

KVINNER I UNIFORM.

Vi ser dem trække våre gater, uniformerte, ensrottede, grå, kjedelige og avgjort utkkelige. Det er de tyske kvinner vi snakker om - hvis man kan kalle sånt for kvinner. Det skulle jo være kvinnenes spesielle charme å ha den individuelle "touch" som appellerer til alles hjerter og bringer den utkledde i den utilrognelige tilstand. Disse hitlermidler har man virkelig vært istand til å berøve denne herlige kvinnelige last, og resultatet er slik at man faktisk må si: Gudene må vite hva de der egentlig forfører med. De har da heller ikke greid å valse opp med ham som de har navn etter, og røveren er nå slett ikke forfører på den måten. "Er hat keins im Jungfraubett zu tun", som hamburgerfrøkenen sa. Det var etter hennes mening en stor hommelighet og en stor feil ved den lille mann. Hommeligheten synes vi ikke akkurat er så stor, men rollen er uektelig graverende hos en mann som er holl Tysklands - og derfor vel også de tyske kvinnors - høyt elskede fører. Det skal ikke gjøre saken bedre at han er en slik nåflott ødeland når det gjelder menneskeliv. Han bunde nå i hvert fall kunne erstatte én av de hundretusenor han ekspederte ved Stalingrad. Til hans undskyldning må det som antydtes sies at disse midlene hans gir svært liten grunn til å anstrenge seg. Vi læste i en tysk avis at Berlin nå skal romplacere Paris som motosentrum. Det utsøkte raffinement vil heretter være å finne i staden ved Sproe. Der finner man de geogt. Det virket omtrent som å høre at hottentottene vil overtå den videre forskning i atomfysikk. Den kaklede flokken av ensfjærede høns burde absolutt holdt seg hjemme i hønsogården og ikke blamert seg ved å framtvinge en sammenligning med våre prektfulle villfugler. Det hjelper dem ikke at de har okkupert våre silkestrømper. Selv silkestrømper kan ikke raffinere disse toutske Vigelandefigurer.

Den alvorlige side av problemet - problemer produseres som kjent i Tyskland - er den tyske kvinnes stilling til all denne krigselendigheten som hitler har skapt. Det er lite tvil om at hun reflekterer noe større over det. Hun har aldri blitt lært å tenke litt selvstendig, enn mindre å ville noe eget, kanskje tilmed noe kvinnelig f.eks. frø. Det tre K'er het det i det gamle Tyskland. Det var Kinder, Küche und Kirche, altså barn, kjøkken og kirke. Det var hennes verden, og der hadde hun å holde seg på matta. Når man ser hvor lett og kvikt Tysklands menn lar seg dressere, umyndiggjøre og likerette vil man forstå at den tyske kvinne har hatt ennå mindre sjangse til å kaste av århundreders umyndighetsak enn Vest-Europas kvinner for øvrig. Autoriteten og myndigheten har alltid ligget som et dominerende fjell i det tyske landskap. Man skal gjøre sin plikt, holde kjøft og ikke tenke. Et typisk mannsamfund med alle mannsamfundets skavanker: dressur, kommando nedover - kryping oppover, åndelig umyndighet, kammerat med litt lummer atmosfære - brakkeluft, heldyrkelse, kvasiromantikk og nedvurdering av kvinnen. De tre K'er gir et ypperlig lite mønster på denne nedvurdering, og det er ikke blitt bedre etter at en fjerde K, nemlig "Krieg" er kommet til. Det er blitt avgjort verre.

Vel, disse Brynhilder og Kungunder skulle fått være i frød for oss, hvis de hadde holdt seg hjemme i leiren. De fikk da være soldatmødre og maskiner til vedlikehold av de tyske mannskapsresser så mye de ville eller ble tvunget til. Deres utfordrende tilstedeværelse her tvinger oss imidlertid til vår usådlige kommentar og til å fortelle dem at deres påseerindringer fra Norge vil kunne sammenfattes i et par strofer, skrevet av en jøde som benesket det tyske språk bedre enn Goebbels - før ikke å snakke om hitler. Disse to strofer lyder:

Ich weiss nicht was soll es bedeuten, dass ich so traurig bin.

Så var det noen ord om disse tyske kvinners konkurranter på deres eget marked, tøsene og flyfillene som kliner seg opp til Wehrmacht. Deres userd angår dessverre oss. Vi må konstatere og beklage at vi har oppdratt en slik yngel. Vi vil ikke spanne mange ord på dem. Vi vet at de har ingen ære, ingen moral, ingen samvittighet og at deres eneste fedreland er deres kjønn. Vi vet ingen annen framtid som passer for dem enn fast bopel på de offentlige hus i Tyskland. Vi får sende dem dit med første tog etter den siste tyske soldats avreise fra Norge. I mellomtiden får vi håpe at den misunnelse, det nag og den sjalusi de vekker hos sine uniformerte "Volksgenossinnen" er dyp, smertelig og varig.

3818

Mappe 9
Eksp. 7/5
Arg. 1943
O. V.
Jfr.

LONDON NYTT

De viktigste krigsnyheter pr. 7/5-43.

TUNISIA. Den 1. britiske arme åpnet torsdag en offensiv i stor stil langs hovedveien Medjez-el Bab - Tunis. Den tyske forsvarstaktikk holdt ikke mot det britiske angrep og forsvarrets ytre ring falt. Tilbaketog mot Tunis var begynt. Den 1. arme avanserte i går 12 km. på veien nordøstover mot Tunis og inntok befestningen Massicault, 28 km. fra hovedstaden. Britiske tanks strømmer ut på sletten øst for Massicault. På det nordlige avsnitt har det 2. amerikanske armekorps inntatt 4 viktige stillinger og dets fortropper står 14 km. fra Biserte. Det er tatt over 1.000 fanger på dette avsnitt de siste døgn. Amerikansk artilleri har allerede satt dokkene i Biserte i brann. De franske styrker langs kysten står bare 14 km. vest for Biserte etter at de stormet Djebel Chemiti på Ashkelsjøens nordbredd. En annen amerikansk styrke rykker fram fra sydøst og dens fortropper har nådd utkanten av Ferryville, 16 km. fra Biserte.

Britiske tropper fra sydvest og amerikanske fra nord truer Tebourba. De to armeer ventes når som helst å få kontakt med hverandre nordvest for Tunis. En melding går ut på at evakueringen av Tebourba er i full gang. Lengre mot syd har franskmennene erobret det høye og vanskelig forsærbare Djebel Zaghuanmassivet og avskåret aksens forsyningslinje, veien mot Enfidaville. Den 8. arme i syd har også gått til kraftige angrep. Det er mulig at en del av den 8. arme er satt inn på den 1. armens front.

Alle disse operasjoner har vært båret oppe av en luftvirksomhet av større styrke og omfang enn noen gang før i Afrikakrigen. De allierte er fullstendig overlegne i luften. Deres operasjoner til lands ble foretatt uten motstand fra aksens fly. Det ble satt rekord i går med 2.000 utfall mot fiendens forsvarsstillinger, flyplasser og artillerikonstruksjoner. 17 aksefly ble ødelagt på bakken, 20 aksefly ble skutt ned over kampområdet. Von Arnims viktigste flybasis Sidi Ahmed syd for Biserte er gjort ubrukar. Flere andre er angrepet uavbrutt. Det er rettet heftige angrep mot utskipsningshavnene i Syd-Italia. Havnebyene Reggio og Taranto er bombet av kraftige formasjoner Liberatorfly. Sjøtrafikken utenfor Tunisia har fått nye slag. En ammunisjonsdamper og en italiensk jager og en destroyer er senket. 11 mindre fartøyer er senket og flere andre har fått treffere. Det er tegn til den tyske flåtes overkommando forbereder seg til å forlate italienerne i Middelhavet. Det synes opplagt at tyskerne har bestemt seg til å avskrive sine tap i Middelhavet og til gradvis å trekke sine ubåter tilbake til krigsførsjon i Atlanterhavet. Dette har vakt økende engstelse i Italia. Det meldes også at tyskerne er i ferd med å evakuere høyere ofiserer luftveien.

I tidsrummet mellom de alliertes landgang i Nord-Afrika i november og 2. mai har aksens tapt 1.655 fly. De allierte har tapt 631 maskiner. I samme tidsrum er det kastet i alt over 9.000 bomber av de allierte luftstyrker i det nordafrikanske område.

SISTE MELDING FRA TUNISIA: Avdelinger fra den 1. britiske arme har nådd fram til byen Tunis' forstoder og okkupert havnen. Framskutte allierte avdelinger kjemper i Bisertes forsteder. Det er tatt mange fanger.

VEST-EUROPA. Mosquitofly har fortsatt angrepeno mot tyske jernbanekommunikasjoner i vest og ødelagt 6 godstog på linjen mellom Paris-Brest.

Ved angrepet på Dortmund natt til onsdag ble det kastet nesten 1.500 tonn bomber. Det var det 45. angrep på byen. Der er bl.a. fabrikker for framstilling av syntetisk olje og store ruætningsfabrikker som har arbeidet på spreng for å erstatte det som er gått tapt i Essen.

RUSSLAND. I Kuban har den røde hær brutt gjennom det tyske forsvar på en 25 km. bred front til en dybde av 13 km. Foruten Krymskaja er 7 byer og landsbyer okkupert. Russiske fortropper står ikke fullt 8 km. fra Novorossisk. 1.500 tyskere falt i et avsnitt i går, 2.000 ved erobringen av Krymskaja. Det russiske flyvåpens nattangrep bak den tyske front har fortsatt med angrep på bl.a. Djepropetrovsk og Brjansk.

Moskyakringkasteren onsdag kveld: Soldater i den Røde Hær! Forbered dere på offensivslag som kommer. Utfør bokstavelig vår øverstbefalende Stalins ordrer.

ARBELDSMOBILISERINGEN.

Vi gjengir av et par privatbrev fra utkommanderte som har fått se og føle hva det bys siviliserte mennesker under navn av "total arbeidsinnsats". En skriver:

Det er sårt å se på russerne. Hva de nå gjennomgå kan ingen mennesker sette seg inn i. De bor 600-700 sammen i en liten barakke, og sult og nød har gjort mange av dem til dyr. De spiser alt hva de kommer over. En dag hadde kokken kastet fiskeavfall i deen, og med én gang kastet 15 mann seg over den. De spiser av skylledunkene, går og leter på søppelhaugene, og allikevel har de samme rasjon som oss. For et par dager siden spiste de kitt, og det hadde sørgelige følger. 7 døde i går og 7 i dag, og noen dør hver dag. Men det er også høyt intelligente mennesker blant disse, meget sympatiske og hjelpsomme karer. Det er mange eksempler på det, men det får jeg gjemme i hukommelsen. Nå har jeg skrevet bare om russere, du vil vel gjerne høre litt om meg også. Selv om dette brev gikk gjennom den strengste sensur, er jeg ikke redd for å skrive sannheten. Dette sted er ikke bedre enn Grini, jeg tror tvært imot at Grini er å foretrekke. Rasjonene er små, smør får vi nesten ikke, og middagen er rodselsfull. I dag fikk vi råttne kålblader utkokt i vann. Tallet på syke vokser, så det spørres hvor lenge det går. Du skulle bare se en russisk begravelse, de blir gravet ned i sneen. De norske sjefer her oppe er fulle bestandig. Det sies at de selger vår rasjon av smør og tobakk på svartebørs og kjøper trennevin. Noe råttent er det. En dag skal alt komme fram. Vi blir helt åndelig sløve, men hatet til dem som har sendt oss hit, det lover. Bruk alle mulige midler for å slippe å komme ut.

En annen utkommandert skriver om den skandaløse transport, de kriminelle bolig- og ernæringsforhold i leiren ved et anlegg i Nord-Norge og den samme skildring av de russiske krigsangers tragedie. Også der dør det en 5-6 om dagen av sult og sykdom. Hans konklusjon er: "Skulle noen bli utskrevet hit, så reis for all del ikke. Gjør alt annet".

Om utskrivningen fra Oslo kan vi meddele at det hersker et fullkomment rot i systemet. Foruten ved brannen i Pilestredet er det forsvunnet en del papirer fra Grunerløkka skole, slik at det nå er meget vanskelig å skaffe oversikt over hvem som møter fram eller ikke. Den videre utskrivning vil sannsynligvis foregå etter de innsendte firmalister, da de andre skjemaer for en stor del er ødelagt ved brannen. Enhver er nå selvfølgelig klar over at "minister" Lippestads dementi av medlingen om at tvangsutskrevne sendes til Tyskland betyr ingen verdens ting. Tvert imot foreligger det nye bevis for at de er sendt dit. Den utskrivning som hittil har funnet sted har utelukkende vært til Org. Todt eller også utilslørt militærtjeneste, Landbruks- og skogsarbeid er det ikke noe snakk om.

Fra London meldes i dag: Arbeidsmobiliseringen preger Oslo. 30 av Oslo-bankenes 79 filialer er lukket og flere står for tur. Firmaene Dobloug, Steen & Strøm, Molstad og Robsahm har fått beskjed om å flytte inn i en felles bygning. Samme ordre er gitt Glasmagasinet, Ingw. Nielson, Coward & Thowson og Emil Olsen. Av 1.000 tobakksforretninger skal 900 stenges. Antallet aksjemeglere skal reduseres fra 50 til 8. En lignende utvikling foregår i de mindre byer.

Vi gjengir også en uttalelse fra en målsmann for den hollandske regjering i London. Han uttalte i en kringkastingsstale: Endel hollandske arbeidere som er deportert til Tyskland er allorode i militære leire og undergår militær trening. Blant falne og fanger i Afrika er det allerede unge menn fra de okkuperte land som tyskerne har presset til å gjøre militærtjeneste.

HVIS NOEN NORDMANN BLIR PUTTET I UNIFORM OG SENDT MED PERMITTENTTOD SKAL HAN IKKE VÆRE REDD FOR Å GI SEG TIL KJENNE FOR DEN SVENSKKE TOLLBETJENING ELLER DE SVENSKKE KONTROLLØRER. HVIS NOEN HOPPER AV TOGET, VIL DET IKKE SKJE DEM NOE. INGEN SOM FORLATER TOGET PÅ SVENSK GRUNN VIL BLI BRAGT TILBAKE. VI HAR BRAGT I ERFARING FRA APSOLUTT SIKKERT HOLD AT DEN SVENSKKE KONTROLLBETJENING HAR ORDRE TIL Å FORVISSE SEG OM AT NORDMENN SOM MÅTTE VÆRE MED TOGENE IKKE TVANGSSENDES OG TIL Å FORKLARE DEM AT DE I TILFELLE KAN FORLATE TOGET.

FAKTA OG KOMMENTARER.

DEN POLSK-RUSSISKE KONFLIKT. New-York Times: En seier for den tyske propaganda. Den polske og den russiske regjering har gått i en felle som er lagt av tyskerne. Gleden i Berlin viser det. Den russiske note som rører ved det ømtålelige gronso-spørsmål gir en antydning om at grunnleggende meningsforskjeller ligger bak det aktuelle problem.

New-York Herald Tribune: De to parter har begått akkurat den feil som hitler alltid har forsøkt å få dem til å begå. Man kan ikke lukke øynene for det forhold at i rolasjonene mellom Russland og dets allierte merker man virkningen av dypt rotfestet mistillit.

Standard, London-avis: Man tror russerne har i sinde å stille opp en rival til general Sikorski. En slik polsk regjering, dannet av Moskva, skulle bestå av agrarer, liberaler, sosialdemokrater og kommunister. Man kan mellom linjene i den engelske presse skimte spørsmålet om en ny regjering skulle kunne anerkjennes i London og Washington eller om Polen ved krigens slutt skal ha flere regjeringer.

Göteborgsposten: Hvor lite trolig en tysk-russisk separatfred enn er, så må man jo i polske kretser ved nærmere ettorttanke si seg solv at et slikt oppgjør ville være dødsdommen over Polen.

Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning: For øvrig kan man gjøre den ganske pikante iakttagelse at den som har tjont mest på affæren mest otter nasipropagandaen er russerne. De har fått anledning til å ta opp et spørsmål som ligger dem meget på hjertet, og man kan vel gå ut fra at deres allierte vil anerkjenne deres krav.

ENGLAND. Churchill på Polens nasjonaldag: Polens offer skal kronas med gjenopprettelsen av et stort og selvstendig Polen.

En film med tittelen "Story of Stalingrad" har vakt en kolossal oppsikt i London. Den betegnes som en gave fra Stalin til Churchill. Den gir en fullstendig usmin- kot og brutal reportasje av hele kampen om Stalingrad. Den går på 11 kinoer i London. Som Churchills gave til Stalin betegnes filmen "Desert Victory" som skildrer krigens i Afrika. Den går på Moskvas 6 største kinoer.

Transocean, tysk telegrambyrå, melder: 150 britiske landingsfartøyer godt beskyttet av destroyere og hangarskip er gått gjennom strodet ved Gibraltar. En konvoi på 23 transportskip og tankbåter eskortert av destroyere og patruljebåter forlot Gibraltar torsdag 28. april. Like etter forlot også de britiske slagskip Rodney, Malaya og Renown sammen med hangarskipene Furious, Illustrious og Argus, samt 4 kryssere og 8 destroyere.

BBC's sjømilitære medarbeider skriver: Når man tar i betraktning hvor uhyre viktig Middelhavet er på dette tidspunkt vil det ikke være forbausende om disse meldinger er korrekte. Britiske marinesjefer er i de siste 240 år blitt vant til at deres bevegelser ved Gibraltar blir observert fra de omliggende høyder.

AMERIKA. Den canadiske regjering opplyser at som følge av den interallierte konferanse i Washington om u-båtkrigen, kommer fly som opererer fra begge sider av Atlanterhavet til å skaffe tilveie dekning hele veien over havet under samarbeid med flåtes eskorte. Kontreadmiral Murry fra Canada utøver kontrollen over forotaket. Den britiske flåte i samarbeid med flyvåpenet vil foreta lignende patruljer over havene rundt Vest-Europa. Nye canadiske og amerikanske bombefly med stor aksjonsradius kommer til å avpatruljere konvoiene omtrontlig ut i Midtatlanten, der britiske fly vil overtta.

Knox: U-båtenes senkninger i april var meget lavere enn i mars. Det settes inn stadig flere antiu-båt skip og fly.

Admiral Stark, øverskommanderende over de amerikanske flåtestyrker i Europa: U-båtene kjemper en kamp de kommer til å tape. Sakte men sikkert vinner vi.

BBC's medarbeider på luftkrigens område: De allierte har nå i bruk et nytt hemmelig våpen mot ubåtene. Allierte fly med basis til lands og utstyrt med dette apparat har ødelagt 11 u-båter på 14 uker i Middelhavet.

Owen Roberts, medlem av Amerikas høyesterett, foreslår at det dannes en såkalt overnasjonal regjering. Den skulle ha representativ forsamling, en utøvende myndighet, et uavhengig politi og domstol for stridigheter mellom de forskjellige land. Dommer Roberts anbefalte at man ikke skulle vente med å danne en slik organisasjon til alle eller de fleste land var villig til å slutte seg til den.

Tyskland og jødene. Understatssekretæren i det amerikanske utenriksdepartement har talt om tyskernes grusomheter i Europa og særlig om den systematiske utryddelse av jødene. Tyskerne har avsatt visse områder til slaktehus for mennesker og visse menn til slaktere. Jødentseletelsen ligger hitler og nasipartiet på hjerte, men et slikt program kunne de ikke ha uttenkt og forsøkt å gjennomføre uten at det tyske folk hadde gitt det sin støtte eller i det minste foigt foretrukket å holde seg taus. De forente nasjoner vil en dag spørre hver enkelt tysker: hva gjorde du for å hindre nasistenes forbrytelser. Tilslutt sa understatssekretæren: Vi må gjøre det klart for hele verden at ingen nasjon som tar del i mordet på et helt folk kan ta del i det gjenoppbygningsarbeid som skal finne sted når lov, orden og menneskelighet igjen skal gjøres til de herskende begreper i nasjonenes liv.

Låne- og leie-loven har nå ytet en hjelp som er kommet opp i 10.000 millioner dollars. Den største hjelp er blitt ytet under kategorien fly. Sovjet-samveldet har fått flere fly enn noe annet land.

TYSKLAND. Conti, tysk leder for folkehelsen: Skarlagensfeber og difteritfellene øker i Tyskland. Det har vært nedgang i fødselsprosenten og stigning i dødsprosenten blant småbarn. Det er stor mangel på læger. Det er en læge på 18.000 av befolkningen. Østfronten og de lange fronter i vest legger beslag på en masse læger. Folk hjemme må ha viljen til å utrette mest mulig. Krigen stiller store krav til det tyske folks helbred og styrke. Vi vet det og fienden vet det.

Essen har nå vært målet for over 10.000 tonn bomber og har dermed rekorden som den kraftigst bombede by i verden. April var en rekordmåned ved at det britiske flyvåpen kastet nesten 10.000 tonn bomber over Tyskland, foruten at det rettet flere kraftige angrep mot mål i Italia og andre steder.

ITALIA. Den tyske presse har begynt å undervise Italia om dets oppgave under forsvaret av aksemaktens sydfront. Ingen kan si når og hvor de allierte vil foreta en landsetning på sydkysten av Europa. Italias første oppgave er å holde oppsyn med de alliertes bevegelser og holde hele kystforsvarssystemet fra Sardinia til Rhodos i full beredskap. Beredskap må være slagordet.

Italienerne truer med å følge japanernes eksempl og henrette de allierte flygere som blir tatt tilfange. Romakringkasteren: Det er på sin plass å ilegge disse med kalt blod overlagte forbrytelser samme straff som for mord, istedenfor å gi dem beskyttelse som krigsfanger. Transocean melder: Såvel Popolo di Roma som Giornale d'Italia gir sin tilslutning til japanernes skytning av amerikanske krigsfanger. De skriver at det vil være forståelig om den italienske regjering fulgte eksemplet.

FRANKRIKE. De amerikanske flygende festningers angrep tidlig i april mot Renault-fabrikken i nærheten av Paris har sannsynligvis stanset produksjonen for minst 3 måneder. Dette er opplyst av lederen for den kristne fagforeningsbevegelse i Frankrike. Han er nylig kommet til England.

Laval har nå fulgt de andre europeiske quislinger i prosessen til hitlers hovedkvarter. Times' diplomatiske medarbeider skriver: At det var en gåsogang og ikke en konferanse viser hvor stor lit man kan sette til alt pratet om "samarbeid under byggingen av det nye Europa". Hitler har uten tvil gitt dem alle forsikringer og løfter og vil forsøke å unngå at de sammenligner disse løfter og oppdager hvor avvikende de er.

RUSSLAND. Av Stalins 1. mai tale: De tyske imperialister er forroderske tvers igjennom og har den uforskamthet å sammenligne de allierte med seg selv. Men hva slags fred kan det bli med de imperialistiske røvere fra den tyske fascistleir som har oversvømmet Europa med blod og galger? Er det ikke opplagt at bare en fullstendig tilintetgjørelse av de tyske armeer og hitlertysklands betingelsesløse overgivelse kan bringe fred til Europa? Taler ikke de tyske fascistene om fred fordi de føler den store katastrofe nærme seg? Dette betyr selvfølgelig ikke at hitlertysklands katastrofe allerede er inne. Tyskland og dets hær er blitt rystet og gjennomgår en krise. Den er ennå ikke slått, men den tid nærmer seg da de allierte armeer vil knække ryggraden på det fascistiske uhyre, sa Stalin til slutt.

De viktigste krigsnyheter pr. 9/5-1943.

TUNISIA: Aksens front er revet istrykker under et alliert dobbeltangrep som fredag ettermiddag førte til den fullstendige erobring av Tunis og Biserte. Størsteparten av aksens gjenstående og desimerte tropper er kommet fram til Cap Bon halvøya. Det er ikke mulig for dem å slippe unna. Evakuering er utelukket. Kapitulasjon eller utslettelse er deres alternativer, konstaterer Alger-kringkasteren kategorisk. De øvrige tysk-italienske tropper er splittet og isolert i mindre grupper som dels overgir seg, dels nedkjempes. Det er tatt over 20.000 fanger siden 5. mai og tallet stiger fra time til time. Krigsbyttet er uover-skuelig. Franske styrker har erobret Pont du Fahs og Zaghovan. Den 1. arme har inntatt Bir Mcherga mellom Pont du Fahs og Tunis. Hammam Lif ved kysten syd for Tunis og Creteville 23 km. sydøst for Tunis er også inntatt av den 1. arme. Det hersker fullstendig forvirring langs hele aksens front fra før offensiven. Sammenhengende motstand ytes bare ved inngangen til Cap Bon halvøya. Motorisert alliert artilleri er i febrilsk virksomhet og slynger ca. 40 granater i minuttet mot von Arnims arriergarde. De fleste av aksens høyere offiserer har forlatt Tunisia i fly.

DETALJER FRA GJENNEMBRUDDET: Den britiske 1. arme utnyttet uten å nøle bresjen på centralfronten og kjempet seg fram til Tunis fra Massicault over en strekning på 20 km. med en av de kraftigste panserstyrker som har vært samlet i Afrika. Von Arnims hovedstillinger var ved Le Bardo, 5 km. vest for Tunis. Det ble her gjort to fortvilte forsøk på å stanse briterne, men forgjebes. 400 tanks brøt igjennom. Tungt artilleri og fly begynte å bombardere byen fredag morgen, Infanteriet erobret byen etter blodige gatekamper fredag ettermiddag. Løngor rykket amerikanerne og franskmennene hurtig fram nord og syd for Achkelsjøen. Amerikanske panserstyrker kom fram til Ferryville fredag middag. De droiet øyeblikkelig østover og 4 timer senere var de i Biserte. Store deler av byen sto i brann. Amerikanerne måtte kjempe seg fram gjennom det store system av bunkers, løpegraver og kanonstillinger foran Biserte. Et område på 400 mål var fullstendig ødelagt av bombeangrep.

DET ALLIERTE LUFTVÅPENS innsats i denne siste fase av krigen i Tunisia skildres i noget sterke farver og med overbevisende detaljer i kringkasting og presse i London. Noe lignende har ikke funnet sted i det afrikanske felttogs historie. Bombe-fly har overalt tjenestegjort som flyvende artilleri og har sprengt aksestillingene til atomer. For å dekke et område på ca. 6 kvkm. ble det gjort over 4 flyangrep pr. minutt i 9 timer. Over nesten hver eneste kvadratmeter var det her et ustanselig regn av sprengbomber. En kringkastingskronikør sier: 36 timers hamring fra luften utslettet bokstavelig talt fiendens forsvar, feilet ham bort fra veiene og drov ham mot havet. Luftangrepene var så lynsnare at fienden simpelthen ikke visste hvor han skulle snu seg.

På 24 timer kastet 2.000 allierte fly 600.000 kg. bomber mot strandbreddene i Tunisia og senket 25 transportfartøyer med tropper ombord. Samtidig ble det rettet kraftige slag over havet. På sydspissen av Italia ble den store havnen Reggio di Calabria bombet to ganger på 12 timer med ialt over 112 tonn bomber. Favignana utenfor Sicilia ble også bombet. Sterke flyangrep er også rettet mot flyplassen på Pantellaria, Porto Empedocle og Marsala på Sicilia. 43 skip er senket på 3 dager. 3 destroyere er også senket og 2 satt i brann. Luftoffensivens høydepunkt ble nådd over hele fronten fredag da de allierte nærmot seg Tunis og Biserte.

DE ALLIERTES SEIER i Tunisia kaster allerede sin truende skygge over Italia, heter det i en meddelelse fra Zürich. Mussolini sammenkalte lørdag det italienske kabinett til en hastig konferanse. Det skal være sent en inntrængende honstilling til Berlin om umiddelbar militær hjelp for å møte den alvorlige trussel fra de allierte. Det italienske politi er mobilisert og forsterket for å møte alle eventualiteter. Sivilbefolkningen på Dodkanesøyene evakueres. Høyere tyske og italienske militære er kalt til konferanse på Balkan. Forsvarsverkene utbygges i febrilsk tempo på Balkan.

Göring er kommet til Wien for å organisere dens luftvern.

Sivilbefolkningen langs den franske kyst evakueres.

Fly og luftvern er dradd sammen på Sardinia og Sicilia.

RUSSLAND: Russiske tropper nord for Novorossisk har avskåret tyske styrker. De har drevet en kilo inn i de tyske linjer vest for Krymskeja, og et myrlendt område ligger nå mellom tyskerne nord for Kubanelven og de styrker som forsvarer Novorossisk. 350 tyske fly ble ødelagt eller skadet torsdag. I nærheten av Valikie Luki syd for Leningrad er en rekke bebodde steder erobret. Kotka i Finland, Charkow, Orel og Briansk er bombet.

FORSPILET: De allierte befinner seg innenfor murene i "Fjellfestningen" i Tunisia. Stormingen og gjennombruddet gikk fort til tross for at terrenget var meget ulendt. Det ser ikke ut til at general Messe og hans tyske kollega von Arnim har samme utsikt som Rommel til å stå for etterverdenen med ry som dyktige krigere. De innser ikke i tide betydningen av de alliertes omgrupperinger, men ventet hovedangrepet fra Montgomerys armé i syd, og for italienerne overta forsvaret av det viktige Mateur. De trodde det skulde være forholdsvis lett å holde dette punkt mot amerikanerne som de mente var temmelig ufarlige. Aksens nederlag må skrives på ledelsens regning. Den hadde Tysklands og Italias beste og mest kamptruede tropper i ypperlige forsvarsstillinger, men feilvurderte helt sin motstander. Mateur hurtige fall fikk hele fronten mellom Tunis og Biserte til å vakle, idet Tunis ble stillet overfor en trussel fra syd, samtidig som de tyske stillinger ved Tebourba sto i fare for å bli tatt i ryggen. Dalstøket langs elven Medjerad dannet her det svake punkt i fjellstillingen og engelskmennene benyttet seg hurtig av den situasjon som oppsto til å rette et ytterst hurtig og voldsomt stød mot den smale fjellkjede som ennå skilte dem fra sletten rundt Tunis.

GJENNEMBRUDDET: Forløpet kan sammenlignes med stormingen av en festning. Angripernes masse veltet gjennom en bred bresje i hovedvollen fram mot de indre forsvarsverkene. Det følgende døgns utvikling var i sin hurtighet nesten eksplosjonsartet. De alliertes overveldende masser og tyngden i deres angrep på marken og i luften overrumplet fullstendig forsvaret og rendte det overende. Gjennombruddet ga de allierte anledning til å utvikle hele sin tallmessige overlegenhet. Uthvilte reserver er uten tvil blitt satt inn. Artilleriet kunde utvikle hele sin ildkraft. Flyvåpnet kunde gjøre seg gjeldende som aldri før. Samtidig må en del av æren for den glimrende framgang tilskrives de allierte sjöstridskrefter som i ukevis har blokkert "festningens" sjöside. Nøyaktig 6 måneder etter den store landstigning i Vest-Afrika sto de allierte tropper inne i Tunis og Biserte, sluttmålene for den dobbelte offensiv i Afrika. Sluttstøtets uhorste kraft tilintetgjorde alle eventuelle planer om et "Stalingradforsvar".

AKSENS DUNKERQUE: Aksens befinner seg umiddelbart foran sitt lange og omsorgsfullt forberedte Dunkerque, men et Dunkerque som byr få eller ingen muligheter for evakuering. Ingen evakueringsflåte venter i de bombede havner, og muligheten for at den dyrbare italienske flåte skal risikeres i farvannet utenfor, for å foretøke å redde restene av Afrikakorpsen, er minimal. Det gjenstår neppe noe annet enn kapitulasjonen for restene av von Arnims og Rommels styrker etterat en del av det viktigste personale er reddet luftveien. Det er det siste kapittel i et stykke meget merkelig krigshistorie som skrives i disse dager.

NY START. Nå legges et nytt avsnitt opp. De tidligere temmelig uensartede styrker som, som man unntar den 8. arme, for et halvt år siden manglet all kamperfaring, er nå sammensveiset til en mektig, veltrønet, ypperlig utrustet armegruppe. Innen kort tid er den ledige flåtestyrker. I Egypt, Syria og på Cypren ligger andre armer og venter. Alexandriaflåten har temmelig lange vært eneherre i det østlige Middelhav. En tids reorganiseringarbeid er naturligvis nødvendig i Tunisia. Etterpå kan det ikke vare lenge før de alliertes Middelhavsstyrker igjen har hørt fra seg. Den nærmeste oppgave blir formodentlig å rense Middelhavets mitterste del og gi de allierte den bevegelsesfrihet som tillater uhindret passasje fra øst til vest, og som kommer til å frigjøre betydelige mengder tonnasje. I samband hermed kommer turen til en eller flere av aksens "hangarfartøyer", øyene i det mitterste eller det østlige Middelhav. I den nærmeste bakgrunn står hovedoppgaven klart disponert i hovedtrekkene. En hal verden venter med spenning, engstelse og håp på det tidspunkt da forsvarsverkene i "festningen Europa" skal prøves.

v v v v v v v v v

RUSSLAND: Likesom i Tunisia er kampene på Kubanbrohodet iferd med å gå inn i sin sluttfase. Orlogshavnens Novorossisk trues av et russisk dobbeltstød fra nordøst og syd. Tyskernes og rumenerne verger seg fortvilet. Sterke russiske avdelinger stømmer gjennom den brosjen som er slått i aksestillingene og er iferd med å storme de ytre forsvarsverkene rundt den. Lenge kysten holder de russiske sjöstridskrefter påpasselig vakt for å hindre en eventuell tysk evakuering av Tamanhalvøya. Russiske commandos er landsatt i ryggen på aksetroppene. Tallrike motangrep er avvist og man kan våge å spå et Novorossisk snart vil falle.

v v v v v v v v v

LONDON NYTT

De viktigste krigsnyheter fra 10/5-1943.

TUNISIA. De alliertes opprivning av aksefronten resulterte i 4 isolerte grupper. Hovedgruppen befinner seg på Cap Bon halvøya som er blokkert. Den er utsatt for en skånselsløs bombing og store troppekonsentrasjoner er sprengt. Den angripes også fra sjøen av flåten som satt til søndag bombarderte Kelibia på østkysten av Cap Bon. Det er livlig aktivitet til sjøs i Tunisbukta, utenfor Cap Bon og i Siciliastrødet. Det er ingen tegn til alminnelig evakuering. De allierte bombe- og jagerflotiljer arbeider med et urverks presisjon. Hvert eneste fartøy som har våget seg ut er blitt angrepet straks.

Amerikanske panseravdelinger som rullet fram hovedveien mot Tunis fikk kontakt med avdelinger av den 1. arme som er rykket fram nordvest for Tunis. Aksetroppene i det nordlige Tunisia ble derved splittet i 2 deler. Kommunikatet i dag melder at all organisert motstand i dette område opphørte i går formiddag. Det er tatt 25.000 fanger i dette avsnitt. 6 tyske generaler er tatt tilfange. En 4. aksegruppe er isolert i Zaghuan-avsnittet og har fått retretveien mot Cap Bon avskåret. De allierte har nå erobret også byene Tebourba, Djedejda og Hammanet, og alle betydningsfulle steder er dermed tatt.

De tysk-italienske tropper på Cap Bon halvøya står nå ifølge Völkischer Beobachter under kommando av den italienske general Messe. Rommel og von Arnim har således forlatt Afrika.

Luftvåpenet har vært i stor aktivitet over Sicilia. Palermo er bombet av 400 amerikanske bombefly i det største enkeltangrep over italiensk område fra Afrika. Palermo er praktisk talt jevnet med jorden. Messina, Marsala og Pantellaria er også bombet.

REAKSJONEN. Aksens nederlag i Tunisia kan spores på mange måter. Italia: En rekke rigorøse kunnegjøringer er offentliggjort i Italia. Flåtens, luftforsvarets og kystartilleriets ordre er skjerpet. Domstoler og de viktigste myndigheter er beordret evakuert fra de særlig utsatte steder. Den sivile trafikk er innskrenket til et minimum. - Frankrike: 12.000 kvinner og barn er evakuert fra kysten, især fra Le Havre. Tyrkia: Store troppestyrker er dirigert til den bulgarsk-tyrkiske grense. Telefon- og telegrafforbindelsen i Bulgaria er brutt. - Ungarn har gitt endelig avslag på anmodningen om å tillate de ungarske tropper å vende tilbake til østfronten. Ungarn har intet annet ønske enn å leve i fred, heter det. - Egypt: Sjøene for de britiske hærstyrker i Middelhavet er kommet sammen i Keiro. - Finland: De finske fagforeninger har anmodet den finske statsminister om å gjøre slutt på Finnlands delttagelse i krigen så snart som mulig. Samtidig har de 5 sos. dem. ministre som utgjør 1/3 av den finske samlingsregjering framkalt en politisk krise ved å true med å trekke seg ut av regjeringen. Styret i den finske faglige landsorganisasjon erklærer: Det må opprettholdes vennskapelige forbindelser med Sverige. Det må prøves å få en villig holdning blant nordmenn og dansker for enhver pris. Et brudd i de diplomatiske forbindelser med Amerika vil være en ulykke. - Russland: Stalin har sendt lykønskninger til Roosevelt og Churchill. - Tyskland: Den tyske propaganda lever fra hånd til munn.

POLEN. Gestaposjefen i Polen, Wilhelm Krüger, er myrdet på åpen gate i Krakau av polske patrioter. Krüger var en Heydrick nr. 2.

HOLLAND. Stannrett er proklamert over hele landet. Det er unntagelsestilstand i 4 provinser. Illegale aviser har gitt ut et opprop: "Den totale motstands time er nå kommet. Parolen for dagen er: Slå til. Kaos må skapes i alt organisert arbeid og uorden må skapes på jernbanene og i den øvrige trafikk." Tvangsutskrivningen er den vesentlige årsak.

RUSSLAND. Det røde flyvåpen fortsetter sine storestilte angrep mot de tyske troppekonsentrasjoner bak midtfronten og fronten i Ukraina. I Kuban har den 6de arme trøngt gjennom de ytre forsvarsverkene ved Novorossisk. Nord for Kuban-elven har russerne kjempet seg fram til Peresyp som ligger bare 5 km. fra det Asovske hav. Det er meldt om ny russisk framgang sydvest for Wolkie Luki. De siste meldinger viser klart det røde luftvåpens økende styrke. Ved den Lettiske grense ble det under raider mot tyske flyplasser på torsdag ødelagt eller skadet 350 fiendlige fly. Russerne mistet 24. Lørdag ble det skutt ned 77 tyske fly over Kuban.

v v v v v v v v v

INVASJON.

Skjønt Nord-Frankrike, Belgia og Holland i mange henseender er det mest fordelaktige område for en alliert invasjon i Europa, synes den alminnelige oppfatning heller å være at Sicilia, Sardinia og til slutt selve det italienske fastland står først på listen over de aktuelle invasjonsplaner. Militære sakkyndige tar imidlertid for gitt at invasjonen - hvor den enn vil finne sted - skal ledsages av skin-angrep. Samtidige landsetninger i Frankrike og Italia anses derfor ikke utelukket. Man tror til og med at de er uunngåelige i Europa-slaget første fase for å hindre en altfor sterk konsentrasjon av aksens forsvarstyrker på ett eneste truet punkt. Typisk for stemningen er at ordet "hvis" så godt som aldri høres i diskusjonen om den annen front. I stedet spør man nå: NÅR?, HVOR? og HVORLEDES?. På spørsmålet NÅR? mener man ganske bestemt å kunne svare: Allerede denne sommer. Mer enn noensinde før gjelder dette nå da man vet at det afrikanske felttog vil være godt og vel avsluttet før utgangen av mai måned. Det er spørsmålene HVOR? og HVORLEDES? som er formål for intense spekulasjoner.

Nord-Frankrike, Italia og Hellas er i følge informerte iakttagere de 3 alternativer, og de to første anses fordelaktige fordi landstigningen kan skje under beskyttelse av allierte flypaxeplyer fra baser enten i Storbritannia eller i Nord-Afrika. I London har man, i parentes bemerket, aldri vært tilbøyelig til å ta beskrivelsen av de gigantiske kontinuerlige kystvolder rundt festningen Europa for god fisk.

En eventuell alliert offensiv fra Middelhavet er nettopp nå den mulighet som diskuteres særlig livlig, fram for alt fordi man innen kort tid kan vente at vældige allierte troppemasser er rede til aksjon utenfor Nord-Afrika. Foruten de tropper som befinner seg i Nordvest-Afrika har de allierte til disposisjon den 5. amerikanske arme, den 1. og den 8. britiske arme og Girards ca. 250.000 franske menn - tilsammen ca. 1 mill. mann. Videre fins det britiske tropper i Egypt, hertil den 9. og den 10. britiske arme i Midt-Østen plus kanskje 70.000 polakker og mindre palestinske og greske styrker. Store og velutrustede armeer kommer således snart til å stå arbeidsledige, hvis de ikke engasjeres på den europeiske front. Til landstyrkene kommer vældige flystyrker, som i de siste måneder gjentatte ganger har vist at den allierte lynkrig av året 1943 ikke er noen frase.

Sicilia og Sardinia er invasjonsmål som etter den militære opinion er så åpenbart velegnet at de neppe behøver å diskuteres. En landgang på disse øyer betraktes også som det uunngåelige forspill til en landgang på det italienske fastland. En fortsatt offensiv fra Tunisia mot Italia er en operasjon som fra mange synspunkter er lettere enn f.eks. en invasjon på Balkan, der politiske hensyn og særskilt Tyrkias stilling må spille en dominerende rolle. Selv om et vellykket angrep mot Italia ikke åpner en direkte vei til fastlandets sentrale deler, kan det i det minste gi en stor fordel: passer for flyangrep mot sentral-Europa.

Kretas okkupasjon er en forutsetning for angrep på Hellas, men for å nå sydøst-Europas brennpunkt, Donetsbøkket, må angrepet kombineres med en operasjon på det rumenske slettoland fra Svartehavet og dermed reises spørsmålet om Tyrkias stilling. Britiske og amerikanske våpenleveranser til tyrkerne etter Adana-møtets program pågår med stor intensitet, men om tyrkerne er villige til å gå ifra sin nøytralitet og aktivt medvirke i den europeiske krig, våger ingen å forutsi.

Det annet område der landoperasjoner i stor skala er mulig, er Rhinen, men for å nå dit må de allierte ikke bare overvinne et meget sterkt kystforsvar, men også Siegfriedlinjen som utgjør på sin vis en like vanskelig barriere som Balkans fjellkjeder. I London går man ut fra at aksens forsvarsplan stort sett bygger på en strategisk reserve på ca. 50 divisjoner et eller annet sted i det sentrale Europa, som hurtig kan forflyttes til truede områder. Med kanskje 40 divisjoner i nordvest, 40 divisjoner på Balkan og 25 divisjoner i Italia skulle altså styrkene i et gitt område, der den allierte invasjon fant sted, hurtig kunne fordobles, forutsatt at nesten hele den sentrale reserve kunne settes inn. En av de alliertes viktigste oppgaver er derfor, for å sitere Times, "å begrense antallet av aksestyrker som er tilgjengelige på det avgjørende punkt ved å utføre skinoperasjoner et annet sted og ved å avbryte kommunikasjonene for transport av reservetropper".

v v v v v v v

LONDON NYTT

De viktigste krigsnyheter pr. 12/5-1943.

TUNISIA. Restene av detilde medfarte Afrika-korpsot blokeres nå til lands, til sjøs og i luften på den smale, ugjestmilde landtunge som fører til Cap Bon. Den tredobbelte allierte blokade øker i hensynsløshet og kraft fra time til time. De alliertes land- sjø- og luftstridskrefter brer et teppe av ild og stål over halvøya og aksetroppene nar minst av alt noen mulighet for å få hjelp utenfra.

Den britiske flåte har for alvor blandet seg i den blodige lek og har dradd en ring av ild rundt Cap Bon-halvøya. Tungt og lette sjøstridskrefter avpatroljerer dag og natt farvannet utenfor og bombarderer fartøyer, tropper og panseransamlinger. Admiral Cunningham utfører til punkt og prikke den ordre han har fått, å senke, sette i brand eller ødelegge ethvert fiendtlig fartøy som viser seg. Lokale tyske forsøk på å evakuere om natten er endt i den rene katastrofe. Transportfartøyer lastet med tropper, ammunisjon og olje er sendt til bunns.

Mens den britiske flåte knaller av for fullt, feier bomber og jagerflyformasjoner inn over halvøya. Aksetroppene overøses med bomber på de tettpakke veiene mot kysten. En krigskorrespondent telegraferer at det skjebnesvangre navnet Stalingrad nå atter må være på enhver tyskers lepper.

Til lands angripes aksetroppene med økende voldsomhet. Allierte patruljer har gjort en rundtur over hele halvøya helt ut til Addar på dens spiss. De flyktende styrker som fremdeles holder stand i høyden vest for Bou Fichta, er nå helt omringet.

Bak de alliertes framskutte linjer er de aksetropper som har fått retrettydene avskåret, i ferd med å strekke våpen. Det 2. amerikanske korps i nord har tatt i alt 38.000 fanger. Av 25.000 mann som har overgitt seg i Biserte-området er det bare 400 italiener. Det samlede fangeantall er i løpet av 1 uke kommet over 100.000.

Mens aksetroppene på Cap Bon går til grunne, har det strategiske flyvåpen forelagt tyngdepunktet i luftoperasjonene over havet. 7 heftige angrep er rettet mot Pantelaria på 5 dager. Sicilia hjemsøkes systematisk. Messina, Marsala og Catania er angrepet.

RUSSLAND. Russerne har gjort nye, lokale framstøt i Kuban ved Novorossisk. På enkelte steder foregår kampene innenfor de tyske forsvarsverkene omkring byen. Det foregår store luftkamper på Midtfronten. Det russiske flyvåpen konsentrerer sine angrep mot jernbanemål i framspringet ved Brjansk og Orel der tyskerne i den siste tid har trukket sammen store styrker. Lenger nord er jernbanenettet utenfor Velikije Luki blitt kraftig bombet av russerne. I løpet av 2 dager er 131 tyske fly skutt ned. Russerne har mistet 52. En medarbeider ved B.B.C. skriver: Det er noe meget betegnende ved den russiske luftoffensiv. I de foregående 22 måneder som den russiske krig har vart, har russerne aldri tidligere vært i stand til å foreta så omfattende og organiserte angrep. Dette viser den russiske flyindustri voksende makt, og likelødes at britiske og amerikanske fly med held er blitt satt inn på den russiske front. Meldinger fra Stockholm tyder på at russiske ubåter nå stikker til sjøs for å åpne offensiven mot tyskernes forsyningslinjer til Leningradfronten og Finland og mot tyske lasteskip som besørger trafikken mellom Østersjøhavene.

CHURCHILL er i følge offisiell meddelelse fra London i Washington til konferanse med Roosevelt. I Washington mener man at en begivenhet av internasjonal betydning kan ventes i den nærmeste framtid. Møtet mellom Churchill og Roosevelt og de allierte militære sjefers møte i Kairo har øket engstelsen i Tyskland og Italia.

GÖRING og Himmler er kommet til Roma. I London betrakter man besøket som et ledd i de omfattende forsvarsforberedelser som nå gjøres over hele Italia. Hitler skal i følge en annen melding befinne seg et sted i Vest-Europa.

POLEN. Det blir meldt at tyskerne ødelegger dokumenter som kan bevise deres forbrytelser i Polen. Gestapos arkiv i Varsjava er blitt fjernet og man tror det er blitt overført til Berlin.

SPANIA. Franco har i en tale uttalt seg for fredsforhandlinger mellom de kjempe stater. Times' korrespondent i Washington skriver: Det er ingen i Washington som er forbauset over at den spanske regjering gjerne vil se en fredsslutning på grunnlag av forhandling.

TO TUNISIAKOMMENTARER. Kong George, budskap til Eisenhower: Gjelden fra Dunkerque er betalt. - **Meikegutten:** Vi har ikke bare lært å holde ut, men også å føre krig. Nå kan vi.

v v v v v v v

HITLER MÅ VÅGE DET UMULIGE.

Denne vår er fylt av en helt særegen spenning. Verden vet at iallfall 3 meget viktige begivenheter kommer til å inntreffe: aksetroppene blir drevet ut av Tunisia, en ny tysk-russisk nærkamp på liv og død vil finne sted, og de allierte vil gjøre et endelig forsøk på å storme Europa.

I Tunisia har aksens kamp hatt en eneste, erkjent hensikt, nemlig å dra kampen ut så lenge som mulig. Hensikten med dette igjen kan ikke være noen annen enn å forsøke å få begivenhetene i den orden og rekkefølge som passer best i Tysklands planer. Det er nemlig denne rekkefølge som kan komme til å avgjøre hele krigens forløp. Tysklands eneste mulighet for å vinne krigen er at det lykkes å sette Russland helt eller delvis ut av spillet før det blir engasjert for alvor på det europeiske fastland. Det er nå den 11. time for en slik avgjørelse. Tidligere har Hitler kunnet regne med år, nå gjelder det måneder og - hva Tunisia angår - er spillet allerede tapt. Tofront-krigens Damoklessverd henger over hans hode.

Man kan naturligvis ikke utelukke mulighetene av at aksens i denne situasjon basarderer et kupp et eller annet sted for å krysse de alliertes planer og tvinge dem til å splitte de styrker som er avsett til invasjonen. Det avhenger meget av hvor hurtig totalmobiliseringen kan utnyttes og av omfanget av den hjelp Hitler kan få av vasallstatene til å yte.

Hitlers evne til å handle hurtig og ta stor risiko vil i alle tilfeller bli satt på prøve, hvis det da ikke er meningen å gå over til defensiven for godt, i håp om at ubåtkrigen skal føre seiren hjem. Det siste alternativ er meget lite trolig, ettersom det vil bety at seiersfangsene skytes ut til en høyst uviss framtid.

De store offensivforberedelser som kan iakttas i øst kan derfor ikke godt bety annet enn at Hitler denne gangen tar sjansens på å tilføye Russland et hurtig og avgjørende slag med de størst mulige styrker. Halve forholdsregler er det ingen mening i. Fjorårets og vinterens overmåte smertelige erfaringer har sikkert overbevist den tyske krigsledelse om faren ved å undervurdere den russiske motstandskraft. Tyskerne kan ikke risikere å bli sittende dypt inne i Russland når vinteren kommer med ubeseirede russiske reserver foran seg og store allierte styrker som truer "festningen Europa".

Britiske militærforfattere er derfor av den oppfatning at tyskerne planerer en tredobbelt offensiv. Samtidig som framstøtet over Kuban foretas i syd, skulle hovedoffensiven rettes fra Donets mot nordøst og et tredje støt settes inn mot Leningradfronten og forbindelsens mellom Moskva og Arkangelsk ved Volodga. Ved dette siste støt skulle den store sentralsektoren ved Moskva isoleres og ruller opp.

Man behøver ikke å framholde at denne plan ser tommelig fantastisk ut. Den tyske krigsplan av 1941 kunne ikke gjentas i 1942 p.g.a. at de nødvendige styrker ikke var disponible. Offensiven i 1942 innebar at tyskerne avstod fra forsøket på å knuse den røde hær ved en ubrutt offensiv. Det som tyskerne nå, ifølge engelskmennene, planlegger er intet mindre enn et forsøk på å realisere offensivplanene fra 1941 og 1942 under ett. Men i 1941 stod Tyskland på høyden av militær kraft, og i 1942 kunne det regne med en støtte fra sine vasaller som ikke står til rådighet nå. Ungarn kan ikke delta i noen større skala, Romania er årelatt og Italia har dratt sine tropper hjem til "rekreasjon".

Russland må visselig ha lidd store tap forrige sommer og vinter, og tapet av Ukraina og Donetsområdet betyr atskillig, men forbindelsene med oljen og de allierte er i orden i syd og Volga er i russernes hender. Det fins desuten ingenting som tyder på at den røde hær er så svekket at den skulle kunne beseires på annen måte enn ved et så stort kraftoppbud at det nå neppe står i tyskernes makt.

Tross alt kommer man ikke bort fra at Hitlers eneste sjangse ligger i å forsøke det umulige. Han må ta risikoen en gang til. Hvis Russland får samlet hele sin styrke, er spillet uigjenkallelig tapt for Hitler.

v v v v v v v

DEN ALLIERTE LEDELSE I NORD-AFRIKA: Landstridskreftenes øverstbefalende er general Eisenhower. De kommanderende generaler er Alexander, Anderson og Montgomery. Luftstridskreftenes øverstbefalende i Tunisia er luftmarsjall Sir Arthur Doolittle. Den øverstbefalende for Midt-Østens flystyrker er Sir Sholto Douglas.

v v v v v v v

LONDON NYTT

De viktigste krigsnyheter pr. 14/5-1943.

TUNISIA. I en offisiell melding fra det allierte hovedkvarter i Nord-Afrika onsdag aften heter det: "Det nord-afrikanske felttog sluttet offisielt kl. 20.15 onsdag den 12. mai, 2 år, 11 måneder og 2 dager etter at operasjonene begynte. I dette tidsrom er det tatt 400.000 tyske og italienske fanger. 11 tyske og 26 italienske divisjoner er blitt knust. All organisert motstand er opphørt unntatt fra noen små grupper hist og her. General von Arnim, øverstkommanderende over de tyske og italienske styrker i Tunisia er tatt til fange".

Det allierte kommunike fra Nord-Afrika i dag melder at all motstand i Tunisia opphørte i går kl. 11.05. Det samlede antall fanger i slaget om Tunisia ligger mellom 150.000 og 175.000. Blant dem er 17 tyske og italienske generaler. Ifølge Algerkringkasteren er også general Messe, den italienske øverstkommanderende tatt til fange. Den britiske visestatsminister Atlee uttaler angående krigsbyttet at de allierte har erobret over 1.000 kanoner, 250 tanks og mange tusen motorkjøretøyer.

DEN ALLIERTE LUFTOFFENSIV i Middelhavet fortsetter med omfattende operasjoner. Nå da det afrikanske felttog er over, retter flyvåpenet hele styrken i sin offensiv mot de italienske øyer i Middelhavet. Marsala, Catania og Trapani på Sicilia, Cagliari på Sardinia og Napoli er kraftig bombet. Pantellaria har vært mål for en rekke voldsomme angrep.

PANTELLARIA er med sin usedvanlige beliggenhet midt i det britiske imperiums livslinje, ruten Gibraltar - Suez, en "torn i kjødet" som de allierte må bli kvitt for å kunne sende konvolvoer gjennom Siciliastredet. Britiske krigsskip bombarderte den i går. Det er første gang den er blitt angrepet av marinen. 30 breidsider ble fyrt inn i havneområdet.

ITALIA. Det er dannet en militærkommando hvis oppgave det er å imøtegå invasjonstruselen. Den har seks medlemmer: Den italienske konge, Mussolini og marsjallene Graziani, Cavallero, De Bono og Cavigny.

Mussolinis innstendige krav til Tyskland om luftvernkanoner og fly er framført i en slik tone og en slik form at det har vakt enorm oppsikt. Treppeforflytninger ved Bronnorpasset ble den første reaksjonen på Mussolinis henstilling.

Flyveblad fra britiske fly over Marsala: Hvis dere ønsker at bombingene skal opphøre, forlang da fred og demonstrer deres ønske om fred.

VEST-EUROPA. Seiren i Tunisia er blitt etterfulgt av en kraftig luftoffensiv mot Tyskland og tyskokkupert område. Duisburg var natt til onsdag målet for det kraftigste enkeltangrep som det britiske flyvåpen har utført under krigen. Det ble kastet over 1.500 tonn høyeksplosive bomber og titusenvis av brannbomber i løpet av 3 kvarter. Det var det 60. angrep på Duisburg, som er et sentrum for jern- og stålindustri, bygging av flymotorer og u-båtdeler og produksjon av syntetisk olje.

Natt til torsdag ble det gjort 3 store tokter, et mot Ruhr, et mot Berlin og et mot tyske mål i Tsjekko-Slovakia.

Den største styrke amerikanske bombefly som hittil har operert fra Storbritania angrep i går rustningsfabrikker i Frankrike.

Den tyske flyplass ved St. Omer ble bombet av jagerbombefly. I forbindelse med dette angrep fant det sted en rekke luftslag fra Holland til Dieppe. Videre har det vært angrep mot flyplassen i Abbeville, jernbanetomter i Boulogne og dokkene i Cherbourg. 8 allierte fly tapt i løpet av dagen. 17 tyske jagere ødelagt.

RUSSLAND. Det russiske flyvåpen har rettet et sterkt angrep mot Varsjva. Til tross for at Varsjva ligger over 1.000 km. fra nærmeste russiske flybasis, ble angrepet utført uten tap for russerne. Det har vært tyske angrep ved Lisishansk ved øvre Donets.

ENGLAND - AMERIKA. Fra velinformert hold gis temaet for møtet mellom Churchill og Roosevelt følgende kortfattede formulering: Generalinvestering av de alliertes resurser. Et annet uttrykk som brukes er: Fortsettelse av Casablancamøtet med revisjon av 9-måneders planen.

NORGE. I en kunngjøring i Drammens Tidende fra Reichskommissar heter det at p.g.a. de begivenheter som er inntruffet i byen i den senere tid har R.K. gitt følgende forordninger: Alt salg av tobakk og salg og utskjenkning av bronnevinn forbys på ubestemt tid. Kinoene stenges og fornøylestilstøtninger avlyses.

v v v v v v v

DEN MIDLERTIDIGE KIRKELEDELSE PROTESTERER MOT TVANGSREKRUTTERINGEN.

Den midlertidige kirkeledelse sendte 8. mai følgende brev til ministerpresident Quisling:

Herr ministerpresident Quisling.

Det skjer ting i disse dager i vårt folk, som tvinger oss til å vende oss til herr ministerpresidenten. Vi sikter til den måte hvorpå loven av 22. februar 1943 om alminnelig nasjonal arbeidsinnsats ble gjennomført. Etter lovens tittel og dens uttrykk måtte man gå ut fra at arbeidsinnsatsen skulle ta sikte på å styrke det nasjonale arbeidsliv i Norge og "ved øket produksjon å styrke vårt næringsliv og folkets forsyninger i de vanskelige tider som nå forestår".

Men nå da utskrivningen er i gang synes det klart, at mange av våre menn utskrives til en tjeneste, som i virkeligheten er en tysk militær innsats, under tysk kommando, i tyske uniformer, tildels under tysk militær jurisdiksjon og med tysk eksersis. Bl. a. er det offentlig uttalt, at endel blir satt inn i Organisation Todt.

Vi er fullt klar over at vi som okkupert folk ifølge Haagerkonvensjonen er forpliktet til visse ytelser i form av varer og arbeid m.v. overfor okkupasjonsmakten. Derfor ble det heller ikke gjort innsigelser ved innmeldelsen eller innkallelsen til den nasjonale arbeidsinnsats, idet man gikk ut fra at utskrivningen ville bli foretatt i overensstemmelse med Haagerkonvensjonen, som tydelig uttaler at de nevnte ytelser "ikke skal være av den natur, at de innebærer forpliktelser for befolkningen til å ta del i krigsoperasjoner mot fedrelandet".

Den form for tjeneste som mange av våre menn nå blir satt i, strider avgjort mot denne bestemmelse, og går dessuten også utenfor det som loven av 22. februar tok sikte på. Dette virker ikke bare skandale for den nasjonale følelse, det bringer våre menn inn i de verste samvittighetskonflikter. All den stund det hersker krigstilstand mellom Tyskland og Norge, er det klart at de innkalte kan bli tvunget til å delta i militær-operasjoner eller i handlinger som har militære mål, til beste for den makt med hvilken Norge befinner seg i krig.

Overfor denne samvittighetsnød kan Kirken ikke tie. Den ville da svikte både sin Herre og de menigheter og de enkeltmennesker den skal tjene og verge. Som kristne må vi se på vårt land som en Herrens gave som er betrodd vårt folk av Gud. For enhver norsk borger - som for andre lands borgere - er det derfor en ubrytelig samvittighetsplikt å være trofast og handle rett mot det land og det folk som Gud har satt ham inn i. Denne plikt er hellig, fordi den har sin rot i Guds ordning og er bekreftet i Guds ord.

Gud har kalt Kirken til å være samvittighetens vokter overalt, hvor det øves tvang mot sjelene. Ut fra dette vårt kall ber vi ministerpresidenten om å avstå fra å utskrive norske borgere til en tjeneste som strider mot deres samvittighet og rettsfølelse.

Gjempart av denne skrivelse sendes landets prester til personlig orientering.

Oslo, den 8. mai 1943

Den midlertidige Kirkeledelse

Sign. O. Hallesby. Ludvig Hope.

vVv vVv vVv

Hallesby og Hope er arrestert. Det er quislings "svar" på denne skrivelse som så klart og uimotsigelig avslører humbugen i nasipropagandaen om den "nasjonale" arbeidsinnsats. Skandalen kan ikke skjules, overgrepene og deres kyniske hensikt ligger klart i dagen. Rettsbruddet av Haagerkonvensjonens bestemmelser er like åpenbart. quisling vet at det er så grovt at det ville bli for meget selv for N.S. "jussor" å bortforklare det. Så er det ikke annet å gripe til enn universalmidlene der i gården: Vold, knobling, arrestasjon.

De menn som med klar forståelse, ansvarsfølelse og medfølelse med dem som quisling driver inn i samvittighetsnødens tvang, våger å si fra overfor terroristen quisling og dermed overfor massomrørdene Terboven, fortjener vår udelte beundring. Men passiv beundring må ikke være vår eneste reaksjon i dag. Det er handlinger som teller. "En stat består ikke av dens murer, men av dens menn", sa Sofokles. La oss danne en mur mot den endeløse korrupsjon som bys oss av quisling.

FØLG PAROLEN! MELD DEG IKKE TIL DEN TYSKE SLAVETJENESTE!

FØLG IKKE UTSKRIVNINGSORDREN, MØT IKKE VED ARBEIDSKONTORENE.

BRUK KIRKELEDELSENS BEGRUNNELSE FOR Å NEKTE. DEN ER KLAR OG GREI.

vVv vVv vVv

FAKTA OG KOMMENTARER DEN 11/5-1943.

TUNISIAKRONIKK.

B.B.C. om seiren i Tunisia: Det er nå blitt kjent at Rommel like før han forlot Tunisia den 11. mars meddelte hovedkvarteret at forsvarssystemet i Tunisia etter all sannsynlighet kunne holde til i september og på den måten spille en viktig rolle i den tyske strategi ved å hindre en alliert landsetning i Europa i år. Denne Rommels feilvurdering har sin bakgrunn i det forhold at tyskerne har overvurdert i en fantastisk grad betydningen av ubåt-offensiven mot de britiske sambandslinjer, mens de i like stor grad har undervurdert virkningen av briternes offensiv til sjøs og i luften mot de tyske forsyningslinjer. Kort sagt: Aksen tapte slaget om sambandslinjene. Bak dette ligger det faktum at Göring ikke kan skaffe tilstrekkelig mange fly til dekning av transportene, m.a.o. at Tyskland har tapt i konkurransen om produksjonen. Både i London og Berlin er det sagt at felttoget i Nord-Afrika var den avgjørende prøve på muligheten av en invasjon i Europa. Alle kjenner nå utfallet av denne prøve. - En sjømilitær medarbeider ved B.B.C. skriver: Nå da Tunis og Biserte er erobret, kan de allierte så å si uhindret bruke hovedruten til sjøs mellom Gibraltar og Alexandria i begge retninger. For den britiske flåte betyr dette begynnelsen av en ny fase i krigen i Middelhavet. På allierte hender vil Biserte med alle sine spesielle sjømilitære anlegg igjen få betydning som en første-rangs flåtestasjon. Bisertes veldige havneanlegg rummer lett hele den britiske Middelhavsflåte. Tunis har gode havneanlegg for handelskip og vil også tjene som en utmerket basis. Både Biserte og Tunis har en glimrende beliggenhet for de alliertes kommando angrep mot aksens sydfront. Bak sydfronten viser både italienerne og tyskerne en økende engstelse, mens de forsøker å gjette seg til de alliertes neste skritt. - "Mannen på gaten" den kjente B.B.C. kronikør, sa den 10. mai: For 3 år siden greidde den britiske marine og det britiske flyvåpen å rodde fra tilintetgjørelse en britisk armé på 300.000 mann og en fransk armé på 90.000 mann. Alexander var den siste general som forlot Dunkerque. I dag holder den store aksearmé på sydfronten på å bli ødelagt. Det vil ikke skje noe lignende under i Tunisia som det skjedde i Dunkerque. - Mussolini har sagt: "Biserte på fremmede hender er en pistol rettet mot Italiashjerte". Nå er pistolen vridd ut av Italias hånd. De fanatiske rop som fylte gatene i Roma: Tunis, Corsika, Djibouti! er forstummet. - Aksens kommunikeer fra Tunisia klaget alle som ett over den veldige overmakt på fiendens side. Tyskerne burde fundere litt over dette. Hver eneste mann og hvert eneste våpen har måttet føres hundrevis av mil over havene, hvor ubåtene krever en tributt som i følge Berlinsforsikringer skal gi garantien for aksens totale seier. Det stemmer dårlig, men det gjelder jo å holde motet oppe så lenge det er råd. - Det har gått Signor Mussolini som det gikk den oldtidens hersker som spurte oraklet i Delphi hva følgene ville bli hvis han begynte krig mot et mektig nabo-folk. Oraklet svarte at følgen ville bli at en stor makt ville bli styrtet. Den krigslystne konge tolket svaret som et løfte om at det land han ville angripe skulle falle. Det viste seg at det var angriperens makt som gikk under. Signor Mussolini dro ut for å styrte Storbritania. Han ville være med på å dele det store bytte. Det italienske imperium falt. - General Dittmar, den ledende tyske militærkronikør, sa i den tyske kringkasting mandag den 3. mai: "Det foreligger slående bevis for Tunisbrohodets naturlige styrke. Terrenget er avgjort i forsvarernes favør". Lørdag den 10. mai, etter meldingen om den allierte seier, overlot generalen ordet til en av sine kolleger som sa: "Erobringen av Biserte har ingen betydning". Det er bl.a. dette vi kalte å leve fra hånd til munn. - Aksens samlede tap i Afrika pr. 10. mai kan nå anslås til ca. 800.000 og totalsummen er ennå ikke nådd. Evening Standard setter opp en avregning som viser hvilken årolatning Afrika har vært for aksens siden de dager i 1940 da Graziani for første gang rykket fra Libya over Egypts grense. I det østafrikanske felttog mistet italienerne 307.000 mann, inkl. kolonitropper. Wavells felttog før tyskerne kom kostet italienerne 148.000 mann falne og fanger. Kampene i Libya under Auchinleck medførte 61.000 manns tap for aksens. Rommel ofret ytterlig 71.000 på sin framrykking til El Alamein. På Montgomerys konto fra gjennombruddet ved El Alamein i fjor høst til seiren ved Akarit i det sydlige Tunisia kommer minst ytterligere 60.000 hvorav halvparten fanger. De allierte operasjoner vestfra mot Tunisia kostet aksens sammenlagt 130.000 mann i falne, sårede og fanger inntil den 9. mai. Når resultatene av sluttavregningen i det nordøstlige Tunisia foreligger skulle altså aksens tap i Afrika komme ganske nær en millionarme. - En seier bør jo ikke utnyttes bare militært men også politisk. Virkningen av det knusende slag som er rettet mot aksens i Tunisia må bli anseelig. I Italia har man sendt opp et helt fyrverkeri av smollende ord for å

skjule hva det italienske folk virkelig tenker og føler. Men bombene har større vekt. Hvilke planer de allierte enn har for landstigning kommer de ikke til å kaste bort de nyvunne muligheter for å påvirke og øke det italienske folks ulyst, og sørge for at Italia også for fremtiden blir en byrde for Tyskland. Rent matematisk, hvis man får si det slik, behøver ikke et italiensk sammenbrudd å bety slutten for Tyskland. Men sjokkvirkningen på den indre tyske front av en slik katastrofe ville bli av en slik art at selv ikke Goebbels' ordkunster skulle formå å utrette noe.

PENGENE OG LIVET. Ved Commerz-Banks årsoppgjør fra dr. Paul Marx en del tall som viser omfanget av de tyske bankers finansiering av statens utgifter. Statspapirporteføljen i Commerz-Bank steg i 1942 med 92 mill. mark. Et ennå større beløp skaffet banken staten ved å plasere statslån. Statskredittene omfatter 71% av bankens samlede kredittfordringer. Omtrent det samme gjelder for de øvrige storbanker. Utlån til staten i Commerz Bank utgjør nå 2,3 milliarder mark mot 384 mill. mark ved krigsutbruddet. Videre påpekes det at det tyske næringslivs kapitaldannende evne blir stadig mindre. Bankens omsetning ligger 30 milliarder over det siste fredsårets. Av dens 360 kontorer er 40 blitt stengt. I år skal et betydelig større antall stenges, og likesom i Deutsche Bank finner man det i Commerz-Bank tvilsomt om den slags rasjonalisering kan unngå å ha en ugunstig virkning på næringslivet. - Victor Lutze, S.A. stabsjef er død etter en bilulykke. S.A. var massen som trodde på hitlers "revolusjonære" propaganda, ble grundig og ettertrykkelig snytt for all gevinst, og ble satt på plass ved de blodige begivenheter sommeren 1934. I navnet består S.A. ennå i form av brune uniformer som luftes ved nasistiske demonstrasjoner. Voldsmentaliteten i S.A. har fått et bedre instrument i S.S. og Gestapo. Den revolusjonære idé - slik som den nå engang var - ble likvidert for lenge siden da S.A. forsvant som effektiv organisasjon. Lutze representerte ikke noen idé. Hvis han hadde gjort det, ville han ha vært død for lenge siden. Han var bare en vaktmann som hadde oppsyn med de brune skjortene. Sett med S.A.-øyne var han intet annet enn en formæder, og ryktet var å berette at han for lenge siden er blitt dømt til døden av S.A.-opposisjonen p.g.a. "forræderi mot S.A. fra den første dag han ble utnevnt til stabsjef". Det er en gammel historie: **Revolusjonen** over sine egne barn, også de ukte.

TIDEN ARBEIDER FOR ENGLAND. Den 10. mai er litt av en markdag. Den 10. mai 1940 skjedde Tysklands overfall på Holland og Belgia og Luxembourg. Hitler uttalte da de kjente ord at ved denne krig ville Tysklands skjebne bli avgjort for loco år. Samme dag gikk Chamberlain av og Churchill ble premierminister. I sin tiltredelseserklæring sa Churchill at han ikke kunne love annet enn blod, svod og tårer - og seier. Den 10. mai 1941 reiste Hess til England. Det var det første signal som varslet at Tyskland passerte over i farsonen. Den 10. mai 1943 ble Tunis og Biserte erobret av de allierte. - **Evening Standard** oppsummerer det som er hendt de siste 3 år ved å si: I løpet av de 3 år, fulle av lidelser, men på samme tid ærerike har de allierte beholdt herredømmet på havet, tatt ledelsen i produksjonen, frevristet nasistene herredømmet i luften og bygget opp de armeer som i fellesskap skal oppnå herredømmet også til lands. Den gode sak vil motstå mange harde slag og dens soldater vil li mange tap, men den vil gå seierrik ut av kampen.

SLAPP TONE. Günther: "Permittenttrafikken har ingen tidsklausul og kan derfor oppsies uten varsel". - "Günther har oppfunnet det nye begrep "den elastiske nøytralitet" for å få plass til de tyske trosskanser til og fra Norge innenfor nøytralitetens ramme. Den har en ominøs likhet med den elastiske krigsførsel som Rommel oppfant, og hvis springepunkt er nettopp det å springe. Det er nonsens å snakke om at de tyske trosskanser var ufarlige fordi fronten i Norge ikke var "aktiv". Tyskerne slapp, takket være Günthers guttaperkanøytralitet, å utsette sine tropper for angrep av britiske flåtestyrker og fly. Den hjelp som tyskerne fikk da de kjempet ved Narvik kan heller ikke presses inn i herr Günthers nye nøytralitet. Den advokatur som Günther forsøker gjør bare hans seier verre. Den eneste tjeneste han kan gjøre sitt land er å fratze det embete han aldri skulle ha beklædd. Hans gjøren og laten har kompromittert Sverige." - Ja, disse ord er ikke våre. Det er Göteborg Handels- og Sjøfartstidning som har skrevet dem.

Q-VENDING. **quisling** var først imot arbeidsmobiliseringen. Han var redd for at de skulle bety definitiv død for N.S. (!) Han ble hurtig satt på plass av Terboven, og gikk over til å tolke alle nordmenns inderlige gløde over at vi skulle få lov til å slåss mot oss selv. Men han greidde å sørge for at N.S. ikke blir utskrevet. De er hirdpliktige i lo hurven og er på forhånd opptatt med å slåss mot oss.

Landsmenn! I snart 130 år har nordmenn hjemme og ute feiret den 17. mai og den frihet som Eidsvoldsmennene skjenket vårt land i 1814. 7. juni 1905 dannet en betydningsfull avslutning på dette frigjøringsverk, men det er allikevel den 17. mai som fortsatte å være den store frihetens fest, da vi samledes under fanene, da flaggene valet over hele landet, da barna - framtidens Norge - med de tusener flagg båret fram under sang og musikk marsjerte opp på land og i by, og da vi i sang og taler priste den frihet vi hadde fått i arv. Det var vel mange av oss som ikke riktig fattet eller tenkte nærmere over hva frihet, personlig frihet og rettsikkerhet egentlig vil si. Vi var født med den, innlevet i den og med den, vi tok den som en selvfølge, et umistelig gje som ingen kunne ta fra oss. Vi ble brutalt vekket opp den 9. april 1940, og etter alt det som hendte og som senere er hendt vet nordmenn i dag hva det betyr ikke å være fri, ikke å kunne handle fritt, tale fritt, skrive fritt, ikke å kunne nyte godt av den rettsikkerhet som vårt samfunn i århundreder bygget sin tilværelse på. Vårt land søkes nå trampet ned av våre motstandere og deres norske hjelpere som ikke skyr noe middel til å knekke livsviljen og trangten til selvhev delse hos det norske folk. Men jo større trældom, jo større inngrep i friheten desto større frihetstrang, desto større lengsel etter å vinne friheten tilbake, desto mer innbitt blir viljen til å sette alt inn for å kaste åket av.

For oss her ute som nå for 3. gang feirer den 17. mai i utlendighet er dagen ikke bare et minne om frihet, den maner også fram for oss et veld av minner om selve landet med fjell og sjø og daler og om slekt og venner, hele folket der hjemme. Og vi lengter hjem! Kanskje mest nettopp en slik vårdag som en 17. mai. Det er våren, den nordiske vår som synes å kalle på oss alle. Flaggstengene står kanskje mest tomme hjemme i dag og ingen glade barneskarer toger gjennom gatene eller på landsbygden, men vi vet at dere alle feirer dagen i deres stille sinn, men hver forvissnet om at varme tanker fra oss her ute til alle dere som stille, men fast og hårdnakket fører kampen videre for at den 17. mai igjen skal bli hva den engang var.

Jeg er nylig vendt tilbake fra et opphold i De forente stater og i Canada. Også der byldes det norske folk for dets seige kamp for friheten. Bak de norske der borte står det amerikanske folk hvis forakt for de nordmenn som har forrådt sitt land er likøstør som båndringen og respekten for hjemmefronten og for de frie nordmenns kamp for friheten og selvstendigheten, en kamp som de forstår så godt fordi amerikanerne selv setter friheten på høyt, og fordi den også for dem er en apsolutt livsbetingelse. Overalt hvor jeg kom ga amerikanerne uttrykk for dette. Norges navn var stadig på alles lepper. Det er betegnende for den interesse hvormed det amerikanske folk omfatter vår sak at det samtidig gikk ikke mindre enn 3 filmer om okkupasjonen av Norge på de amerikanske kinoer. Men det er ikke bare sympati og medfølelse som blir oss og vår sak tildel der borte. Såvel fra amerikansk som fra norskamerikansk side arbeides det energisk og effektivt for all den hjelp som kan skaffes både til vår krigføring og vår handelsflåtes virksomhet og med innkjøp og lagring av varer av forskjellig art og forsyninger av alle slags fornødenheter hjem til Norge så snart fienden er jaget ut av landet.

Den 17. mai i år står det norske folk fremdeles trampet under hel av en foraktelig, forståelsesløs og brutal fiende, hjulpet av en ennå forakteligere håndfull menn og kvinner av norsk opprinnelse. Det er som en byld på samfunnslegemet som vil kreve en operasjon innen et sunt, normalt samfunnsliv igjen kan oppstå i et fritt Norge. Kampen kan nok ennå bli lang og hård med tunge ofre, men utfallet er ikke tvilsomt og de siste tiders begivenheter bærer bud om at tiden nærmer seg da den forbannelse som onde makter har senket over menneskeheten skal heves og vi igjen skal kunne leve og virke etter vår bestemmelse og på grunnlag av vår nasjonale og vår politiske modenhet som frie menn og kvinner i et fritt land. Som talsmann for alle norske ute i den vide verden sender jeg en hjertelig hilsen til alle der hjemme som står fast på den 17. mais grunn, og når vi i dag må feire dagen i stillhet, la oss da i stillheten i dyp takknemlighet minnes dem som allerede har gitt sitt liv i kampen for det Norge som bygger på Norges grunnlov av 1814 og på den grunnfestede norske livsanskuelse som ikke kan eller vil gå på akkord med fremmedartede, utenlandske politiske systemer. La så dagen i dag gi oss og dere nytt håp og ny tro. Måtte den således som våren bringer nytt liv og spiren til nytt liv i naturen gi oss fornyede krefter og stålsette vår vilje til å gjenopprette og fullbyrde den frihet som er vår historiske rett.

De viktigste krigsnyheter pr. 17/5-1943.

TUNISIA. Det allierte hovedkvarter i Nord-Afrika melder at evakueringen av fanger og opprydningen på slagmarken i Tunisia fortsetter. Det samlede antall fanger oppgis til 175.000. General von Arnim og general Messe er som britiske krigsfanger ført til England i fly. General Giraud har avsatt boyen av Tunis. 5 tunesiske forredere er dømt til døden. Den britiske marine har allerede overtatt flåtestasjonen i Biserte.

MIDDELHAVET. Luftangrepene i Middelhavet er blitt rettet mot en rekke mål. Kraftig angrep av flyvende festninger mot Civita Vecchia, en viktig havneby 70 km. n.v. for Roma. Jagerbombefly angrep byene Olbia, Alghero og Porto Torres og Cagliari samt jernbanemål og en flyplass på Sardinia.

Tunge bombefly har angrepet Messina og Palermo på Sicilia. Jagerfly over vestkysten av Hellas. Etter alle disse angrep savnes 3 allierte fly. I de siste meldinger opplyses det at Palermo igjen er bombet, dessuten Trapani på Sicilia, Ostia utenfor Roma og trafikkmål i Syd-Italia. Luftmarsjall Mac Tedder uttaler: Det tyske flyvåpen er feiet vekk fra luften over Middelhavet.

VEST-EUROPA. Natt til torsdag og natt til fredag ble hovedangrepene rettet mot Duisburg, Berlin, Bochum i Ruhr og Tsjekkoslovakia. Bochum fikk 1000 tonn, Duisburg 1500 tonn. Disse 2 nattangrep er de største som det britiske flyvåpen har utført. Bombevekter som ble kastet var nesten halvparten av den vekt som tyskerne har kastet mot London i alle sine angrep. Etter disse 2 netters angrep savnes 68 britiske bombefly.

Den største amerikanske flyvende festninger, Liberatorfly og middelstore bombefly som noensinne er blitt brukt av det amerikanske flyvåpen rettet fredag dagangrep mot flåtestasjonen i Kiel, mot Velsen i Nederland og mot Courtrai og Antwerpen i Belgia. I Velsen gjaldt angrepet industrimål, i Courtrai den store flyplassen og reparasjonsverkstedet i Antwerpen General Motors fabrikk. 11 allierte bombefly og 4 jagerfly savnes fra disse operasjoner.

Bombe- og jagerbombefly har angrepet kystfartøyer og jernbanemål i Nord-Frankrike fly fra kystkommandoen skjøt ned et Heinckel III og et Focke Wulff, et Whirwindfly bombet et 2.000 tonn skip. 2 allierte fly savnes.

Det amerikanske flyvåpen fortsatte sine kraftige dagangrep mot Tyskland lørdag. En ennå større bombeflystyrke enn fredagens ble sendt over Das Reich med angrepsmål i Nord-vest-Tyskland. Ubåtstasjon i Emden var hovedmålet for mange hundrede tonn spreng- og brannbomber. 6 bombefly gikk tapt. Britiske bombe- og jagerfly angrep lørdag flyplassen ved Caen og mål i Troyes i Nord-Frankrike. 6 britiske fly gikk tapt, 7 tyske. 2 av de tyske flyene ble skutt ned av norske jagere.

Mosquitobombefly angrep Berlin natt til søndag. Andre fly angrep jernbaner og andre mål i Frankrike, Belgia, Holland og Vest-Tyskland. Hampton fly fikk lørdag treff på et forsyningskip og en tankbåt utenfor Norskekysten.

Natt til mandag er Berlin angrepet for 3. gang på 3 netter. Det var det 64. angr på Berlin. Ruhrområdet ble også utsatt for nye angrep. Jagerfly har fortsatt sine angrep i Vest-Tyskland. Bombeoffensiven har nå pågått uavbrutt i 5 døgn.

DEN BRITISKE LUFTFARTSMINISTER, Sir Archibald Sinclair, sa på et festmøte i Albert Hall i ettermiddag: "Jeg har store nyheter i dag: Bombekommandoen rettet i natt et kraftig slag mot tyske kommunikasjoner som ikke tidligere er blitt angrepet. De 2 største demninger i Tyskland, Rhone og Eder ble sprengt. Vannmassene oversvømmet Ruhr og Ederdalen. Fotografier som ble tatt viser at 100 m. av Rhonedammen er blitt sprengt vekk. 8 av de svære Lancaster-flyene gikk tapt, men angrepet ble gjennomført på tross av et sterkt forsvar og uten hensyn til hva det kostet. Rhonedemningen har en kapasitet på 134 mill. tonn, og Ederdemningen 202 mill. tonn".

RUSSLAND. Den røde arme er gått over Donets i Lisishansk-området og utvidet sitt brohode på et sted som meget godt kan bli utgangspunktet for offensiv mot industrien i Donets-området. Flyvåpenets angrep mot tyske sentra fortsetter. Det meldes om angrep mot Dnjepropetrowsk, Poltava, Barwonkova, Karatschew, Lyudinowo og Jartsjowo. Kampene i Kuban har blusset opp igjen. Det er kraftige tyske angrep på Leningradfronten. Fredag skjøt russerne ned 72 tyske fly mot eget tap av 23.

v v v v v v v v v

De viktigste krigsnyheter pr. 19/5 1943.

TUNISIA. Offisielle meldinger oppgir at under felttoget i Tunisia er over 2.000 aksefly ødelagt. De alliertes tap var 770 fly. Antall fanger er steget til over 200.000.

SYDFRONTEN. Luftangrepene fortsetter. Alghero på Sardinia er bombet. Et kraftig angrep er rettet mot Pantellaria. Flyvende festninger har angrepet Trapani på Sicilia. Fly fra Malta var over Sicilia i natt i mange angrep mot forskjellige mål. Britiske ubåter har senket 5 handelsskip og 1 destroyer og skadet 6 andre skip.

VEST-EUROPA. Jagerflyangrepene mot tyske sambandslinjer, flybaser og transport i Tyskland, Belgia, Holland og Nord-Frankrike er fortsatt. Kraftige bombeflyangrep mot Bordeaux, Lorient og en ubåtbasis i nærheten av Lorient og mot 2 flyplasser i Nord-Frankrike.

DET STORE KUPP. Non-stop-offensiven mot fastlandet tok natt til mandag en høy-dramatisk vending. Under en av krigens djerreste aksjoner mot hjertet av den tyske krigsindustri er de to største demningene i Ruhrdistriktet sprengt i stykker av minor fra Lancasterryfly. Den tyske krigsmaskin er tilføyset/katastrofalt slag og store områder av Ruhr holder på å drukne i de veldig vannmasser. Demningene kontrollerte størsteparten av vanntilførselen til Ruhrdistriktet. Deres samlede vannmengde var nesten 350 mill. tonn som er 70% av vanntilførselen til hele Ruhrdistriktet. En strekning på over 100 m. er sprengt av den store demningen ved Löhne og kraftstasjonene nedenfor er sopt bort. Vannreservoaret ved Eder, som kontrollerer vannstanden i elvedalene Weser og Fulda er styrtet sammen. Britiske speiderfly rapporterer at vannet stiger med rasende fart. Vannmassene styrter ned gjennom Ruhrdalen der flere kraftstasjoner er ødelagt. Ved Ederdammen blir oversvømmelsen mer truende for hver time og er allerede like omfattende som i Ruhrdalen. Vannmassene truer allerede Dortmund. Bombeflyformasjonene ble ledet av wingcommander Gibson, en av Storbritanias dyktigste og djerreste flyvere. Angrepet var minutiøst planlagt uker i forveien og bare utvalgt mannskap deltok.

B.B.C.s økonomiske medarbeider skriver at virkningen på Ruhrområdet av den djerre raid åpenbart kommer til å bli skjebnesvanger og den umiddelbare effekt katastrofal. En flodbølge som er 10 ganger større enn Ruhrdistriktet noensinne har opplovet t.o.m. under sensasjonelt høy vannstand, er sluppet løs. Den kommer uten tvil til å sette kraftstasjonene ut av funksjon og dessuten andre industrier i dens nærhet. De store stålindustriene blir i månedsvis framover avhengige av regnvann, bortsett fra det som kan pumpes fra Rhinen. Den britiske fagmann spår at flere av Ruhrdistriktets største industrier blir tvunget til å sette ned sin produksjon til et minimum, en omstendighet som får sin alvorlige innvirkning på Tysklands framtidige krigsplaner og krigspotensial. Det oversvømmede område frembringer 3/4 av Tysklands samlede koksproduksjon, og 40% av den tyske stål og jernindustri er grunnlagt på koks fra Ruhr. Foruten koks vil det bli mangel på en rekke biprodukter. Ødeleggelsen av Löhnedalen truer forsyningene av tjære, bensol, ammoniakk og framfor alt gass. Hele denne industriproduksjon vil være rammet inntil det kan skaffes koks fra annet hold. De siste meldinger sier at oversvømmelsene har bredd seg og har nådd hjertet av Ruhr. Dortmund står helt og Cassel delvis under vann, og Duisburg er truet. Broer, jernbaner, veier, kraftstasjoner og fabrikker er oversvømmet. Ruhrdistriktet er hensatt til Noas dager.

RUSSLAND. Nye flyangrep mot Brjansk. Store tyske troppekonsentrasjoner ved Djelgorod. Stillingene i Lisishanskområdet holdes. Kraftig russisk sperreild i Kursk-Orel området. De tyske motangrep i Kuban brutt sammen. 1.300 tyske fly ødelagt i de 2 første uker av mai.

CHURCHILL talte i Washington i dag. Han understreket meget sterkt betydningen av de alliertes samarbeid og av Storbritanias vilje til å sette inn all kraft og evne for den felles sak. Han sa at en fryktelig byrde var falt på Russland og at Russlands ofre var umåtelige. "Det er vår plikt å ta en meget større del av byrden i 1943". Redningen for framtiden og verden ligger i vårt målbevisste samarbeid, sa Churchill.

v v v v v v v v v

POLITISKE OG MILITÆRE KONSEKVENSER AV TUNISIASEIKEN.

Seiren i Tunisia, dens virkninger og de perspektiver den åpner for de alliertes kommende krigsførsel er gjenstand for omfattende og interessante kommentarer i London. Vi gjengir hovedpunktene i en rekke presseinnlegg og kringkastingsuttalelser og hovedkvartermeldinger, såvidt mulig med kildeangivelse.

Angående virkningen på den tyske hær og den tyske hjemmefront foreligger en del opplysninger. Algerkringkasteren: "De tyske tropper i Tunisia fikk en tid før det var slutt flere dagsordrer som anga fiendens store overmakt og hvis hensikt åpenbart var å stimulere troppenes kampmot etter mønstret fra Stalingrad. Virkningen ble ikke som beregnet, idet troppene overga seg i store mengder med våpen og utstyr i behold, fordi de visste at de stod overfor en arme som ikke ble holdt oppe med falsk propaganda". Det legges stor vekt på dette moment i London, idet det jo etter Stalingrad het at slik ville den tyske soldat kjempe i krigens avsluttende fase. Man ser i dette en virkning av "Stalingradsjokket", og et bevis på at den desperate propaganda omkring Stalingradhelteene har hatt en tilbakovirkning som enhver noenlunde fornuftig vurdering kunne forutsi.

Den annen side av denne sak er virkningen på hjemmefronten. Nederlaget i Tunisia kom helt uventet på det tyske folk. Propagandaen hadde forespoilet at Tunisbrohodet var lett å forsvare og kunne holdes i månedsvis. En melding fra Stockholm sier at det hersker liten tvil om at sammenbruddet i Tunisia har svekket den tyske hjemmefront mer enn noen annen enkelt krigsbegivenhet. En nøytral korrespondent skildrer virkningen i Berlin: "De fleste berlinere forsøkte ennå å tro på Goebbels når han forklarte hver eneste tilbaketrekning i Nord-Afrika som en genial strategi for å innta nye og sterkere stillinger. Da sannheten endelig måtte fram, ble kiosker og avisredaksjoner stormet for å få svar på spørsmålet: Hvordan har dette kunnet skje med Afrikakorpset? For en armeens opplysningskontor i Berlin samlet seg tusenvis av kvinner og gamle menn og forlangte opplysninger om sine sløktninger. De ble bryskt avvist med at de skulle få vite hva de trengte på et beleilig tidspunkt. Det brøt ut tumulter og SS tropper som måtte settes inn, kom i håndgemeng med den opphissede mengde. Også fra andre kanter av landet kommer det meldinger om tumulter ved forsvarsmaktens lokaler.

Times' kommentar til dette lyder: "Aksmaktene har tappt spillet i Nord-Afrika. De som begynte ved Stalingrad har fortsatt i Tunisia. Stalingrad rystet tiltroen til Hitler personlige ledelse. Det skulle være merkelig om ikke aksenederlaget i Nord-Afrika svekket det tyske folks tro på armeens evne til å avverge nederlaget".

En tyrkisk avis skriver: "De allierte har halvveis vunnet krigen. Tysk propaganda forsøker på å forkleine den allierte seiers størrelse og betydning er til å le av, og man hører den bemerkning at hvis tyskerne fortsatt har mer taktisk framgang ifølge en på forhånd oppsatt plan, kan de snart vente å se de allierte foran Berlins porter". Man kunne samle disse forskjellige fakta og kommentarer i den formodning at tyskerne viser de første tegn til å erkjenne at myten om at deres armeer aldri er slått og aldri kan slås på slagmarken er en myte.

I Italia er bekymringene selvsagt ennå større enn i Tyskland. Det heter i en melding fra Bern: "Mussolini hadde tenkt å innføre en dags nasjonalsorg etter mønstret av tyskernes Stalingradsorg, men Hitler var redd for den virkning som dette kunne ha på det italienske folk og nedla strengt forbud mot tanken". Il Duce selv ga et utmerket uttrykk for det italienske folks forvirrede og engstelige følelser overfor krigen i Afrika da han i en svulstig tale etter nederlaget sa: "Jeg vet at millioner og atter millioner lider av en udefinerbar sykdom som man kaller Afrikasyken. Den kan bare helbredes ved ett middel og det er å vende tilbake til Afrika". I vår tidligere rapportasje har vi gjengitt etterretninger om de feberaktige anti-invasjonsforetak, ledsaget av gjentatte og heftige henstillinger til Tyskland om å sende forsterkninger av fly og antiluftskyts. Opprettelsen av en spesiell anti-invasjonskommando taler sitt tydelige språk, og fra et komiteemøte i det italienske senat foreligger den 14. mai en uttalelse av Mussolinis visokrigsminister som også er tydelig nok. Han sa: "Det italienske folk følger begivenhetene med bevisst engstelse". Den bevisste engstelse ville sikkerlig stige til panikk hvis det italienske folk fikk kjennskap til de betingelser og utsikter som kampen nå byr på, slik som det uttrykkes av en militær sakkyndig i London i en oversikt over den strategiske stilling i kampfområdet i Middelhavet: "I den stilling som er oppstått i Middelhavet må Italia bære hele byrden ikke bare av sitt eget forsvar, men også praktisk talt forsvaret av hele Middelhavsområdet. Tyskernes støtte er åpenbart svunnet bort p.g.a. den skjebnesvangre

Times' skriver om åpningen av de forente nasjoners viktigste strategiske sambandslinje, Gibraltar - Suez: "Det vil føre ny kraft til de allierte styrker i det indiske hav, i Burma og i Stillehavet. I selve Middelhavet vil enhver konsentrasjon av de allierte styrker bety en alvorlig trussel mot fienden. Alle aksens stillinger i Middelhavet vil kanskje ikke bli angrepet samtidig, men forsvaret må være beredt overalt, da fienden ikke vet hvor slaget vil falle. Tyskerne vil nok gi meget for å få opplysninger om de planer som nå blir voldtatt på konferansen mellom de britiske hærledere i Kairo". B.B.C.'s sjømilitære medarbeider, general Wason, sier: "Aksen står overfor en ny situasjon i Middelhavet. Den kan vente angrep mot og må forsvare sine øyer, Corsika, Sardinia, Sicilia, Pantellaria, Kreta og Rhodos. Hvis de allierte skulle okkupere en av dem, ville truslen mot Syd-Europas utsatte kystlinjer bli fordoblet. For den av partene som har horredømmet til sjøs er det forholdsvis lett å forsvare en øy. Uten horredømmet til sjøs trenger enhver øy en hel garnison, og en langt større styrke enn den som i alminnelighet kan unnværes blir bunnet til øya. I Middelhavet er de allierte, som er overlegne i luften og derfor behersker sjørutene, fordelaktigst stillet. Tyskland har strategisk sett gjort mange nærmest forbryterske feilgrep i denne krigen, men da de unnlot å ta Malta, det britiske imperiums lenestol, uansett hva det skulle kostet dem, gjorde de et av sine største".

Fullt jevnförlig med Malta hva beliggenheten angår, er Pantellaria. Avstanden til Malta er 230 km., til Sicilia 130 km., til Tunis 75 km. og til Biserte 200 km. Den britiske flåte har allerede lagt de første bredsider inn i dens havn og den har vært utsatt for en serie voldelige flyangrep. Den er sikkert første post på invasjonens program i Middelhavet. Invasjonsprogrammet er selvfølgelig gjenstand for en nærmest endeløs behandling i London. Hovedinteressen samler seg nå om Churchills og Roosevelts møte i Washington. Selv om Washingtonmøtet oppfattes som et verdensomspennende høyeste krigsråd, mener man dog i London at det ikke er skjedd noen endring i den opprinnelige plan, først å beseire aksens i Europa. Washingtonmøtet kompletteres av det store møtet i Kairo mellom militære og politiske sjefer i Middelhavet, og konferansen i Kairo gjelder sikkert den praktiske utformning av Casablancabeslutningene i dette område. I Ankara er luften tykk av rykter og spenning. De allierte har intensivert sine sammentrekninger av tropper til Cypren, Palestina og Syria, og i tyrkiske militærkretser regner man med at et anglo-amerikansk landstigningsforsøk mot Balkan og Italia vil bli satt i gang innen kort tid. I de okkuperte områder i Syd-Europa har tyskerne og italienerne påskyndet befestningsarbeidene. Org. Todt arbeider med geværet ved siden.

De utallige presseinnlegg, telegrammer fra korrespondenter i alle land, kringkastingsuttalelser, medarbeider- og ekspertutsagn, offisiøse og offisielle erklæringer, hypoteser og rykter om invasjon er det ikke mulig hverken å gjengi eller å finne noen samlet plan i. Invasjonsfeberen herjer. Man må også være oppmerksom på at meget av det som sies i London har til hensikt å føre motstanderen på villspor. Roosevelt har sagt at når invasjonen kommer skal den settes inn på så mange punkter at "fienden ikke skal vite hva som er foran og hva som er bak". Propagandaen har samme mål. Det kan drøye en tid før invasjonen kommer, men ventetiden blir en nervekrig som aldri før.

EUROPEISK FLYALARM.

Ikke før var det siste skudd løst i Tunisia før en orkan av bomber brøt løs over det europeiske fastland. Briterne, amerikanerne og russerne har gått til synkroniserte angrep fra vest, syd og øst. Tysk, tyskokkupert og italiensk område holder på å bli forandret til et lite behagelig og mindre sunt oppholdssted. Dag og natt har stål og ild regnet over krigsviktige mål, og store armadar av tunge bombefly er i ferd med å ryke opp den europeiske festningen. Slaget om fastlandet er begynt med en intensiv offensiv som har til hensikt å bringe forvirring i fiendens krigsanstrengelser og kommunikasjonsnett og forberede marken for storoperasjoner til lands. Med det russiske flyvåpens intensiverte aktivitet er ringen sluttet rundt aksestatene og luftoffensiven er i ferd med å gå inn i en ny fase som ikke har sidestykke i krigens historie hittil. De allierte har overalt rykket til seg initiativet i luften, og de kommende måneder ventes å medføre en kjempemessig økning av flyvåpenets virksomhet over fastlandet. Det er flyalarm over Europa.

ekspedisjon til Tunisia. Bortsett fra noen få tyske flystyrker på Sicilia er det ikke flere tyske styrker igjen i Italia. Bare et begrenset antall tyske tropper er stasjonert på Kreta. Italia står nå overfor et alvorlig valg. Det må enten finne seg i at landet blir gjort til en slagmark og ødelagt i en håpløs kamp, eller godta Casablanca-vilkårene om betingelsesløs overgivelse". News Chronicle behandler det samme tema i spørsmålsform med adresse også til vasallstatene: "Vil Hitler overlate sin italienske allierte til sin skjebne på samme måte som Rommel lot de italienske tropper i stikken ved El Alamein? Hvis han unnlater å hjelpe sin mest betydningsfulle forbundsfelle nå, hva kommer da Romania, Bulgaria, Ungarn, Slovakia og Finland til å mene om sine chanser til å få tysk hjelp, når den tid kommer da de blir truet av et angrep?"

De politiske virkninger av Tunisiaseiren blant vasallstatene viser seg i en patagelig vikende holdning. Fra Ungarn har vi tidligere bragt meldingen om at det er gitt endelig avslag på anmodningen om å tillate de permitterte ungarske tropper å vende tilbake til Østfronten. Det hersker et visst spenningsforhold til Berlin i den anledning. Det er også fremkommet en offisiøs uttalelse om at Ungarn bare ønsker å leve i fred med sine naboer i Donauområdet. Fra Spania meddeles at Franco to ganger har talt om fredsmogling. En tåle den 10. mai uttalte Il Caudillo: "Etter 3 års krig skulle det være riktig at nasjonene tenker på fred. Det er dårskap å utsette fredsslutningen. I en stund da verden der i et hav av blod hever Spania sin stemme for å appellere til verdens samvittighet". Det er unektelig nye toner fra Franco som flere ganger og ganske nylig har sluttet opp om aksens politiske erklæringer, har understreket Spanias stilling som ikke-krigførende og gått ubetinget inn for kampen mot bolsjevismen. Times' korrespondent i Washington skriver kort og godt: "Det er ingen i Washington som er forbauset over at den spanske regjering gjerne vil se en fredsslutning på grunnlag av forhandling". Eden ble spurt i underhuset om hva han mente om Francos tale. Eden svarte: "Jeg kan bare gjenta hva president Roosevelt sa for en tid siden. Vi er ikke interessert i noe meglingsforslag og våre betingelser er overgivelse uten forbehold".

Fra Finland har vi tidligere gjengitt den erklæring i 3 punkter som den faglige landsorganisasjons styre har avgitt, hvis hovedpunkt var kravet om at Finlands deltagelse i krigen bringes til avslutning så hurtig som mulig. Engstelsen finner tydelig uttrykk i en leder den 4. mai i Suomen Sosialdemokratii som behandler forholdet til U.S.A.: "Det er en eiendommelig stemning, dels vennskapelig, dels av annen art. Den amerikanske pressen ønsker å fastslå at Finland ikke har anledning til å bestemme hvor lange og i hvilken utstrekning landet ønsker å delta i krigen. Finland ser med uro at forholdet til den gamle gode granne forverres, men Finland har klare linjer og alvorlig mente hensikter, som dog må få beholde sin verdi. Man håper at denne faktor skal diktere beslutningene i forholdet mellom Finland og U.S.A.".

I England er seiren i Tunisia feiret som det avgjørende og lykkelige vendepunkt i krigen. Kirkeklokkene ringte for seiren over hele England søndag den 16. mai. Yorkshire Post gir stemningen et kortfattet uttrykk: "Vi har endelig nådd det stadium da de allierte har bevist at de behersker lynkrigens kunst og at de har nok panservogner, kanoner og fly til å gi tyskerne deres egen medisin".

Denne uttalelse fører over fra Tunisiaseirens politiske side til den militære. Hovedvekten i kommentarene i London ligger her på den nye sjømilitære situasjon som nå trekkes opp i sine hovedlinjer. Informerte i krigstidene betoner framfor alt forholdet mellom de tilgjengelige resurser av fartøyer og soldater og den videre utvikling av operasjonene. Det beror i første rekke på sjøfartsstillingen og i annen rekke på materialtilgangen hvor dan de strategiske planer nå skal utformes og hvordan fordelingen skal finne sted mellom de forskjellige krigsområder. I en korrespondanse fra London til Göteborgsposten heter det: "Det britiske imperiums livslinje, ruten Gibraltar - Suez ser ut til å kunne åpnes en nær framtid. Det betyr at reisen til Middelhavssonen, Middøsten, Iran, Irak og det fjerne Østen forkortes med 7.000 sjømil. Den sjøfartsreserve som de allierte nå forflytter over anslås i London til ca. 2 millioner tonn, og dertil kommer en anseelig mengde krigsfartøyer av forskjellige slag som heretter slipper den lange konvoytjeneste rundt Syd-Afrika. De beslutninger som fattes om denne veldige sjøfartsreservens anvendelse betraktes som utslagsgivende for de alliertes framtidige krigsførsel. Som en sammenligning kan det anføres at denne fartøyreserven sannsynligvis er like stor som hele det antall fartøyer som anvendes ved alliertes første landstigning i Nord-Afrika i november forrige år. De allierte satte da inn 500 lastebåter og et stort antall orlogsfartøyer. Sluttsatsen er at de allierte nå har det dobbelte antall til disposisjon eller ca. 4 mill. tonn".

TUNISIA. Visestatsminister Attlee ga i underhuset tirsdag uttrykk for den stolthet og tilfredshet som den glimrende seier i Tunisia hadde vakt. Han meddelte at de britiske styrkers tap i Afrika siden Italia gikk inn i krigen utgjør 220.000 mann døde, sårede, savnede og fanger. De tyske tap er 227.000 og de italienske 400.000.

SYDFRONTEN. Det allierte hovedkvarter i Nord-Afrika melder om flere angrep mot Italias ytre poster. Onsdag ble det utkjempet heftige luftkamper over Middelhavsområdet. Det strategiske flyvåpen møtte den hittil hårdste motstand siden operasjonene i Tunisia. Fly fra Malta og Nord-Afrika foretok vidstrakte raid over Sicilia og Sardinia. Flyvende festninger bombet flyplassen ved Milo i nærheten av Trapani på Sicilia. De ble på hjemmeveien angrepet av 50 jagerfly. 10 av dem ble skutt ned. Andre bomberfly angrep 4 flyplasser på Sardinia. 18 fiendtlige jagerfly ble skutt ned. I alt ble 74 aksefly ødelagt, 29 skutt ned og resten tatt på bakken. De allierte tapte 4 fly. Franske marinesoldater har okkupert den lille øy La Galita, 130 km. syd for Sardinia. Torsdag ble angrep rettet mot en flyplass ved Grosseto innenfor Elba, mot flyplasser og kommunikasjoner på Sardinia og mot dokkene på Pantellaria. 22 aksefly ble skutt ned torsdag, 91 ble ødelagt på bakken. 1 alliert fly gikk tapt. Det finnes nå neppe en flyplass på Sardinia og Sicilia som ikke er hjemsoekt av det allierte flyvåpen. Invasjonsforholdstoglene skjerpes i Italia.

SENKNINGER I MIDDELHAVET. Det britiske admiralitetet rapporterer den 19. mai følgende senkninger som er utført av britiske ubåter i de siste dager: 1 jager nord for Sicilia. Forsyningskip: 1 ved Palermo, 2 på ikke oppgitt sted, 2 nord for Sardinia, 1 i havnen i Porto Torres. Mindre skip: 1 i det vestlige Middelhav og 1 utenfor Hellas.

VEST-EUROPA. Britiske Mosquitofly angrep natt til fredag igjen Berlin. Mosquitofly angrep også jernbaner og andre transportmål i Essen og Bremen-området. Jagerfly angrep tyske transportere i Frankrike. Bomberfly minet tyske farvann. 1 jagerfly savnes.

SYNDFLODEN. Fotografier som er tatt 60 timer etter at domningene ved Rhine og Eder sprengtes viser at vannmassene stadig sprer seg over vidstrakte områder. En katastrofe av ennå større omfang er under oppseiling, men de britiske ekspediter. I løpet av 4 timer er Rhinen stoget med 2 m., heter det i en rapport. Times skriver at det paradoksale er inntruffet at Ruhr trues av både for lite og for meget vann. Vannmassene har sopt mod seg alt i deres vei, laget kaos i kommunikasjonene og isolert byer og landsbyer fra hverandre, er de tyske våpensmione og krigsindustriene i ford med å stanse p.g.a. at vanntilførselen ikke kan reguleres. Vannmassene kan ennå ikke mestres eller kontrolleres. En høfdivisjon ingeniørtropper, ca. 9.000 mann, deltar i de omfattende redningsaksjoner.

Det hjelper ikke stort at den tyske sensur stanser alle objektive opplysninger om Ruhroversvømmelsen. Mod jvne mellomrum lander engelske spiderfly med flyfotografier over ødeleggelsene. Hole byer er forsvunnet og veier og jernbaner står under vann. Evakuering er utført eller pågår i et stort antall byer.

Vannet fra Ederdammen nådde Kassel allerede mandag, og partiell evakuering fant sted. Byen Affoldern nær Bad Waldungen er helt omgitt av vann og dens kraftstasjon er helt forsvunnet. Dammen ga drikkvann til en stor del av Ruhr og hvis sommeren blir tørr, vil det oppstå vanskeligheter med vannforsyningen.

RUSSLAND. Russerne har erobret flere stillinger av strategisk betydning nordøst for Novorossisk. Tyskerne sier at russerne forbereder en stor offensiv i Kuban. I Sjøveskområdet nordvest for Kursk er over 600 tyskere drept.

HOLLAND. Rikskommissær Seyss-Inquart har innført unntagelsestilstand over hele Holland. Det begrunnes med tiltagende streiker og sabotasje. Strenge straffer truer dem som ikke etterkommer okkupasjonsmaktens ordrer.

NORGE. Friherre Johan Bock-Friis, som den 9. april 1940 var Sveriges sendemann i Oslo, ventes til London for å gjenoppta den direkte kontakt med den norske regjering. Det svenske utenriksdepartement uttaler at den tidligere Oslominister aldri de facto har opphørt å være svensk sendemann, selvom han av forskjellige grunner ikke har kunnet ledsage den norske regjering i landflyktighet.

CHURCHILLS WASHINGTONTALE. Kjernen i Churchills tale er: Apsolutt seiersikkerhet og ytterlig skjerpelse av luftkrigen.

Ryktets ravner finner bytte på slagmarken. Deres urolige vingeslag fyller nå luften over Italia. Uroen forplanter seg til alle, til en hel verden som med spont forventning forsøker å tyde tognene. I denne oppladede atmosfære er det best å trekke pusten rolig og finne fram til en noenlunde nøktern vurdering. Det er temmelig usikre utsagn som foreligger om Italias forsvar, om at Tyskland akter å dra seg unna av for å konsolidere forsvaret ved sine egne grenser og om at Italia er i ferd med å søke separatfred. På mere nøkternt hold i London - d.v.s. instanser som ikke gir etter for Ønsketenkning og som ikke er engasjert i "tåkeleggingen" - behandles ryktene med skepsis. Man tror ikke på noe nært forestående italiensk sammenbrudd. Man er heller tilbøyelig til å tro at Italia først må knekkes militært. Dermed er det ikke utelukket at det italienske folket, samtidig som det utsettes for intensive luftangrep, blir formål for kraftigst mulig politisk påtrykk. Det foreligger allerede rapporter fra Washington om at man i Amerika er beredt til å behandle italienerne på en helt annen og høfligere måte enn tyskere og japanere. Denne oppfatning fikk et markant uttrykk da det for noen måneder siden ble besluttet at italienerne i U.S.A. ikke skulle betraktes som "fiendtlige undersåtter". Videre sies det at formelen "betingelsesløs kapitulasjon" for Italias vedkommende ikke behøver å bety at det opprettes en alliert marionettregjering og at den italienske krigsære ikke skal få noen flokk. Den britiske presse inntar også en vemlig attityde mot det italienske folk, motsatt dens holdning til Mussolini og det fascistiske parti.

Altfor optimistiske forhåpninger om at italienerne skal slutte fred bør inidldørtid demps, sies det, av to grunner: Mussolini og det fascistiske parti kan ikke slutte fred, da dette vil bety deres undergang og Tyskland kan ikke la Italia besettes av allierte tropper. Dette annet punkt har ryktene hatt det spesielt travelt med. En rolig vurdering sier om dette: Visselig er man overbevist om at tyskerne ikke vil bistå italienerne ut Øyeblikk lenger enn de finner det hensiktsmessig, men på den annen side mener man også at et italiensk sammenbrudd vil ha så alvorlige følger for tyskerne på Balkan og føre til så uberegnelige konsekvenser blant vasallstatene, at tyskerne neppe kan la de allierte gå til invasjon i Italia uten å sende de forsterkninger som kan unnværes. De tyske styrker i Italia har aldri vært store og er sikkert ubetydelige nå etter nederlaget i Tunisia, men man regner med at "invasjonsreserven" kan sendes i hast over Brevorpasset, hvis en alliert invasjon skulle overrumple det italienske forsvar.

Den hjelp Tyskland kan gi Italia i det kritiske Øyeblikk vurderes ikke særlig høyt. Tyskland sitter allerede temmelig hårdt i det solv. "Korsetget" i Øst er blitt en bekymringsfull affære. Tysklands tilgang på våpneføre menn bunnkrupes og kvalifisert arbeidskraft erstattes med utenlandske slaver. De beste tropper er gått tapt. Det var eliten som gikk nedover ved Stalingrad og i Tunisia. De senere oppbud er rasert sammen. Engelskmenn og amerikanere er riktignok, ifølge hitler, militære idioter, men de er lei å ha med å gjøre. Deres maskinelle utrustning er overlegen over tyskerens, og de har overfløyet selvste Luftwaffe. Når det så kommer en front på det europeiske fastland, får tyskerne hendene fulle. Roosevelt har lovet dem at aksjonene skal bli temmelig kompliserte og tyskerne må holde tropper i beredskap for alle eventualiteter. Sammen med russerne vil den anglo-amerikanske ledelse nok sørge for å splitte hitlers invasionsreserver på en slik måte at effektiv hjelp blir umulig på aksens sydlige halvdel. Italia kommer til å måtte groie seg selv.

Overfor en slik situasjon må den italienske ledelse gjøre seg klar over hvilke maktmidler den når over for å møte en invasjon. De bør også ha oversikt over hvilken utsikt de har til å verge seg mot flyangrepene. Italia har hatt store tap i krigen til. Det er utvilsomt at antallet av italienske soldater som har funnet sin grav eller gått i fangenskap i Russland er meget stort. Hundretusenene er også falt eller tatt til fange i Afrika. Fascistenes offisielle tegntydere og scere har vært så bråkjekke i det siste at noen har kan si seg solv at det må være uro i luften. De begynner sikkert å få forståelsen at det iallfall ikke blir Benito Mussolini hvis navnetrøkk vil finnes under fredstraktaten. Avslutningen av fascismens æra er nær, men inntil videre d.v.s. inntil det foreligger en militær avgjørelse eller inntil Il Duces politiske "Exit" varsles ved positive begivenheter - lønner det seg å ta ryktene om Italias sammenbrudd med ro.

"OGSÅ VI NAR DET BLIR KREVET" Det norske flyvåpen er daglig i tjeneste ved kalkysten og deltar nesten daglig i angrep mot mål i det okkuperte Europa. Ifølge offisielle oppgaver har det norske flyvåpen til 5. mai skutt ned 61 tyske fly, formodentlig gjort det av med ytterligere 22 og skadeskutt 68. Våre egne tap er forholdsvis små. Norske bombefly har kastet over 200 tonn bomber over Tyskland - mer enn det som ble kastet over Norge under invasjonen. Under et av de siste dagangrep mot London skjøt nordmenn ned 6 tyske fly. En norsk flyver skjøt ned 1 Junker 88 like ved den flyplassen han er stasjonert. Han har pr. 15. mai fått seg godkjent 4 Focke Wulff 190 og 1 Junker 88. Han har gjort 110 turer fra 1. april til 15. mai.

Flydepartementets pressekontor melder at en norsk squadron, som er tilknyttet jagerkommandoen, har oppnådd bedre resultater enn noen annen squadron siden begynnelsen av mars. Nordmennene, som bruker Spitfirefly, har ødelagt 29 fiendtlige fly siden 1. mars. 12 av dem er ødelagt i mai måned. I en parade av norske soldater og sjømenn som innledet feiringen av 17. mai i London, deltok for første gang avdelinger av norske fallskjermtropper. "Little Norway", den første store treningsleir for norske flyvere i Canada, er blitt for liten og skal nå flyttes til Muskoka i nærheten av Toronto.

Den norske marine omfatter ca. 60 fartøyer. 25 av dem er jagere, korvetter og torpedobåter. Dessuten har vi 30-40 minofiere og vakt- og hjelpefartøyer. Mannskapet er på 5.000 mann, plus 1.000 mann som tjenestegjør som kanonservice ombord på norske handelskip. Atlanterhavet, Nordsjøen og Ishavet er våre spesielle områder. Våre tap utgjør 11 fartøyer siden sommeren 1940.

Den norske hærs størrelse kan ikke oppgis. Den er ikke stor, men slagkraftig. Troppens utrustning er av høyeste kvalitet. Det er innkjøpt spesialutrustning beregnet på forholdene i Norge. Det er utdannet unge offiserer ved spesialkursor for den oppgave å organisere og lede de norske frivillige som man venter i store skarer så snart et område er befridd. Det er lagt særskilt vekt på utdannelsen av folk til sambandstjenesten mellom de allierte og de norske styrker. Nordmennenes viktigste oppgave blir å tjenestegjøre som olje i det store invasjonsmaskineriet. Forsvarssjefen er generalmajor Wilhelm Hansteen. Han er forholdsvis ung og ukjent før krigen, men han har allerede vist sin evne til å omsette vikingelystnet i praksis i moderne krigsførsel. Som et morsomt eksempel kan det nevnes at han foretok det første fallskjermutsprang i det norske flyvåpen.

DET SVENSKES FOLKS STELLE? Pastor Per Gyborg, Göteborg, talte ved en Norgeshøytidelighet 17. mai: "Vidkun quisling, den mann som med sitt etternavn har skjennet verden en internasjonal benevnelse på landsforrædere, forbeholder seg en retten til å tale Norges sak den 17. mai. Hans ynkelige minoritetsparti, som representerer ikke fullt 2% av landets befolkning og blant disse 2% en hel del rent kriminelle elementer, har tatt på seg den narrete rolle å spre glans over dette groteske skuespill med sitt paradiske navn. Overfor det rystende drama som utspilles i Norge kan og må ingen av oss stå kald og ubørørt. Våre kjæreste brødres blod ropor til oss fra marken. Nordmennene kjemper også med humoren på sin side. "Det sies at de nye quislingfrimerkene kleber så dårlig. Ja, man spytter på den gale sidon". Fremmedtransitteringen, inklusiv våpentransportene gjennom Sverige føles som en brønnende skam av et voksende antall svenske menn og kvinner. Denne transittering må nå endelig stoppes. Det er et nasjonalt renslighetskrav".

VIA DOLOSOSA. Pastor Johannes Ivarson, misjonær i den svenske Israelmisjon beretter: "Det finnes ca. 7.000 jøder i Wien, og det går ikke en dag uten at det er solvmord blant dem. Jødene behandles som utstøtte, de mangler alle menneskelige rettigheter og er gjenstand for stadig forakt. Dette bryter dem ned psykisk, og de finner ingen annen utvei enn å berøve seg solv livet. De begraves under uverdige forhold på sentralkirkegården. Myndighetene behandler dem på den mest nedverdige måte. Jeg har talt med den mann som leder jødeforfølgelsen i Tyskland. Han er ung og virker snild og kan smile menneskelig, men han er oppdradd i hat mot jødene. Med et kaldt grin kan han sende hele jødefamilier i døden. Ca. 6 mill. jøder er sendt til Polen og hele denne skare holder de nå på med å utrydde systematisk. Det mørkelige er at det er dannede, rolige og hyggelige tyskere som synes å anerkjenne denne behandling av jødene. Vi kan intet gjøre for å redde dem, men Israelmisjonens små kjærlighetsgaver kan gjøre jødernes tunge skritt mot undergangen litt lettere", sa pastor Ivarson til slutt.

DEN TOTALE BUNNSKAPNING. Innå en riksinnsamling av tekstiler skal foretas i Tyskland. Man akter å ta imot alt mulig, utslitte klær, gardiner, skurefiller, gamle matter og sko som kan være så utslitte og fillete de være vil. Alt kan brukes og alt skal brukes til krigsforslens endeløse krav. I pressen påpekes det at det er en misoppfatning av tiden og situasjonen å tro at man har gitt fra seg før det som kan unngås. Den som sier det er behersket av et "villedt eiendomsinstinkt". Man skal ikke være så klok eller så engstelig at man sparer på sine skatter. Øyeblikkets krav er viktigere enn framtidsplanene. Enhver kan finne noe til innsamlingen.

MATOPPTØYER. Hos Borsig og andre rustningsfabrikker i Tyskland er det kommet til uroligheter i spisesalene. Arbeiderne kastet tallerkener med uspiselig mat på gulvet og forlangte bedre mat. Ordenen ble gjenopprettet etter hvert. Matens kvalitet er senere blitt noe bedre, men måltidene må inntas i nærvær av avdelinger av SS.

FRANKRIKE har reagert krattig på den tyske terroren, spesielt på utskrivningen av fransk ungdom til slaverarbeid i Tyskland. General de Gaulle har opplyst at det er blitt dannet et "hovodkontor for de franske gerilja- og partisanstyrker" et sted i Frankrike. I løpet av bare en måned er det utført 300 sabotasjehandling som har kostet 282 tyske offiserer og underoffiserer livet, 14 tog er blitt helt eller delvis ødelagt, 96 lokomotiver og 436 jernbanevogner er gjort ubrukelige, 4 broer er sprunget, 1.000 tonn rekvirerte levetidsmidler er tilintetgjort og lo nasistiske angivere er likvidert.

Giraud har advart den franske befolkning, oppfordret den til tålmodighet og bedt den om ikke å begå noen handling som kan gi tyskerne påskudd til nye voldshandlinger.

TRE REPLIKKER OM KRIGSFØRSELN. Churchill angående muligheten for at tyskerne anvender gasskrig: Vi kommer ikke til å gripe til represalier før vi er overbevist om at gass er anvendt av fienden. Vi akter ikke å oppfordre de nøytrale til å medvirke i denne henseende. Jeg har den største tillit til at vi kommer til å få eksakte informasjoner av våre russiske allierte.

Det britiske luftfartsdepartement har sendt ut en offisiell benektelse av fiendens påstand om at det britiske flyvåpen kaster eksplosive blyanter med den hensikt å skade barn. Den britiske erklæring sier: Det er mulig at barna har funnet ueksploderende 20 mm. granater eller tonnsatser som ikke er gått av. Tyskerne bruker begge disse typer i sitt luftvern.

Informasjonskontoret i det amerikanske krigsdepartement melder at grunnen til at 5.000 italionere ble drept eller såret i Napoli da et ammunisjonskip sprang i luften den 28. mars var den at tyskerne nektet å ferhale skipet fra kaien etter at det var satt i brann. Skipet var på 12.000 tonn og da det sprang i luften, ble et stort område i Napoli fullstendig rasert.

SEIRENS ORGANISATOR. Kong George av England har sendt denne hilsen til statsminister Churchill: Nå da felttoget i Afrika har nådd en ærefull avslutning, vil jeg gjerne fortelle Dem hvor fullt ut jeg er på det rene med at planleggingen fra først av og gjennomføringen for en stor del skyldes Deres framsyn og Deres urokkelige beslutning til tross for våre vanskeligheter i begynnelsen. Felttoget i Afrika har i en uendelig grad øket den gjeld som vårt land og alle de forente nasjoner står i til Dem.

Churchill svarte i et telegram fra Washington: Ingen britisk minister har av sin monark fått motta større bevis på velvilje og tillit enn jeg i de 2 avgjørende år som er gått siden jeg av Eders Majestet fikk i oppdrag å danne nasjonalregjeringen. De lykkesvinger som Eders Majestet sender meg ved denne anledning, er større enn mine innsatser fortjener, men de vil alltid for meg forbli en kilde til stor glede.

DEN AMERIKANSKE MARINEMINISTER, oberst Knox, opplyser at tyske ubåter i løpet av april senket litt over halvparten av det antall allierte skip som ble senket i løpet av mars. Bedringen har fortsatt i de 2 første uker av mai.

STANDARDBOMBING. 1.000 tonn bomber har i lengere tid vært standardlast for de britiske raidet mot Tyskland. For framtiden blir nok 1.500 tonn standardlasten.

REPLIKK. Det må ha vært en prøvelse for Hitler å gå rundt og være overmenneskelig vesen. Når en mann flyttes ned fra en slik svimlende høyde, så stanser han ikke på noen avsats. Og når han ramler ned, så drar han alle mindre guder og hele quislingfølget med i sitt fall. Det er kanskje ikke så lenge til det. Overraskelser kan komme som ingen har forutsett. Den akt i skuespillet som toppet går opp for nå, blir sponnende.

v v v v v v v

31 MAJ 1943

Mappe 9

Ekspl. 24/15

Arg. 1943

O.V.

Jfr. 20

LONDON NYTT

De viktigste krigsnyheter pr. 24/5-1943.

SYDFRONTEN. Luftoffensiven mot Sicilia, Sardinia og Syd-Italia har nådd et slikt omfang og føres med en slik intensitet at den kjente B.B.C. kronikør "Mannen på gaten" bruker uttrykket "Slaget om Italia". Han sidestiller det med "Slaget om England" i 1940 og sier at muligheten for en vellykket alliert invasjon bestemmes av utfallet av dette slag. Finanssekretæren i krigsministeriet Arthur Henderson uttaler: "Det pågår en fryktelig kamp om lutherredømmet i Middelhavet. Både Hitler og Mussolini vet at Italias skjebne og dets deltagelse i krigen nå står på spill. Etter min mening viser alle vitnesbyrd som foreligger at de forente nasjoners flystyrker skal føre hjem en avgjørende seier".

Bombe- og jagerfly av alle sorter har angrepet flyplasser, kommunikasjoner, havner og andre krigsviktige mål på en mengde steder, især på Sicilia: Castel Vetrano, Cassina, Borizzo, Callo Forte, Sciacca, Gela, Ponte Olivo, Molilli, Pazallo og San Cataldo. Angrep er dessuten rettet mot flere steder på Sardinia, Lampedusa, Pantollaria og Melos. I Syd-Italia er San Giovanni og Reggio di Calabria angrepet. Aksjon har tapt godt og vel 300 fly de siste 4 dager. De alliertes tap var 19 fly.

VESTFRONTEN. I våre meldinger den 21/5 var uteglemt en større raid av tungo amerikanske bombe-fly mot Kiel og Flensburg som ble utført onsdag den 19. mai. Natt til lørdag ble Berlin angrepet av Mosquito bombe-fly for 3. natt på rad. Amerikanske bombe-fly har rettet kraftige angrep mot ubåtverftene i Wilhelmshafen og Emden fredag. 12 bombe-fly og 3 jagerfly gikk tapt. Videre har angrep funnet sted mot Zeebrügge, mot en konvoi til havnen i Stettin, mot skipsfart i kanalen og mot godstog i Frankrike.

KJEMPEANGREP I TYSKLAND. I dag kom melding om at det britiske flyvåpen har foretatt et nytt rekordangrep. Målet var Dortmund. Det var det kraftigste angrep som er utført hittil i krigen. Nesten 1.000 fly deltok og det ble kastet over 2.000 tonn sprengbomber og brannbomber over byen. 38 bombe-fly savnes. Været var ideelt og angrepet meget konsentrert. Mot slutten av angrepet lå røykskyene til en høyde av 5.000 m. Dortmund ble angrepet sist natten til den 6. mai da ca. 1.100 tonn bomber ble sluppet ned. Som transport- og industrisentrum har Dortmund alltid vært av stor betydning, og det gjelder ennå mer nå da tyskerne har flyttet en mengde krigsbedrifter fra Essen dit. En flymedarbeider skriver: "Det knusende slag som er rettet mot Dortmund er en fortsattelse av ødeleggelsen av domningene ved Eder og Möhne. Vannmassene hadde allerede avskåret jernbanen mellom Dortmund og Düsseldorf. De var fremdeles i sig vestover og Dortmund var truet av oversvømmelse.

ØSTFRONTEN. Kampene er blusset opp i stort omfang ved Leningrad og sydøst for Charkow. Tyske motangrep som siktet på å gjenerobre russernes springbrett ved Øvre Donets er slått tilbake med store tyske tap av soldater og fly. Russerne vedlikeholder det sterke press i Kuban. 300 tyskere er drept i Smolonskonrådet der russerne marsjerer opp for den kommende offensiv. Tyske flytap i forrige uke 317, russiske 61.

KOMINTERN OPPLØSES. En begivenhet av stor politisk betydning har funnet sted, idet Den 3. internasjonale eller Kommunistinternasjonale har sendt ut melding om at den vil bli oppløst. En resolusjon om dette er fremsatt av den sentrale eksekutivkomite og ble kringkastet fra Moskva lørdag. Resolusjonen sier at Komintern vil bli oppløst som et levende organisasjonssentrum for den internasjonale arbeiderbevegelse. De grupper vil bli løst fra sine forpliktelser. Presidietskapet for Komintern henstiller til sine medlemmer å arbeide for å fremskynde de tyske fascistene og deres lakeiers fall, da de er alle arbeideres fiender. Times skriver i dag: "Beslutningen om å oppløse den kommunistiske internasjonale er en av krigens viktigste politiske begivenheter. Vedtaket har rykket bort grunnlaget for anklagene for at en organisasjon som virket på russisk grunn og sto under den russiske regjeringens beskyttelse blannet seg inn i andre nasjoners innenrikspolitik gjennom de kommunistiske partier i disse land. Det som i øyeblikket er det viktigste ved oppløsningen av Komintern er at den gir uttrykk for den voksende enighet mellom Storbritania, Sovjetunionen og De forente Stater". New York Times: "Det er et nytt russisk bidrag til de forente nasjoners seier som i betydning bare står tilbake for de russiske hærers og det russiske folks kamp".

v v v v v v v

Londons tonefall overfor Italia kan av og til være forførerisk. Det heter f.eks.: "En italiensk separatfred kan bety hverken mer eller mindre enn en seier for Italia", eller fra en leder i Times: "Jo lenger Italias villførte folk fortsotter motstanden, desto tyngre kommer dets lidelser til å bli og desto alvorligere blir skadene på dets industri. Italienerne kommer derved ikke til å tjene sin egen sak, men bare sin tyske allierte, som neppe har gitt dem noen grunn til takknemlighet". I New-York Herald Tribune setter Walter Lippman - en hyppig sitert kronikør hvis uttalelser man mener gjengir tankegangen i innflytelsesrike politiske kretser i Washington - et bestemt skille mellom Italia og Tyskland-Japan. Italia betraktes ikke som en varig trussel mot verdensfreden. Italia kan gis en bedre, enn mindre idyefallende kolonipolitisk framtid i Afrika enn den som Mussolini kan trygge. Ingen tenker på en oppdeling av Italia. Det er bare fascistdignitærens som bør overlates til de allierte eller til det befriede italienske folks dom.

Disse utsagn kommer samtidig med at det er planer oppe på ultrakonservativt hold i England om å starte en "vinn freden" kampanje med Tysklands oppdeling, separasjon av Rhinlandet og Östpreussen til Polen på programmet.

Propagandaen stiller det italienske folk overfor valget mellom en fryktelig, uunnværlig ødeleggelse av landet med invasjon i kjølvanen, og på den annen side en eventuelitet å slippe unna elendigheten. Sluttteksten er at Italia etter nye lidelser og nedrelag må nøye seg med en dårligere fred enn den som kan tilbyes mens de allierte ennå har noen interesse av at det går ut av krigen.

Mussolini klaget nylig bittert over engelskmennenes manglende evne til å betrakte Italia og italienerne fra noen annen synsvinkel enn turistens og romantikkens. Italienerne skal fortsatt være nøysomme, tilfredse og pittoreske. Ingen av de bedre stillede nasjoner innser hvor harde vilkår gjennomsnittsituationen kjemper mot, erklærte han. Il Duce valte krigen i håp om at han på denne vei kunne føre Italias folk til makt, rikdom og herlighet. Han løp rett i den felle som ble forutsett og forutsagt i god tid av mange italiener, som er dyktigere politikere enn ham. Fellen var at Italia er for svart som isolert motstander i en maktpolitisk konflikt med England, og at en slik konflikt måtte bringe det i avhengighet av Tyskland og til slutt føre til at det ble redusert eller utryddet som maktpolitisk faktor - uansett hvordan kampen falt ut.

Engelskmennene gir ikke slipp på sin oppfatning av italienerne som i grunnen tilfredse og pittoreske folk. Fascismen betraktes mer som en forvillelse. Italienerne kan sommetider beruse seg i store ord. De er dog ikke ytterlighetsmenn eller fantastere, men måteholdne og realistiske. Historien har vennet dem til ikke å la motgangen utløses i katastrofestemninger. På en eller annen måte pleier det alltid å ordne seg for Italia.

En god del av de alliertes propaganda tar nettopp sikte på denne tilbøyelighet til optimisme hos italienerne. Logger man så til at italienerne neppe kan drives til å hate engelskmennene, at de har en inngrodd mistenksomhet overfor alt som er tysk og at krigen er i høyeste grad upopulær, så vil man forstå at den engelske propaganda er farlig og at Mussolini har all god grunn til å frykte den. Det er forståelig at den indre spenning vokser og volder de ledende alvorlig uro.

Denne uro synes, merkelig nok, mindre å gjelde den brede masse. Ledelsen regner formodentlig med den kjente italienske stoisme, selv om massenes passivitet ikke gir noen garanti for at kampen vil bli ført til det ytterste, hvis den føres over på italiensk jord. I siste instans stoler vel ledelsen på at massene kan holdes i sjakk med polititerror. Situationen er nærmest den at ledelsen er nødt til å overtale seg selv til å tro at den har massenes støtte i en kritisk situasjon. Det er også et tydelig omslag å merke i fascismens holdning til middelklassen, hvis småborgorlighet alltid før har vært gjenstand for den dypeste forakt. Uroen synes først og fremst å gjelde det høyere bursjoasis holdning. Mussolini har aldri rådd med kirken og en del av den høyere adel, og det har i det hele tatt aldri lyktes for fascismen å bli herre over det italienske samfunn på samme måte som nasismen over det tyske. Typisk for situasjonen er de trusler som partisakretæren, Scorza, har slynget mot defaitistene og de "overfladiske elementer" høyere opp på samfunnsstigen.

Man har en ganske sterk følelse av at hvis en revolusjon bryter ut i Italia, så kommer den både ovenfra og nedefra, og kanskje med "ovenfra" i spissen.

vvv vVv vVv

De viktigste krigsnyheter pr. 26/5-1943.

SYDFRONTEN. Meldinger fra det allierte hovedkvarter i Nord-Afrika viser at den omfattende luftaktivitet over Middelhavet fortsetter. Sicilia og Sardinia har igjen vært gjenstand for en rekke angrep. Fergestasjonen ved Messina er angrepet 2 ganger. Andre angrep var rettet mot havner og flyplasser på Sicilia, mot skip og sambandslinjer og mot to kraftstasjoner. På Sardinia har store formasjoner allierte bombefly angrepet havner og flyplasser ved La Maddalena, Terra Nova og Alghero. Svære allierte bombefly har angrepet fergeruten mellom Sicilia og det italienske fastland. I går angrep amerikanske bombefly San Giovanni og Reggio di Calabria på fastlandet. Gjentakende angrep er rettet mot Pantellaria.

PANTELLARIA. Pantellaria har fått føle hele tyngden av de allierte luftstridskrefter. I løpet av 5 t. ble det rettet 3 angrep mot havnen, befestningene og flyplassene. Den følgende natt brøt en formelig tornado løs over den lille øya. Store formasjoner av Wellington bombefly feiet i bølger inn over den og etterlot den i brann. Denne serie av luftangrep overtreffer alt hva den lille øyefesting har opplevet.

VESTFRONTEN. Storangrepet mot Dortmund natt til søndag er etterfulgt av et angrep mot Düsseldorf i natt. Meldingene sier at det var nesten like stort som angrepet mot Dortmund. 27 fly savnos. Düsseldorf er sentrum for produksjon av tunge verktøymaskiner. Rhein Metall Borsig verkene der 36.000 mann produserer våpen av alle slag, og sentraladministrasjonen for jern- og stålproduksjonen i Ruhr ligger i Düsseldorf. Som industriensentrum er den like viktig som Essen.

Den britiske luftminister har påpekt at disse store allierte tokter er mer enn bare alminnelige luftangrep. De er luftslag, sier ministeren.

DORTMUNDANGREPET var det 41. angrep mot byen. Raiden varte 1 t. og nesten 35 tonn bomber ble kastet pr. minutt. Det ble 2 og 4 tons sprengbomber og ti-tusenvis av brannbomber. Industrikvartalene ble bokstavelig talt druknet i bomber, sier en av pilotene. Dortmund stod i flammer i løpet av noen få minutter. Det er nå antagelig bare en ruinhaug igjen av Dortmund. Den har ca. 1/2 mill. innbyggere. Etter dette angrepet er det blitt kastet over 100.000 tonn bomber over Tyskland.

ÖSTFRONTEN. Det røde flyvåpen fortsetter sine angrep mot de tyske sambandslinjer på Midtfronten. Det er meldt om kamper på 2 viktige framspring av Moskvafronten. Sydvest for Moskva har russerne brutt opp et angrep ved Sjewsk. Nordvest for Moskva meldes om et voldsomt slag i nærheten av Welikie Luki der tanks deltar. På Donotsfronten er det artillerivirksomhet. I Kuban fortsetter bombingene av de tyske stillinger nordøst for Novorossisk.

DET FJERNE ÖSTEN. Luftoffensiven mot de japanske basene i det sydlige Stillehav og i Burma foregår med voksende styrke og intensitet. Amerikanske Liberatorfly har 12 døgn i trekk bombet krigsviktige mål på New Britain. Over 25 konsentrerte raid er gjennomført mot den japanske operasjonsbasis ved Gasmata.

ITALIA. Spenningen i Italia vokser ettersom uværet driver nærmere, heter det i en melding fra Zürich. Den økende allierte luftoffensiv har fremkalt en dump uro hos det brede befolkningslag. Man spør engstelig når stormen for alvor skal bryte løs. Tallrike regjeringskonferanser og forhandlinger mellom de tyske og italienske militærmyndigheter har funnet sted. Mussolini har rettet nye heftige bønner til general Kesselring, øverstbefalende for de tyske luftstridskrefter i Italia, om forsterkninger. Den italienske landbruksminister har rettet en skarp advarsel til bønderne som anklages for å hamstre korn og jordbruksprodukter. I Romakringkasteren ble det i dag sagt at arbeidsministeren har gitt ordre til at stridighetene mellom arbeidere og arbeidsgivere øyeblikkelig skulle holde opp. Det er den første offisielle innrømmelse av at det er arbeidsuro i Italia. På pressekonferansen i Washington uttalte Churchill om Italia: Dersom italienerne vil kaste sine ledere og stole på rettferdighetsfølelsen hos de folk som de er gått til angrep mot, vil de kunne oppnå en plass i det nye Europa. Hvis ikke vil de allierte gi dem den fysiske påvirkning som skal til.

SPANIA. Franco's og de spanske avisers forslag om at de krigførende parter skal opphøre med den ødeleggende nattbombing tilbakevises skarpt av London-avisene. Star skriver: De forente nasjoner føler ingen bevegelse over denne omvendelse i 11. time til humanitær krigsførsel. Flykrigen kommer til å pågå i alle former til aksen har fått nok.

vvv vVv vVv

Konferansen i Washington har gitt opphav til det rykte at de allierte planlegger å forlegge den annen front ikke til Europa, men til Asia - mot Japan. Er dette en ny form for "tåkelegging"? Hittil er det blitt betraktet som et aksiom at seiren over aksemaktene står først på de alliertes program. Hele den allierte krigsførsel peker også i den retning. Det er rundt Europa den store oppladningen foregår. Krigen mot Tyskland og Italia føres utpreget offensivt, mens man har nøyet seg med defensive forholdsregler mot Japan. Planleggingen av den annen front er dessuten diktert av nødvendigheten av å hindre at Russland nedkjempes av Tyskland.

At det psykologisk riktige dybelikt nå er inne for en invasjon i Europa er utenfor enhver tvil. En langvarig utsettelse, mens de allierte engasjerer seg i det fjerne Østen, ville utløse fortvilelse, ja apati i de okkuperte land. Det ville gi Italia og Tyskland en høyst velkommen pause til å hente pusten, psykisk og fysisk, og kunne få tilbakevirkninger i Russland som ikke er til å forbise. Det er umulig at det ikke regnes med disse hensyn.

I U.S.A. har det alltid vært en sterk retning som har hatt parolen: Angrip Japan nå. Reaksjonen etter Pearl Harbour virket sterkt i den retning, men den viktigste grunn er frykten for at Japan skal rekke å utbygge sitt østasiatiske storveldet så godt at det blir en hard nøtt å knekke. De allierte har lidd store økonomiske og krigsøkonomiske tap i Østen. Japan har lagt beslag på nesten all gummi og alt tinn som fins i verden, for nå bare å ta et par eksemplær.

Australia og New Zealand ønsker selvfølgelig at tyngdepunktet i de alliertes krigsførsel forlegges til Østen. Australia kritiserer den formentlige tilsidesettelse av dets krav på effektiv hjelp. Australia varsler nå og da en umiddelbart forestående japansk offensiv, men det er grunn til å tro at dette mer er uttrykk for misfornøyelse enn for virkelig overhengende fare. Roosevelt har opplyst at den største del av De forente Staters mark- og sjøstridskrefter og halvdelen av deres luftflåte befinner seg i Stillehavet, og Churchill har lovet at Storbritania skal bekjempe Japan to the bitter end. Dette har helt avvepnet kritikken over den allierte krigsførsel. Washingtonmötet har imidlertid en verdensomspennende karakter. Derfor er det naturlig at også spørsmålet om krigsførselen i det fjerne Østen er under behandling. Virkningene av seiren i Afrika begrenser seg heller ikke til Europa. Åpningen av den direkte forbindelse Gibraltar - Suez skaper perspektiver som strekker seg helt ut til det fjerne Østen. Den store forskjell mellom de alliertes og aksemaktens verdensstrategiske stilling er at mens Tyskland-Italia og Japan militært fullstendig isolert fra hverandre og således ute av stand til å operere i direkte samvirkning, så skaper sjøherredømmet muligheter for direkte kooperasjon mellom de allierte i alle verdensdeler. Det er rimelig at disse forbedrede muligheter iallfall delvis bør komme krigen i det fjerne Østen til gode. Wawells forberedelser skal også være kommet langt der ute. Nødvendigheten av øket hjelp til China, som krevde et felttog i Burma så snart regntiden er slutt, har tydelig også en viktig plass i de alliertes planer.

Det måtte imidlertid finnes meget sterke og ennå skjulte grunner for en radikal omlegging av de alliertes krigsplaner. Et argument som også veier tungt mot en splittelse av kreftene er at et halvgjort arbeid i Middelhavet fremdeles ville binde den britiske Middelhavsflåte der. En fortsatt alliert kraftkonsentrasjon i Middelhavet vil derimot ganske snart kunne føre til at den italienske flåten settes ut av spillet, og at Middelhavet blir rensket og "korket". En betydelig britisk flåte ville derved bli frigjort og kunne sendes til det fjerne Østen for å samarbeide med De forente Staters flåte.

Etter at disse linjer var skrevet meldes det fra London at Churchill har talt på en pressekonferanse i Washington i går. Hans tale gir grunnlag for et meget optimistisk syn på de alliertes muligheter for den kommende krigsførsel. Han sa at de alliertes resurser i år er tilstrekkelige til samtidig å føre krig i det fjerne Østen og i Europa og at den vil bli ført med like stor kraft på begge områder.

De alliertes samlede kampkrefter vil før eller senere bli satt inn i en aksjon av større omfang enn man hittil har opplevet, når man unntar krigen i Russland. I velinformerte kretser mener man at den tvingende nødvendighet og samarbeidet med den røde arme ved plaseringen av et knockout-slag mot Tyskland med nesten apsolutt sikkerhet fører til at Europa blir hovedslagfeltet i en nær framtid.

v v v v v v v v v

Den tyske forfatterinne Esthor Grenen har samlet materiale som skal hjelpe oss til å forme en egen dom om tidens begivenheter. Det er et materiale som ikke kan gjenbringes, fordi det taler for seg selv. I en bok som heter "Det tyske ansikt" har hun samlet sitater fra Tysklands store menn i fortiden og stillet dem, side mot side, overfor utsagn av de nasistiske stormenn. Boken er forøvrig uten kommentar, og nettopp dette har sin egen eiendommelige og tankevekkende virkning.

Fra Tysklands fortid høres mange stemmer. Fortidens representanter gir en statelig parade av de navn som har gitt Tyskland rang av kulturnasjon: Luther, Fredrik den Store, Herder, Lessing, Goethe, Schiller, Heine, Kant, Schopenhauer, Grillparzer, Nietzsche, Bismarck, Liebknecht, Freud, von Moltke. Mot disse står tidens ledere av ulike grader og hva de har forkynt som evige sannheter: Hitler og hans palladiner, Rosenberg, Göring, Goebbels, Dietrich, Darre, Hess, Frank, Hans Johst - litteraturføreren, Werner Best, Gaulleiter og så en rekke professorer fra forskjellige fag, hvis uttalelser omstråles av den glans som tilkommer dumskrifternes mesterstykker.

Side etter side kan sitater jevnføres, og alle gir de stoff til dyp ettertanke. Kultur står mot primitivisme, den fineste humanitet mot umenneskelighet, tankens dybde mot de mest overfladiske floakler, som dog har pretensjoner som om de var ord av utgrunnelig visdom. Dialektisk skarphet i kritikken bryter mot kompakt propaganda, som er tilvirket etter Hitlers resept, at den skal rette sitt åndelige nivå etter den mest innskrenkede av dem som den vil vinne. I den henseende oppfyller mange sitater fra nåtiden endog meget store krav. Her er en ved navn Frantz Schauwecker: "Tyskland er Tyskland. Det er hverken vest eller øst eller syd. Tyskland er ikke fascisme eller kommunisme eller Roma eller demokrati. Tyskland er Tyskland. Dets største kraft ligger i at det ikke kan sammenlignes med noe annet land på jorden, og på dette beror de krav det må reise. Tyskland er verdens midtpunkt". Men fra fortiden høres en annen stemme, også den båret oppe av en heftig lidenskap. Det er Ludwig Börne, Tysklands første virkelige journalist, som engang i et av det 19. århundredes første ti-år skrev: "Uforanderlig vennskap og fred mellom alle folk, er dette drømmer? Er et lands egoisme mindre enn enn et menneskes egoisme? Opphører rettferdigheten å være en dyd så snart man utøver den mot et fremmed folk? En vakker heder som forbyr oss å erklære oss mot vårt fedreland når rettferdigheten ikke står på dets side!" Men Börne var riktignok jøde.

Schopenhauer formener kjølig og overlegent: "Man skal bruke sedvanlige ord og si usedvanlige ting... men de gjør det motsatte", legger han bittert til. Dikterakademiets president, Hans Johst har ikke annammet den schopenhauerske sats når han i skuespillet Schlageter taler i tunger: "Tyskland! Et siste ord! Et ønske! Befaling! Tyskland!!! Vågn opp! Fett ild!! Bluss opp!! Brenn voldsomt!! Rosenbergs lille aforisme: "Sjel betyr rase sett innenfra og omvendt er rase en sjels utside" kan nok også gi stoff til refleksjon over emnets dypsindighet.

Bundetheten i det nasjonale er blitt religion. Tysk kultur i alle dens former og ytringer idag er ifølge Hitler det dokumentariske bevis for en kunstnerisk skaperperiode som bare få historiske tider kan oppvise. Den tyske kultur idag følger dog ikke Fredrik den Stores råd, å se utad, og hente impulser fra andre folk. Den lytter ikke til Goethe og ikke til Nietzsche, som har våget denne sats: "Å være en god tysker vil si å avtyske seg. Den som vil tyskernes vel må se til hvordan han for sin del kan vokse ut av det som er tysk. Orienteringen til det ikke-tyske har derfor alltid vært kjennetegnet på de dyktige i vårt folk". Nasjonalstoltheten er engang bedømt av Herder: "Blant alle stolte anser jeg den nasjonalstolte, likesom den byrd- og adelsstolte, for den største narren. Hva er en nasjon? En stor uryddet have full av gode og onde vekster". 130 år senere låter den tyske forkyndelsen slik: "Vi aner alle at i en fjern fremtid kan problemer oppstå for menneskene, som bare en høyeste rase som herrefolk, med støtte i en hel jordklodes midler og muligheter, vil være kallet til å beherske".

Læren om herredømmet, herskerkulturen dominerer. Servilismen hos dem som beherskes brister ut i besatthetens ekstase i helt forvirrede uttrykk hos Hans Johst, som da han skuer Førerens hår utbryter: "Hverken maleri eller skulptur har det hittil lykkes å gi uttrykk for dets egenvilje. Hverken stålhelmet eller lue, hverken kam eller børste skulde kunne temme det som åpenbart hører vind og vær til". Det fins således ennå noe i Tyskland som ikke lar seg regjere. Men hva er håret mot tinningene! "Om en stenhard avstand beror de vitnesbyrd. Som sensible membraner hviler de mellom øyet og øre.

Det er de mest ensomme tinninger jeg noensinne har sett. Deres befaling er: Utilgjengelighet... Man ser inn i Øynene, hilses av Øynene og under tiden tas man under kryssild fra disse to tinninger, gjennomskues og prøves". Den mann som har skrevet dette er - det må enda engang understrekes - president i det tykke dikterakademi og rikslitteraturkammer.

Er Kants forklaring den riktige: "Lathet og feighet er årsaken til at så mange mennesker forblir umyndige hele sitt liv. Det er så bekvemt å være umyndig", eller har Heine rett: "Tyskeren ligner slaven som adlyder sin herre uten lenker, uten pisk, på blotte ordet, ja på et blick. Slaveriet finnes i ham selv, i hans sjel. Man må befri tyskoren innenfra, utenfra hjelper ingen ting". Det er bitre ord. Hvor meget mere blåøyet, germansk trosforvisning stråler det ikke ut av Göringsord om Hitler: "For oss, hans følgesvenner, er det selvfølgelig umulig å se eller konstatere en egenskap hos Führeren, som han ikke i våre Øyne har i høyeste fullendelse. Führeren er helt enkelt ufeilbarlig. Hvori ligger hemmeligheten ved hans mektige innflytelse? Ligger den i hans menneskelige godhet, i hans karakterstyrke eller i hans selvløshet"? Hva kan ikke ord brukes til, hvilke føyelige lokosaker er de ikke! De nekter heller ikke å gjøre tjeneste når Otto Dietrich ser overnaturlige krefter i virksomhet i Hitlers personlighet. Det er kanskje ikke riktig taktfullt å stille slikt i relieff mot Börnes: "Våre egne tyranner tvinger oss til å kysse den hånd som trykker oss. Et folks ære er at det vet seg å være fritt. Et folk av lakoner kan ikke gjøre krav på aktelse". Eller: "Tyrannen har midler til å tvinge et folk til å tie, men ikke til å tale til hans gunst. Endog en edel mann kan bli slave under forholdene, men den som blir deres tjenestegutt er ingen edel mann".

Den nasistiske innstilling til vitenskapen er kjent og bevidnet, men allikevel er ens forundring hver gang like stor, når man leser slikt som at "blod og rase har innflytelse på arten av matematisk produksjon" eller at "mot den cartesianske og franske matematikkens synspunkter stilles den tyske matematikkens". Det er nok riktig når en hannoveransk professor, som har grepet disse lærer, frasier seg sin forstand til mesterens ære: "Følelsen er det avgjørende i de viktigste spørsmål. Forstanden er bare dens medhjelper. Hjertet er mere enn forstanden".

Så er det raseteoriene, "blod og jord"-tankene. Det blir mange sitater, men Hitlers ord om ekteskapet tåler å høres engang til, selvom de ikke er helt ukjente: "En nasjonal stat må i første hånd løfte ekteskapet opp fra dets nivå av stadig raseskjending for å gi det hellighet av en institusjon som er egnet til å frembringe Guds billeder og ikke misfostre mellom mennesket og ape".

Bokens sitater fra offisielle forordninger tjener til å illustrere hva det tyske riket med vitende og vilje har gjort mot jøder, polakker og andre underkuede. Mot dem står ord av Nietzsche, Kant og Herder om rettferdighet og humanitet. Rikspressesjefen Dietrich sier: "I Kants sedelige lov, at du skal handle bare etter et grunnprinsipp som du kan gjøre til almennelig lov, får den nasjonalsosjialistiske etikk sin eksakte, klas-siske formulering". Det er enten en åpen hån - eller vi får ta det bokstavelig ved oppgjøret med herr Dietrich i sin tid.

På bokens nest siste side gjengis den forordning, utferdiget den 10. juni 1942, som gjør vitterlig at den tjekkiske byen Liditz er blitt ilagt straff, fordi befolkningen skulde ha bistått dem som drepte Heydrich. De voksne menn er skutt. Kvinnene er ført til konsentrasjonsleir. Barna er ført bort for å få en "passende" oppdragelse. Husene i byen er jevnet med jorden og kommunens navn er utslettet. Slik skapte et horrefolk rettferdighet i det nådens år 1942. Men på den motsatte side, bokens siste side står Grillparzers ord: "Den nyere dannelsesveien går fra humanitet gjennom nasjonalitet til bestialitet".

Vi blir noen sider tilbake i boken. Vi møter Schillers portrett, og hans stemme lyder klar og overbevisende: "Stor og beroligende er den tanke at tilslutt gjenstår dog en hjelp mot maktens trossige overmot, at dens mest beregnede anslag mot den menneskelige frihet blir til intet, at en uforferdet motstand også formår å bøye en des-pots utstrakte arm, og at en heltedodig standhaftighet til slutt er istand til å uttømme hans fryktelige hjelpekilder".

v v v v v v v

SKRIV AV OG
SEND VIDERE

KVINNENE OG ARBEIDSMOBILISERINGEN.

Den nasjonale arbeidsinnsats er ren bluff. Mennene blir i første rekke brukt til krigsviktig arbeid for tyskerne, og de legger ikke det ringeste skjul på hva hensikten med arbeidsmobiliseringen er. Kvinner blir nå utkalt for å erstatte mennene i størst mulig utstrekning. Det vil si at også kvinnene blir satt inn for å hjelpe tyskerne til å forlenge krigen, og dermed elendigheten for oss. La Dem ikke bruke til dette! Tar de en stilling som trikkekonduktør, postbud, kontorfunksjonær eller annet arbeid hvor De erstatter en mann, frigjør De arbeidskraft for tyskerne, svikter ronten og forlenger krigen. Hver dag forlenget krig koster tusener av menneskeliv. Søk ikke stillinger etter annonser i dagspressen uten å undersøkt om det fra vedkommende firma er utskrevet folk til arbeidsinnsatsen.

Får De innkallelse til arbeidsinnsatsen, så send inn følgende skriv -
EN SEND DET IKKE FØR DE BLIR INNKALT!

.....
Jeg har i dag fått innkallelse fra arbeidsformidlingen
til å møte på

Da deltagelde i tysk rustningsindustri, tyske festningsanlegg, tyske militærtransporter eller annen tysk virksomhet vil være i strid med min nasjonale samvittighet, og da den kvinnelige arbeidsinnsats iallfall delvis kan ventes å bli brukt til å erstatte mannlig arbeidskraft, som da i stedet utskrives nettopp til dette formål, finner jeg ikke å kunne melde meg til deltagelse i den kvinnelige arbeidsinnsats, før det er gitt bindende tilsagn om at den kvinnelige arbeidskraft, hverken direkte eller indirekte vil bli brukt til disse formål.

I den nasjonale arbeidsinnsats til hjelp i landbruket, er jeg fullt villig til å ta del, og jeg vil straks melde meg til tjeneste. Så snart arbeidsformidlingen gir meg skriftlig tilsagn om at min arbeidskraft bare vil bli brukt på denne måten.

.....
(navn)

.....
(adresse)

1 JUNI 1943

LONDON-NYTT

De viktigste krigsnyheter pr. 28/5-1943.

3856

Mappe 9
Eksp. 28/5
Arg. 1943
O. V.
Jfr. ph

SYDFRONTEN. Kampene om herredømmet i luften raser videre med stor heftighet. Opp til 400 bombefly er til stadighet i virksomhet over Sardinia, Sicilia og Pantellaria. Desorganiseringen av Italias ytre forsvarsverk har gjort gode framskritt. Flyplasser, jernbane- og landveisforbindelser, ammunisjonsopplag og havneanlegg bombes. Offensiven har pågått sammenhengende i over 1 uke og forvirringen på Sicilia og Sardinia øker. De to øyer begynner å ligne herjede slagmarker.

Av de siste 2 dagers angrep nevnes: Demningene og kraftverkene ved Tirso i det midtre Sardinia er angrepet 2 ganger. Tirso-demningene kontrollerer vannmassene fra Europas største kunstige innsjø, som forsyner Sardinias industri med elektrisk energi. Andre angrep er rettet mot 3 flyplasser på Sardinia, mot flyplassen ved Comiso og andre steder på Sicilia, mot Pantellaria og mot skipsfart ved Hellas' kyster. Cagliari på Sardinia skal være evakuert.

VESTFRONTEN. Store styrker britiske bombefly rettet i natt et kraftig angrep mot Krupp-fabrikkene i Essen. 23 fly savnes. I mørkningen i går aftes gjorde britiske mosquitofly en rundtur på over 1.600 km. for å rette et angrep mot Zeiss-fabrikkene for optiske instrumenter og Schott-glassverkene i Jena. Angrepet ble gjennomført fra en høyde av 70 m. Etter foreløpige meldinger å dømme ble begge fabrikk truffet. Zeiss-fabrikkene fremstiller optiske instrumenter for den tyske hær, og Schott er Tysklands viktigste glassverk for fremstilling av optisk glass. Til tross for at en del av turen ble gjort i dagslys over Tyskland og okkuperte områder savnes bare 3 mosquitofly. Disse angrep fulgte like etter dagtokter over Nord-Frankrike og Belgia av allierte jagerfly. 2 tyske jagerfly ble skutt ned av norske flygere. Alle de norske flygerne kom tilbake i god behold.

DUSSELDORF-ANGREPET natt til onsdag var en eksepsjonell hard raid, det nest hardeste angrep som er rettet mot Tyskland. Ca. 500 4-motors langdistansefly kastet nesten 2.000 tonn spreng- og brannbomber over byen. Ødeleggelsen oppgis å være av katastrofalt omfang på grunn av den tette bebyggelsen. Düsseldorf er bombet ca. 50 ganger, hvorav 3 raid har vært av det kraftigste slag med hundrevis av bombefly. Angrepet får nok ettervirkninger på hele den tyske krigsinnsats da det i Düsseldorf fremstilles en mengde krigsmateriell av forskjellig slag: Panservogner, fly, krigsfartøyer, torpedoer, miner, tunge kanoner, bomber, granater, olje, ammunisjon, krutt og dynamitt. Den opposisjonelle tysktalende kortbølgestasjon meldte onsdag ettermiddag at brannene raste med stor voldsomhet. Tapene for sivilbefolkningen oppgis å være meget omfattende. Ti-tusenvis av familier står uten tak over hodet og levnetsmiddel- gass- og vannsituasjonen er kritisk. Den britiske flyminister meddeler at over fem 1.800 kgs bomber ble kastet pr. minutt i hele den tid raiden foregikk. Dessuten ble det kastet et stort antall 3.600 kgs bomber og ti-tusenvis av brannbomber.

ØSTFRONTEN. Det er fremdeles Kuban som er sentrum for de viktigste begivenheter på den russiske front. I følge meldinger fra Moskva har det russiske flyvåpen ødelagt 131 tyske fly på 2 dager på bekostning av 33 russiske fly.

WASHINGTONMØTET. Den offisielle erklæring fra Washingtonkonferansen lyder: "De kombinerte stabenes nettopp avholdte konferanse i Washington har ledet til at fullstendig enighet er oppnådd om de kommende operasjoner på samtlige krigsskueplasser."

Roosevelts sekretær Early uttalte på en pressekonferanse etter at erklæringen var offentliggjort at Churchill og Roosevelt opprinnelig hadde planlagt en felles deklarasjon, men senere besluttet man å bare publisere en kortfattet erklæring i Roosevelts navn.

Observatører i Washington angir det formodede innhold av de beslutninger som er fattet i følgende 3 punkter: 1. Etter en intensivt luftoffensiv kommer invasjonen i Europa så snart som mulig. 2. De forente nasjoner kommer til å slå til samtidig på flere punkter i festningen Europas utkant, hvorved man regner med langvarige og forbitrede kamper for å opprette brohoder, deretter et hurtig framstøt og siden en periode av slag da man kommer til å gå motstanderen inn på livet. 3. De allierte kommer til å fortsette sin offensiv fra øy til øy mot Japan, samtidig som de forbereder seg på å gjenerobre Burma til høsten.

vvv vvv vvv

BOMBKRIK OG NERVEKRIK.

Royal Air Force feiret sitt 25 års jubileum i vår. Det var i de mørke vårmåneder i 1918, da Ludendorfs voldige offensiv bragte de alliertes linjer på vestfronten til å vakle, at RAF ble organisert som selvstendig våpen. Dets virksomhet og innsats er altfor velkjent til å behøve noen historikk. Dets aktuelle betydning har aldri vært så stor som i disse dager, da dets bedrifter nesten kan inngi håp om at det er seirens hovedinstrument. Det er ingen tvil om at de allierte nå har et flyvåpen og planer for dets anvendelse som kan åpne veien til en hurtigere avgjørelse av krigen enn pessimistene eller de nøkterne regner med. Vi vil belyse noen sider av bombekrigen ved litt forskjellig stoff, hentet vesentlig fra London-utsendingene.

Den alminnelige flystrategiske situasjon nå beskrives som "en tilstramning av de europeiske flyfronter". Det er allerede lenge siden at flyfronten ble flyttet fra Syd-England til den annen side av Kanalen. Samme prosess er nå inntruffet over Middelhavet, der angrepene fra Nord-Afrika og Malta har gjort flyplassene ubrukelige, og der forholdene nærmest minner om sommeren 1940 da RAF ble tvunget til å operere fra flyplasser i Nord-England. På Østfronten har tyskerne etter foreliggende oppgaver mistet sin overvekt i luften, og en likevektsstilling er inntrått, som sannsynligvis heller litt i det russiske flyvåpens favør. Denne gradvise tilstramning av flyfrontene - som allerede har tvunget aksene over på defensiven på to fronter - er den nødvendige forutsetning for invasjon, mener militæreksperter.

De voldige luftkamper over Middelhavet omtales riktignok i London under det populære slagord "Slaget om Italia", og det hevdes at det er nådd et så positivt resultat at man utan å nøle kan si at de allierte har overmakten i luften over Pantellaria, Sicilia, Sardinia, deler av Syd-Italia og de mellemliggende strøder. Forsiktige iakttagere tar dog en viss reservasjon. De er tilbøyelige til å sette et lite spørsmålstegn ved oppgavene over aksens flytap, idet de hevder at bombingene av de italienske flyplasser foregår fra så stor høyde at oppgavene over ødelagte fly på bakken vanskelig kan bli eksakte. De mener dog at det ikke lenger kan betviles at de Nord-afrikanske flystyrker har "pulverisert aksens første forsvarslinje i luften". Skjønt man på endel hold sporer en tydelig tendens til å betrakte flyoffensiven mot Italia som innledning til umiddelbare invasjonsoperasjoner, ser dog de fleste ansvarlige iakttagere og særlig ekspertene - luftkrigen over Middelhavet snarere som et ledd i en alminnelig oppslitningsprosess av Luftwaffe og Regia Aeronautica. Tilstramningen og oppslitningen skal gjøre det mulig for de allierte å landstige på flere steder samtidig og med stor overlegenhet i luften. På en presskonferanse i Washington den 25. mai sa Churchill: "Hvis det fortsetter tilstrekkelig lenge kommer de alliertes voksende overlegenhet på produksjonens område til å bli avgjørende i spørsmålet om luftkrigen. Vi er de sterkeste, og vi skal ikke gi vår fiende noen ro. Dette er særlig tilfelle i luften." - - - Vi gjengir utdrag av to taler som nylig er holdt og som gir gode eksempler på tonen i London akkurat nå, når det gjelder luftkrigen. På det konservative partis møte den 20. mai sa utenriksminister Eden: "La meg forsikre tyskerne om, at til tross for hva Hitler og Göring har sagt, vil det britiske flyvåpen fortsette å bli mektigere og mektigere. Etterson månedene går skal våre fiender få stadig hårdere slag. Vi vet hva som er best for Tyskland, nemlig flybombing, dag og natt uten opphold, time etter time, inntil krigen er vunnet. Det er dette program vi har satt opp for Tysklands vedkommende. Tyskland bombes ikke bare hver time på døgnet, men også overalt. Mussolini skal heller ikke bli glemt. Europas land er bunnskrapt av de fascistiske angripere. Mitt budskap er: Når vårt verk er fullbyrdet skal vi ikke vise hverken svakhet eller avslappelse. Å vinne freden krever en like stor og felles anstrengelse som den som kreves for å vinne krigen, og denne gang må vi vinne freden. Bombeflyene har ubønnhørlig dag og natt voldt bombe-brann- og vannskade i Tyskland. I flere av våre siste raid mot Ruhr har vekten av bombelasten vært større enn ved tusenfly-angrepet mot Köln forrige år, og denne var 3 ganger større enn den tungeste last som er kastet mot noen britisk by. For et år siden betraktet man en bombelast på 1.500 tonn som fenomenal. Idag er den praktisk talt en rutineoperasjon for det britiske flyvåpen." - - - Den 21. mai holdt flyminister Sir Archibald Sinclair en tale i Edinburgh hvor han sa: "Vi må ikke slappe av etter seiren i Nord-Afrika. Vi skal forfølge fienden til Europa, og flyvåpenet skal fortsette å hamre løs på ham. Det blir det viktigste bidrag til den seir som må føres hjem uten oppsettelse."

Når øyeblikket er inne skal vi ta strupetak på fienden i hans egne land. Bortsett fra Østfronten fins det ikke noe sted noen tyske troppesammendragninger som kan sammenlignes med den arme som våre bombefly binder på Vestfronten. I Vest-Tyskland er godt og vel 3/4 million tyske marinesoldater fullt sysselsatte i luftvernet mot flyangrep. Foruten de menn som tjenestegjør ved kanoner og lyskastere har 1/4 million menn og kvinner fullt opp å gjøre i brann- og luftvernet. I løpet av de siste 12 måneder er antallet av tyske dag- og nattjagerflydivisjoner som er satt inn i kampen mot våre bombefly fordoblet. Den eneste chance til å nå Berlin uten det blodbad som fulgte med den forrige krigs kamper er å lamslå den tyske krigskraften med vårt flyvåpen. Det lysende blad fra Nord-Afrika må ikke hindre oss i å se det dystre billede av Europa i skyggen av det nasistiske tyranni. Europas underkuede folk anroper oss høylydt om å spre lys i det mørke de befinner seg i. Vi skal ikke svikte. Nettopp nå bringer bombeflyene seirer hjem som ikke er mindre avgjørende og som ikke skal bli mindre kjent i historien enn våre seirer til lands og til sjøs. Siden midten av februar i år har Tyskland og særlig Ruhr fått føle kraften i et angrep mot hvilket de tyske angrep mot Storbritania var bare småtterier. Til tross for at det tyske forsvar er kraftig forsterket, og til tross for at de styrker som brukes nå er meget større, er de britiske tap under nattangrepene i de 4 første måneder i år nesten nøyaktig de samme som i den tilsvarende periode ifjor. Angrepet mot demningene var kanskje det vanskeligste mål som vårt flyvåpen noensinne har stillet seg. Kjønnedemningene hadde en tykkelse av nesten 30 meter ved grunnmuren. Demningene ble kraftig forsvart, men angrepet måtte fortsettes helt til det var slått tydelige bresjor. Tyskerne skal få føle våre skånselsløse raid døgnet rundt så lenge krigen varer". Ved en annen anledning sa Sinclair: "Det britiske flyvåpen er nå så sterkt at det kan lamme den tyske krigsindustri, knuse sambandslinjer og ødelegge alt som blir satt opp mot det. Store operasjoner i likhet med angrepet mot Essen vil bli fortsatt natt og dag, ubønnhørlig og uten stans resten av krigen".

Vi skyter inn her noen linjer om sprengningen av Löhne- og Ederdemningene, som selvfølgelig er blitt meget livlig diskutert i England. I flymilitære kretser betones den teknikk som er anvendt ved mineangrepene - dels den presisjon som raiden ble utført med og dels de spesielle miner som ble brukt - som en ny form for luftangrep. Da nå denne raid har vist hvilket fryktelig våpen noen velplacerte miner kan være, hevder militære iakttagere at lignende raid bør foretas mot de italienske reservoarene i Alpene. Evening Standard's flymilitære medarbeider skriver: "Man overvurderer ikke verdien av bombing av de nord-italienske demninger, hvis man sier at det vilde fordoble de alliertes chanser til å slå Italia ut av krigen. De nord-italienske industriområder er avhengig av den strøm som leveres av de hydroelektriske sentralene. Hvis de italienske demninger blir gjennombrutt, vil Italias krigsindustri snart dø av tørst". I parentes bemerket demterer flyminister bestemt at forslaget om å sprengne Ruhrdemningene skulde skrive seg fra en tysk jøde. Slike mål som dammer og reservoarer har vært ettertraktede mål fra krigens første minutt. Det er bare dumt å tro at man først skulde ha hørt tale om disse demninger av en flyktning etter nesten 4 års krig. - - - Vi gjengir også to uttalelser fra militære som er typiske for den offensivånd som preger de alliertes innstilling nå. Ved innvielsen av en stor amerikansk flyplass i England den 20. mai sa generalmajor Lee: "Denne basis skal vise veien til Tokio over Berlin". General Devers, den nye sjef for det amerikanske flyvåpen i Europa, svarte: "Fra denne og andre flyplasser skal bombe- og jagerfly fly ut for å formørke himmelen over fiendens land. Dette er et faktum som er basert på produksjonstallene og bør oppmuntre oss, men forskrekket aksemaktene". - - - Den tyske presse inneholder mange innrømmelser om de britiske bombeflyes virksomhet og om den store skade som blir voldt. Essener Nationalzeitung nevner "det britiske flyvåpens stadig mer døbringende slag". Nationalzeitung i Duisburg skriver om de store ødeleggelser etter det siste britiske angrep: "Disse angrep voldt store skader på vår by, og det er vanskelig å få oversikt over hvor store de er". - - - Bombingen er en hovedkomponent i det samlede trykk som nå hviler på den tyske befolkning. Fra Sverige, som vel er den beste observasjonspost når det gjelder forholdene i Tyskland, foreligger en Stockholmsmelding av 26. mai som sier at det er tegn som tyder på at en apatisk pessimisme griper om seg i Tyskland. Nøytrale iakttagere gir følgende grunner for tyskernes pessimisme: 1. Afrikakorpsets sammenbrudd viser at britiske og amerikanske landstyrker er i stand til å beseire utvalgte tyske tropper. 2. De tyske ubåter kan ikke vinne krigen, da det

1. JUNI 1943

ikke engang er lykkes for dem å avskjære de alliertes lange sambandslinjer med Nord-Afrika. 3. Ettersom Luftwaffe ikke var istand til å beskytte domningene i Ruhr, kan det ikke sidestilles med de allierte luftstyrker, og bombingene av Tyskland pågår nå hele døgnet rundt. 4. Drømmen om en separatfred med Tyskland er forsvunnet etter at Stalin har sluttet opp om de alliertes fredsformel: betingelsesløs kapitulasjon.

Edens løfte om at Italia ikke skal bli glemt holdes av de allierte. Samtidig som bombeoffensiven mot Italia øker i styrke og omfang, merker man hvordan Londons holdning blir hardere og ubønnhørligere. I flykretser lar man forstå at bombeoffensiven mot Italia vil bli den hardeste som noen nasjon har vært utsatt for. Churchill uttalte på pressekonferansen i Washington at etter hans mening blir Italia lettere å slå enn Tyskland. Det er trolig at de allierte har underrettet det italienske folk ved flyveblad om hva som forestår. Det er også mulig at de alliertes vilkår blir presisert overfor hele verden, og i så fall vil det nok vise seg at de allierte krever - foruten betingelsesløs kapitulasjon - fri benyttelse av Italias havner, flyplasser osv. under den fortsatte krigsførsel. At Italia skulle tillates å tre ut av krigen uten videre betegnes i London som et utslag av tysk-italiensk ønsketenkning. Visse- lig ville det være en stor politisk seier hvis Italia brøt ut av aksen, men økonomisk sett er Italia intet tilskudd hverken for Tyskland eller for de allierte, og hvis de allierte okkuperer landet, får de en drøy forsørgelsesbyrde. Det kan derfor ikke, så er London, treffes noen slags overenskomst med Italia som ikke omfatter ubegrenset adgang for de allierte til å utnytte Italia i militær henseende. At en masse fredsmå- øvrer og forhandlinger foregår bak kulissene er gitt, men den skjerpede tone på alliert hold i alle uttalelser om Italia kan bare tydes slik at de allierte nå vegrer seg for å overveie det som hittil er tilbudt, og hvis det ikke kommer bedre forslag, kom- mer truselen om en økende bombeoffensiv til å bli gjort til virkelighet. Churchill har understreket at de allierte akter å føre krigen til det ytterste og hva dette bl.a. betyr for Italias vedkommende kan man se av en uttalelse fra den britiske vise- luftminister, kaptein Balfour, i underhuset den 19. mai: "Det eksisterer i det hele tatt ikke noen forsikringer eller noen avtale om at Roma ikke vil bli bombet. Tvert- imot, vi vil ikke nøle med å bombe Roma hvis krigen tar et slikt forløp at en slik handlemåte vil hjelpe operasjonene". Om spenningen og uroen i Italia har vi gitt fle- re meldinger i nyhetene. Det kan tilføyes at det foregår troppe- og materiel-transporter i stor ut- strekning til kystdistriktene, at Syd-Italia ligner en hers leir, og at infanteri og pansertropper er konsentrert i Calabria, der alt gjøres klar for å møte en eventuell alliert invasjon. Flykninger fra Syd-Italia reiser i stadig større antall nordover. De lokale myndigheter så langt nord som Florens har protestert mot innrykket og sier at forsyningene av matvarer er utilstrekkelige selv for den fastboende befolkning. Popolo di Roma skriver at Napoli har tapt sin militære betydning etter at industri- er evakuert og andre havner er tatt i bruk. Det tyske telegrafbyrå Transocean meldte den 24. mai at tyske tropper er overført til Sardinia for å forsterke øyas forsvar. De alliertes jernharde vilje til å gjennomføre krigen etter Casablancamøtets formel avspeiler seg i de svar som er avgitt på Francos gjentatte oppfordringer om en mildere krigsførsel. Det spørres hånlige: Var det ikke i Guernica de tyske stukas første gang prøvet sine krefter uten at man så general Franco felle så meget som en tåre over det? Man peker også på at ingen hørte om humane følelser hos spanierne da de engelske byer eller da Varsjva og Rotterdam og Belgrad ble bombet av tyskerne. Francos for- slag avvises og erklæres uten videre å være inspirert fra tysk hold.

Som en passende avslutning vil vi sitere Churchill fra Washington den 25. mai. Han understreket at han regnet med vepnet styrke snarere enn med indre sammen- brudd når det gjaldt å føre seiren hjem og sa til slutt: "Våre planer går ut på å fø- re krigen til den som har angrepet oss kapitulere uten vilkår. Dette gjelder i like høy grad Europa som Asia".

FESTUNG EUROPA. Sjefen for Org. Todt har avgitt rapport til Hitler om tyskernes kystforsvar i Frankrike. På alliert hold tviler de militære sakkyndige på at det er mulig å bygge en forsvarsvegg som er så effektiv som tyskerne skytter av. En korrespo- dent til Daily Telegraph skriver: "Den tid nærmer seg da bløffet om festningen Europa vil bli avslørt, og avsløringen vil først av alle berøre Italia. Det er grunn til å tro at Italia praktisk talt ikke har laget noen befestninger hverken i sitt eget land eller på den del av Frankrikes kyst som er okkupert."

v v v v v v v

4 JUNI 1943

LONDON NYTT

De viktigste krigsnyheter pr. 31/5-1943.

3887

Mappe 9 -
Ekspl. 31/5
Arg. 1943
O. V.

Vi gjengir i dag alle bombemeldinger i den norske sending fra London i løpet av de siste 3 dager.

SYDFRONTEN. Lørdag den 29/5: Dagens kommunike fra det allierte hovedkvarter i Nord-Afrika melder at en stor styrke amerikanske flygende festninger i går angrep Livorno i Italia og voldte stor skade på oljeraffineriene, dokkene, verftene og jernbanetomtene. Det ble oppnådd fulltreffere på 3 forsyningskip. Livorno ligger bare 50 km. syd for Spezia, et sydligste punkt som er bombet av fly fra Storbritania. - Mitchell-fly, eskortert av Lightnings og Warhawks angrep i går flyplasser på Sicilia. - Pantellaria ble angrepet av Boston- og Warhawkfly. - Natt til fredag angrep Wellington bombefly fra flystyrkene i Nordvest-Afrika flyplasser på Sardinia. 21 fiendtlige fly ble ødelagt, 2 allierte fly tapte. Dagens kommunike fra Midt-Østen melder at svære amerikanske bombefly angrep flyplassen Foggia i det sydøstlige Italia under et dagtokt i går. - Natt til fredag ble Augusta på Sicilia bombet av en formasjon britiske bombefly.

Søndag den 30/5: Kom. fra det allierte h.k. i Nord-Afrika: Allierte fly fortsatte i går angrepene mot Sardinia og Pantellaria. Det ble rettet flere angrep i løpet av dagen mot dokker og jernbaneanlegg. Ingen allierte fly gikk tapt. - Fredag rettet 100 amerikanske flygende festninger fra Nord-Afrika et kraftig angrep mot den viktige italienske orlogsstasjonen i Leghorn, 150 km. syd for Genova. Alle fly vendte tilbake i god behold. Samme tid angrep omtrent 50 amerikanske Liberator bombefly fra Midt-Østen Foggia på Italias Østkyst, ca. 130 km. nordøst for Napoli.

Mandag den 31/5: Kom. fra det allierte h.k. i Nord-Afrika: I Middelhavsområdet angrep en stor styrke flygende festninger i går Napoli. Bomber ble også kastet mot en flyfabrikk og en flyplass i nærheten. Det var kraftige eksplosjoner i et oljedokk. Mange branner brøt ut. - Middeltstore jager- og jagerbombefly angrep for 19. dag på Pantellaria. - Lightning fly angrep havner og sambandslinjer på Sardinia. 14 fiendtlige maskiner ble skutt ned i går. 1 alliert fly savnes. - Dagens luftkom. fra Midt-Østen melder om et nytt angrep mot Foggia flyplassen i sydøst-Italia. Angrepet fant sted i går og en rekke fly på bakken ble ødelagt. Hangarer og barakker var utsatt for fulltreffere. Alle de allierte fly vendte tilbake i god behold.

VESTFRONTEN. Lørdag den 29/5: R.A.F. fulgte i går opp sitt angrep mot Essen torsdag natt med et angrep på Zoobrügge i Belgia. 1 bombefly og 1 jagerfly gikk tapt. - En styrke på 12 fiendtlige R-båter ble i går angrepet av marinefly utenfor Cherbourg. 6 av R-båtene ble sunket og 3 skadet. R-båtene er en type tyske motorfartøyer som fører torpedoer, men de blir også brukt som minesveipere.

Søndag den 30/5: Britiske bombefly angrep i natt med store styrkeruppertal i Ruhr. Foreløpige meldinger tyder på at angrepet var kraftig og konsentrert. 35 britiske bombefly savnes. 2 fiendtlige jagere ble ødelagt. - Den største styrke svære amerikanske bombefly som hittil har vært satt inn hjemsøkte i går 3 ubåtstasjoner i Frankrike. Liberatorfly uten jagereskorte bombet ubåtstasjonen i La Pallice ved Atlanterhavet. Flygende festninger med alliert jagereskorte angrep en lignende basis i St. Nazaire og forflyngssentret for ubåtdoler i Rennes. Man møtte kraftig motstand fra fiendtlige jagere over Rennes og mange av dem ble skutt ned. 13 bombefly savnes fra alle disse operasjoner. - Tidligere på dagen angrep britiske bombe- og jagerfly uten tap flyplassene ved Caen og Maupertuis i Nord-Frankrike.

Mandag den 31/5: Britiske Typhoon fly som førte bomber, eskortert av jagere, angrep i går stålverkene i Montdeville i nærheten av Caen. Jagerne ødela 4 fiendtlige fly, 1 britisk jager gikk tapt. - Britiske jagere angrep i går skipsfart utenfor Flissingen. - Mindre styrker tyske jagerbombefly fløy i går inn over Englands sydvest- og Østkyst. 5 av dem ble ødelagt. Det var ingen fiendtlig luftvirksomhet over Storbritania i går.

ØSTFRONTEN: Lørdag den 29/5: Det russiske flyvåpen tilføyte Luftwaffe harde støt. I går ødela russerne 66 fiendtlige fly og mistet selv 26. Mogilev som ligger ved hovedlin- jen fra Leningrad til Kiev og jernbanelinjen som går fra Smolonsk til Orël ble kraftig bom- b

Søndag den 30/5: Det russiske flyvåpen har fortsatt angrepene mot jern- baneknutepunkter bak Midtfronten. I går natt ble det rettet et konsentrert angrep mot Vi- tebsk, 100 km. nordvest for Smolonsk. Intet russisk fly tapt.

Mandag den 31/5: Det russiske flyvåpen er fortsatt overlegent. Jernbaneknutepunktene Gomel, Karatsjov er blitt kraftig bombet. 456 tyske fly ble ødelagt forrige- nede, mens russerne tapte 118 maskiner.

ikke engang er lykkes for dem å avskjære de alliertes lange sambandslinjer med Nord-Afrika. 3. Ettersom Luftwaffe ikke var istand til å beskytte domingene i Ruhr, kan det ikke sidestilles med de allierte luftstyrker, og bombingene av Tyskland pågår nå hele døgnet rundt. 4. Drømmen om en separاتفred med Tyskland er forsvunnet etter at Stalin har sluttet opp om de alliertes fredsformel: betingelsesløs kapitulasjon.

Edens løfte om at Italia ikke skal bli glemt holdes av de allierte. Samtidig som bombeoffensiven mot Italia øker i styrke og omfang, merker man hvordan Londons holdning blir hardere og ubønnhørligere. I flykretser lar man forstå at bombeoffensiven mot Italia vil bli den hardeste som noen nasjon har vært utsatt for. Churchill uttalte på pressekonferansen i Washington at etter hans mening blir Italia lettere å slå enn Tyskland. Det er trolig at de allierte har underrettet det italienske folk ved flyveblad om hva som forestår. Det er også mulig at de alliertes vilkår blir presisert overfor hele verden, og i så fall vil det nok vise seg at de allierte krever - foruten betingelsesløs kapitulasjon - fri benyttelse av Italias havner, flyplasser osv. under den fortsatte krigsførsel. At Italia skulle tillates å tre ut av krigen uten videre betegnes i London som et utslag av tysk-italiensk ønsketenkning. Visse- lig ville det være en stor politisk seier hvis Italia brøt ut av aksen, men økonomisk sett er Italia intet tilskudd hverken for Tyskland eller for de allierte, og hvis de allierte okkuperer landet, får de en drøy forsørgelsesbyrde. Det kan derfor ikke, så er London, treffes noen slags overenskomst med Italia som ikke omfatter ubegrenset adgang for de allierte til å utnytte Italia i militær henseende. At en masse fredsmå- øvrer og forhandlinger foregår bak kulissene er gitt, men den skjerpede tone på alliert hold i alle uttalelser om Italia kan bare tydes slik at de allierte nå vegrer seg for å overveie det som hittil er tilbudt, og hvis det ikke kommer bedre forslag, kommer truselen om en økende bombeoffensiv til å bli gjort til virkelighet. Churchill har understreket at de allierte akter å føre krigen til det ytterste og hva dette bl.a. betyr for Italias vedkommende kan man se av en uttalelse fra den britiske viseluftminister, kaptein Balfour, i underhuset den 19. mai: "Det eksisterer i det hele tatt ikke noen forsikringer eller noen avtale om at Roma ikke vil bli bombet. Tvertimot, vi vil ikke nøle med å bombe Roma hvis krigen tar et slikt forløp at en slik handlemåte vil hjelpe operasjonene". Om spenningen og uroen i Italia har vi gitt flere meldinger i nyhetene. Det kan tilføyes at det foregår trossertransporter i stor utstrekning til kystdistriktene, at Syd-Italia ligner en hærslir, og at infanteri og pansertropper er konsentrert i Calabria, der alt gjøres klar for å møte en eventuell alliert invasjon. Flyktninger fra Syd-Italia reiser i stadig større antall nordover. De lokale myndigheter så langt nord som Florens har protestert mot innrykket og sier at forsyningene av matvarer er utilstrekkelige selv for den fastboende befolkning. Popolo di Roma skriver at Napoli har tapt sin militære betydning etter at industri- er evakuert og andre havner er tatt i bruk. Det tyske telegrambyrå Transocean meldte den 24. mai at tyske tropper er overført til Sardinia for å forsterke øyas forsvar. De alliertes jernharde vilje til å gjennomføre krigen etter Casablancamøtets formel avspeiler seg i de svar som er avgitt på Francos gjentatte oppfordringer om en militær krigsførsel. Det spørres hånlige: Var det ikke i Guernica de tyske stukas første gang prøvet sine krefter uten at man så general Franco felleså meget som en tåre over det? Man peker også på at ingon hørte om humane følelser hos spanierne da de engelske byer eller da Varsjva og Rotterdam og Belgrad ble bombet av tyskerne. Francos forslag avvises og erklæres uten videre å være inspirert fra tysk hold.

Som en passende avslutning vil vi sitere Churchill fra Washington den 25. mai. Han understreket at han regnet med vepnet styrke snarere enn med indre sammenbrudd når det gjaldt å føre seiren hjem og sa til slutt: "Våre planer går ut på å føre krigen til den som har angrepet oss kapitulerer uten vilkår. Dette gjelder i lik høy grad Europa som Asia".

FESTUNG EUROPA. Sjefen for Org. Todt har avgitt rapport til Hitler om tysk kystforsvar i Frankrike. På alliert hold tviler de militære sakkundige på at det er mulig å bygge en forsvarsvegg som er så effektiv som tyskerne skyter av. En korrespondent til Daily Telegraph skriver: "Den tid nærmer seg da bløffet om festningen Europa vil bli avslørt, og avsløringen vil først av alle berøre Italia. Det er grunn til å tro at Italia praktisk talt ikke har laget noen befestninger hverken i sitt eget land eller på den del av Frankrikes kyst som er okkupert.

v v v v v v v v v

Mappe 9 -
Ekspl. 31/5
Arg. 1943
O. V.

Vi gjengir i dag alle bombemeldinger i den norske sending fra London i løpet av de siste 3 dager.

SYDFRONTEN. Lørdag den 29/5: Dagens kommunique fra det allierte hovedkvarter i Nord-Afrika melder at en stor styrke amerikanske flygende festninger i går angrep Livorno i Italia og voldte stor skade på oljeraffineriene, dokkene, verftene og jernbanetomtene. Det ble oppnådd fulltreffere på 3 forsyningskip. Livorno ligger bare 50 km. syd for Spezia, et sydligste punkt som er bombet av fly fra Storbritania. - Mitchell-fly, eskortert av Lightnings og Warhawks angrep i går flyplasser på Sicilia. - Pantellaria ble angrepet av Boston- og Warhawkfly. - Natt til fredag angrep Wellington bombefly fra flystyrkene i Nord-Afrika flyplasser på Sardinia. 21 fiendtlige fly ble ødelagt, 2 allierte fly tapte. Dagens kommunique fra Midt-Østen melder at svære amerikanske bombefly angrep flyplassen Foggia i det sydøstlige Italia under et dagtokt i går. - Natt til fredag ble Augusta på Sicilia bombet av en formasjon britiske bombefly.

Søndag den 30/5: Kom. fra det allierte h.k. i Nord-Afrika: Allierte fly fortsatte i går angrepene mot Sardinia og Pantellaria. Det ble rettet flere angrep i løpet av dagen mot dokker og jernbananlegg. Ingen allierte fly gikk tapt. - Fredag rettet 100 amerikanske flygende festninger fra Nord-Afrika et kraftig angrep mot den viktige italienske orlogsstasjonen i Leghorn, 150 km. syd for Genova. Alle fly vendte tilbake i god behold. Samme tid angrep omtrent 50 amerikanske Liberator bombefly fra Midt-Østen Foggia på Italias østkyst, ca. 130 km. nordøst for Napoli.

Mandag den 31/5: Kom. fra det allierte h.k. i Nord-Afrika: I Middelhavsområdet angrep en stor styrke flygende festninger i går Napoli. Bomber ble også kastet på en flyfabrikk og en flyplass i nærheten. Det var kraftige eksplosjoner i et oljedepot. Mange branner brøt ut. - Middeltstore jager- og jagerbombefly angrep for 19. dag på Pantellaria. - Lightning fly angrep havner og sambandslinjer på Sardinia, 14 fiendtlige maskiner ble skutt ned i går. 1 alliert fly savnes. - Dagens luftkom. fra Midt-Østen melder om et nytt angrep mot Foggia flyplassen i sydøst-Italia. Angrepet fant sted i går og en rekke fly på bakken ble ødelagt. Hangarer og barakker var utsatt for fulltreffere. Alle de allierte fly vendte tilbake i god behold.

VESTFRONTEN. Lørdag den 29/5: R.A.F. fulgte i går opp sitt angrep mot Essen torsdag natt med et angrep på Zoobrügge i Belgia. 1 bombefly og 1 jagerfly gikk tapt. - En styrke på 12 fiendtlige R-båter ble i går angrepet av marinefly utenfor Cherbourg. 6 av R-båtene ble senket og 3 skadet. R-båtene er en type tyske motorfartøyer som fører torpedoer, men de blir også brukt som minesveipere.

Søndag den 30/5: Britiske bombefly angrep i natt med store styrkeruppertal i Ruhr. Foreløpige meldinger tyder på at angrepet var kraftig og konsentrert. 35 britiske bombefly savnes. 2 fiendtlige jagere ble ødelagt. - Den største styrke svære amerikanske bombefly som hittil har vært satt inn hjemsøkte i går 3 ubåtstasjoner i Frankrike. Liberatorfly uten jager eskorte bombet ubåtstasjonen i La Pallice ved Atlanterhavet. Flygende festninger med alliert jager eskorte angrep en lignende basis i St. Nazaire og forsyningssettet for ubåtdoler i Rennes. Man møtte kraftig motstand fra fiendtlige jagere og kanoner og mange av dem ble skutt ned. 13 bombefly savnes fra alle disse operasjoner. - Tidligere på dagen angrep britiske bombe- og bombejagerfly uten tap flyplassene ved Caen og Maupertuis i Nord-Frankrike.

Mandag den 31/5: Britiske Typhoon fly som førte bomber, eskortert av jagerfly, angrep i går stålverkene i Montdeville i nærheten av Caen. Jagerne ødela 4 fiendtlige fly, 1 britisk jager gikk tapt. - Britiske jagere angrep i går skipsfart utenfor Blyssingen. - Mindre styrker tyske jagerbombefly fløy i går inn over Englands sydvestkyst. 5 av dem ble ødelagt. Det var ingen fiendtlig luftvirksomhet over Storbritania i går.

ØSTFRONTEN: Lørdag den 29/5: Det russiske flyvåpen tilføyte Luftwaffe harde støt. I går ødela russerne 66 fiendtlige fly og mistet selv 26. Mogilev som ligger ved hovedlinjen fra Leningrad til Kiev og jernbanelinjen som går fra Smolensk til Orel ble kraftig bombet.

Søndag den 30/5: Det russiske flyvåpen har fortsatt angrepene mot jernbaneknutepunkter bak Midtfronten. I går natt ble det rettet et konsentrert angrep mot Vijsk, 100 km. nordvest for Smolensk. Intet russisk fly tapt.

Mandag den 31/5: Det russiske flyvåpen er fortsatt overlegent. Jernbaneknutepunktene Gomel, Karatsjev er blitt kraftig bombet. 456 tysk fly ble ødelagt forrige uke, mens russerne tapte 118 maskiner.

ikke engang er lykkes for dem å avskjære de alliertes lange sambandslinjer med Nord-Afrika. 3. Ettersom Luftwaffe ikke var istand til å beskytte domingene i Ruhr, kan det ikke sidestilles med de allierte luftstyrker, og bombingene av Tyskland pågår nå hele døgnet rundt. 4. Drømmen om en separatfred med Tyskland er forsvunnet etter at Stalin har sluttet opp om de alliertes fredsformel: betingelsesløs kapitulasjon.

Edens løfte om at Italia ikke skal bli glemt holdes av de allierte. Samtidig som bombeoffensiven mot Italia øker i styrke og omfang, merker man hvordan Londons holdning blir hardere og ubønhørligere. I flykretser lar man forstå at bombeoffensiven mot Italia vil bli den hardeste som noen nasjon har vært utsatt for. Churchill uttalte på pressekonferansen i Washington at etter hans mening blir Italia lettere å slå enn Tyskland. Det er trolig at de allierte har underrettet det italienske folk ved flyveblad om hva som forestår. Det er også mulig at de alliertes villkår blir presisert overfor hele verden, og i så fall vil det nok vise seg at de allierte krever - foruten betingelsesløs kapitulasjon - fri benyttelse av Italias havner, flyplasser osv. under den fortsatte krigsførsel. At Italia skulle tillates å tre ut av krigen uten videre betegnes i London som et utslag av tysk-italiensk ønsketenkning. Visse- lig ville det være en stor politisk seier hvis Italia brøt ut av aksen, men økonomisk sett er Italia intet tilskudd hverken for Tyskland eller for de allierte, og hvis de allierte okkuperer landet, får de en drøy forsørgelsesbyrde. Det kan derfor ikke, sier London, treffes noen slags overenskomst med Italia som ikke omfatter ubegrenset adgang for de allierte til å utnytte Italia i militær henseende. At en masse fredsmå- øvrer og forhandlinger foregår bak kulissene er gitt, men den skjerpede tone på alliert hold i alle uttalelser om Italia kan bare tydes slik at de allierte nå vegrer seg for å overveie det som hittil er tilbudt, og hvis det ikke kommer bedre forslag, kommer truselen om en økende bombeoffensiv til å bli gjort til virkelighet. Churchill har understreket at de allierte akter å føre krigen til det ytterste og hva dette bl.a. betyr for Italias vedkommende kan man se av en uttalelse fra den britiske visse- luftminister, kaptein Balfour, i underhuset den 19. mai: "Det eksisterer i det hele tatt ikke noen forsikringer eller noen avtale om at Roma ikke vil bli bombet. Tvert- imot, vi vil ikke nøle med å bombe Roma hvis krigen tar et slikt forløp at en slik handlemåte vil hjelpe operasjonene". Om spenningen og uroen i Italia har vi gitt fle- re meldinger i nyhetene. Det kan tilføyes at det foregår trosspenninger i stor ut- strekning til kystdistriktene, at Syd-Italia ligner en hers leir, og at infanteri og pansertropper er konsentrert i Calabria, der alt gjøres klar for å møte en eventuell alliert invasjon. Flyktninger fra Syd-Italia reiser i stadig større antall nordover. De lokale myndigheter så langt nord som Florens har protestert mot innrykket og sier at forsyningene av matvarer er utilstrekkelige selv for den fastboende befolkning. Popolo di Roma skriver at Napoli har tapt sin militære betydning etter at industri- er evakuert og andre havner er tatt i bruk. Det tyske telegrafbyrå Transocen meldte den 24. mai at tyske tropper er overført til Sardinia for å forsterke øyas forsvar. De alliertes jernharde vilje til å gjennomføre krigen etter Casablancamøtets formel avspeiler seg i de svar som er avgitt på Francos gjentatte oppfordringer om en milde- re krigsførsel. Det spørres hånlige: Var det ikke i Guernica de tyske stukas første- gang prøvet sine krefter uten at man så general Franco felle så meget som en tåre over det? Man peker også på at ingen hørte om humane følelser hos spanierne da de engelske byer eller da Varsjva og Rotterdam og Belgrad ble bombet av tyskerne. Francos for- slag avvises og erklæres uten videre å være inspirert fra tysk hold.

Som en passende avslutning vil vi sitere Churchill fra Washington den 25. mai. Han understreket at han regnet med vepnet styrke snarere enn med indre sammen- brudd når det gjaldt å føre seiren hjem og sa til slutt: "Våre planer går ut på å fø- re krigen til den som har angrepet oss kapitulerer uten vilkår. Dette gjelder i lik- høy grad Europa som Asia".

FESTUNG EUROPA. Sjefen for Org. Todt har avgitt rapport til Hitler om tysk kystforsvar i Frankrike. På alliert hold tviler de militære sakkyndige på at det er mulig å bygge en forsvarsvegg som er så effektiv som tyskerne skryter av. En korres- pondent til Daily Telegraph skriver: "Den tid nærmer seg da bløffet om festningen Europa vil bli avslørt, og avsløringen vil først av alle berøre Italia. Det er grunn til å tro at Italia praktisk talt ikke har laget noen befestninger hverken i sitt eget land eller på den del av Frankrikes kyst som er okkupert.

v v v v v v v v v

Vi gjengir i dag alle bombemeldinger i den norske sending fra London i løpet av de siste 3 dager.

SYDFRONTEN. Lørdag den 29/5: Dagens kommunike fra det allierte hovedkvarter i Nord-Afrika melder at en stor styrke amerikanske flygende festninger i går angrep Livorno i Italia og voldte stor skade på oljeraffineriene, dokkene, verftene og jernbanetomtene. Det ble oppnådd fulltreffere på 3 forsyningskip. Livorno ligger bare 50 km. syd for Spezia, et sydligste punkt som er bombet av fly fra Storbritania. - Mitchell-fly, eskortert av Lightnings og Warhawks angrep i går flyplasser på Sicilia. - Pantellaria ble angrepet av Boston- og Warhawkfly. - Natt til fredag angrep Wellington bombefly fra flystyrkene i Nordvest-Afrika flyplasser på Sardinia. 21 fiendtlige fly ble ødelagt, 2 allierte fly tapte. Dagens kommunike fra Midt-Østen melder at svære amerikanske bombefly angrep flyplassen Foggia i det sydøstlige Italia under et dagtokt i går. - Natt til fredag ble Augusta på Sicilia bombet av en formasjon britiske bombefly.

Søndag den 30/5: Kom. fra det allierte h.k. i Nord-Afrika: Allierte fly fortsatte i går angrepene mot Sardinia og Pantellaria. Det ble rettet flere angrep i løpet av dagen mot dokker og jernbananlegg. Ingen allierte fly gikk tapt. - Fredag rettet 100 amerikanske flygende festninger fra Nord-Afrika et kraftig angrep mot den viktige italienske orlogsstasjonen i Leghorn, 150 km. syd for Genova. Alle fly vendte tilbake i god behold. - Samme tid angrep omtrent 50 amerikanske Liberator bombefly fra Midt-Østen Foggia på Italias østkyst, ca. 130 km. nordøst for Napoli.

Mandag den 31/5: Kom. fra det allierte h.k. i Nord-Afrika: I Middelhavsområdet angrep en stor styrke flygende festninger i går Napoli. Bomber ble også kastet mot en flyfabrikk og en flyplass i nærheten. Det var kraftige eksplosjoner i et oljedepot. Mange branner brøt ut. - Middelhavs jager- og jagerbombefly angrep for 19. dag på Pantellaria. - Lightning fly angrep havner og sambandslinjer på Sardinia, 14 fiendtlige maskiner ble slutt ned i går. 1 alliert fly savnes. - Dagens luftkom. fra Midt-Østen melder om et nytt angrep mot Foggia flyplassen i sydøst-Italia. Angrepet fant sted i går og en rekke fly på bakken ble ødelagt. Hangarer og barakker var utsatt for fulltreffere. Alle de allierte fly vendte tilbake i god behold.

VESTFRONTEN. Lørdag den 29/5: R.A.F. fulgte i går opp sitt angrep mot Essen torsdag natt med et angrep på Zoobrügge i Belgia. 1 bombefly og 1 jagerfly gikk tapt. - En styrke på 12 fiendtlige R-båter ble i går angrepet av marinefly utenfor Cherbourg. 6 av R-båtene ble senket og 3 skadet. R-båtene er en type tyske motorfartøyer som fører torpedoer, men som blir også brukt som minesveipere.

Søndag den 30/5: Britiske bombefly angrep i natt med store styrkeruppertal i Ruhr. Foreløpige meldinger tyder på at angrepet var kraftig og konsentrert. 35 britiske bombefly savnes. 2 fiendtlige jagere ble ødelagt. - Den største styrke svære amerikanske bombefly som hittil har vært satt inn hjemsøkte i går 3 ubåtstasjoner i Frankrike. Liberatorfly uten jager eskorte bombet ubåtstasjonen i La Pallice ved Atlanterhavet. Flygende festninger med alliert jager eskorte angrep en lignende basis i St. Nazaire og forårsaket ingssentret for ubåtdolor i Rennes. Man møtte kraftig motstand fra fiendtlige jagere over Rennes og mange av dem ble skutt ned. 13 bombefly savnes fra alle disse operasjoner. - Tidligere på dagen angrep britiske bombe- og bombejagerfly uten tap flyplassene ved Caen og Maupertuis i Nord-Frankrike.

Mandag den 31/5: Britiske Typhoon fly som førte bomber, eskortert av jagere, angrep i går stålverkene i Montdeville i nærheten av Caen. Jagerne ødela 4 fiendtlige fly, 1 britisk jager gikk tapt. - Britiske jagere angrep i går skipsfart utenfor Bissingen. - Mindre styrker tyske jagerbombefly fløy i går inn over Englands sydvest- og østkyst. 5 av dem ble ødelagt. Det var ingen fiendtlig luftvirksomhet over Storbritania i går.

ØSTFRONTEN: Lørdag den 29/5: Det russiske flyvåpen tilføyte Luftwaffe harde støt. I går ødela russerne 66 fiendtlige fly og mistet selv 26. Mogilev som ligger ved hovedlinjen fra Leningrad til Kiev og jernbanelinjen som går fra Smolonsk til Orel ble kraftig bombet.

Søndag den 30/5: Det russiske flyvåpen har fortsatt angrepene mot jernbaneknutepunkter bak Midtfronten. I går natt ble det rettet et konsentrert angrep mot Vi- ebsk, 100 km. nordvest for Smolonsk. Intet russisk fly tapt.

Mandag den 31/5: Det russiske flyvåpen er fortsatt overlegent. Jernbaneknutepunktene Gomel, Karatsjov er blitt kraftig bombet. 456 tyske fly ble ødelagt forrige uke, mens russerne tapte 118 maskiner.

...Chelle ...
tak over hodet. Kommunikasjonsvesenet er lammet, et stort antall gruber og kullgrubestruer er ødelagt, byens befolkning trues av umiddelbar levnetemiddelmangel. Parti- og kommunalmyndighetene står hjelpeløse som følge av den omfattende ødeleggelse og de mange brannene. Politiet har grepet inn mot tusenvis av katolikker som demonstrerte fredag i de bombeherjede gatene. Krigsfanger og tvangsmobiliserte arbeidere har rømt fra fange- og arbeidsleirene. Stedfortredende gauleiter har begitt seg til Berlin for å anmode riksgjeringen om øyeblikkelig hjelp i stor skala. Raiden varte 50 min. De angripende langdistansefly feiet innover byen i lo massive og like store bølger med 5 min. mellomrom. Over 1.000 tonn bomber ble kastet. Mannskapet på de 4-motors bombe-fly rapporterer voldsomme eksplosjoner hvorav 2 var av usedvanlig styrke. Oranjerøde flammer steg tusenvis av meter opp i luften, sier en pilot. Spiderflyfotografier som er tatt under angrepet, viser at de mange brannene hurtig smeltet sammen til et hav av ild og røyk. De britiske bombe-fly møtte hard motstand og de første luftvernprojektilene begynte å hvine rundt maskinene allerede utenfor den hollandske kyst. Her åpnet tyske luftvernartillerier ild og det fiendtlige forsvar var i virksomhet under hele innflygningen mot Ruhr. Over Essen kulminerte luftvernilden og de britiske fly måtte passere gjennom en granatsperre som forvandlet himmelen til en sprakende ildkuppel. Tronede og erfarne piloter erklærer at luftvernsperringen over Essen var den mest infernalske som de noensinne har møtt over Tyskland.

ANGREPET PÅ WUPPERTAL. Wuppertal er sentrum for noen av Tysklands største kemiske industrier og tekstilfabrikker og har tidligere vært forholdsvis skånet for britiske bomber. Angrepet natt til søndag var det første som ble gjennomført i stor skala mot byen. Sønderen G.H. 1 ga søndag ettermiddag de første detaljerte rapporter fra nattens raid. Store deler av byen stod i flammer og hittil er 1.800 døde bragt fram fra de rykende ruiner. Ca. 23.000 personer er berøvet sine boliger og står uten tak over hodet. All telefonforbindelse med byen er brutt, og stambanen Köln-Wuppertal er sprengt på flere steder. Underkampen mot ildebrannene led slukningsmannskapene store tap da de britiske fly kastet en ny type brannbomber som eksploderte flere ganger etter nedslaget. Store deler av de kjente I.G. Farbenindustriene er lagt i ruiner, dessuten fabrikker for fremstilling av tekstiler, lær og gummi. Verdifulle og uerstattelige råvarelager er tilintetgjort og den tyske krigsindustri har fått et av sine føleligste slag. Virkningen av lufttrykket fra de tunge bomber beskrives som katastrofal. I den trange Wupper-dalen styrtet hundrevis av bygninger sammen som korthus, og på en avstand av hundrevis av meter fra plaseen for bombenedslaget. Det britiske flyministerium opplyser at raiden mot Wuppertal ble gjennomført av en bombestyrke av meget betydelig størrelse. Stirling, Halifax, Lancaster og Wellingtonfly kastet over 1.500 tonn spreng- og brannbomber. 40 branner ble observert i området. De smeltet sammen til en stor brann, 2 voldsomme eksplosjoner hørtes og flammene nådde 3.000 m. til værs.

ANGREPET mot Wuppertal avsluttet en rekke av masse-raider mot Rhinland som savner et destykke i luftkrigens historie. Siden natt til mandag den 24/5 har Dortmund, Düsseldorf, Essen og nå sist Wuppertal blitt oversådd med spreng- og brannbomber, og Tysklands største industriområde er bokstavelig talt i ferd med å falle i ruiner. At tyskerne skulle kunne unngå ødeleggelsen ved evakuering av Ruhr-området er en sannhet med modifikasjoner. Man kan ikke evakuere gruber. Bare i raidene mot Dortmund, Düsseldorf og Essen har 12.000 britiske flygere vært engasjert i kampen mot Tysklands våpensmier og krigsindustrier.

På den Syd-Europpeiske fronten fortsetter non-stop raidene mot flyplasser, kommunikasjoner og støttepunkter på Sicilia, Sardinia og det italienske fastland. Hvert døgn som går viser tydeligere Italiens sårbarhet fra luften. De allierte kan nå bombe Italia fra alle hold og på ethvert ønskelig punkt. Hvis italienerne ikke gjøres oppmerksom på det, kan de ikke vite om de er blitt angrepet av fly fra baser i Storbritania, Nord-Afrika, Midtøsten eller Malta.

I øst er det Sovjetrussiske flyvåpen i aksjon fra Leningrad i nord til Kuban i syd, og Luftwaffe har måttet vedkjenne seg kraftige arelatninger.

Det brønner i sågodt som hvert hjørne av Festung Europa, skriver en London-avis under inntrykket av de siste døgnas angrep mot fastlandet.

På turen utover til Zeissfabrikkene i Jena natten til den 26/5 møtte Mosquitoflyene lo tyske jagere, på tilbakeveien 6. Begge ganger ble de tyske flyene utdistansert av Mosquitoene. Angrep med Mosquitofly byr på et nesten uløselig problem for det tyske forsvar. Mosquitotypen er verdens hurtigste maskin av sitt slag og kan ikke innhentes av noen kjent tysk flytype. Gårsdagens bedrift er så meget mer bemerkelsesverdig når man erindrer at på utturen klarte Mosquitoflyene til tross for sin bombelast, å fly fra de tyske jagerfly.

vVV vVv vVv

FAKTA OG KOMMENTARER.

VÅRE MARTYRER. 6 nordmenn er døde i konsentrasjonsleirer i Tyskland. De ble ført til Tyskland i februar og mars 1943.

- Reidar Bredesen fra Torseter ved Brumundal, 37 år og gift.
- Reidar Arvid Langlien fra Langlien i Sørkedalen, 20 år gammel.
- John Larsen, fra Sandvika pr. Oslo, 20 år gammel.
- Alfred Ragnvald Moseid fra Evje pr. Kristiansand, 32 år gammel, gift, 3 barn.
- Eivin Engh, firma Rolf S. Aas, Oslo, 48 år, gift, et barn.
- Olav Fveit fra Evje pr. Kristiansand, 31 år gammel og ugift.

vVv vVv vVv

Boykotten av Nationaltheatrets forestillinger har nå pågått i snart 2 år og har i alle deler vært vellykket. Besøket har hele tiden ligget på et lavmål, ja forestillinger har endog måttet innstilles av mangel på publikum. Betydningen av denne aksjon kan ikke vurderes høyt nok. At Nationaltheatret som en av de første representanter for vårt kulturliv helt sviktes av sitt publikum, og at NS ikke makter å skaffe noe nytt publikum, til tross for at de deler ut fribilletter i øst og vest, har selvfølgelig vært en bitter pille å svelge for "de høye herrer". De har da også drevet et intenst arbeid for å få boykotten veltet, men holdigvis forgjeves. I disse dager har de igjen fordoblet sine anstrengelser og utspreidt falske rykter om besøket for derigjennom å forsøke å lokke folk til å gå i teatret. Dette må selvfølgelig ikke lykkes. Boykotten bortvertimot skjerpes - og den skal bestå til Nationaltheatret igjen er fritt!

Din holdning er ganske sikkert upåklagelig, men sørg også for at ingen av dine kjente viser svakhetstegn! Det er de små "uskyldige" undtagelser som er farlige og som har større konsekvenser enn den enkelte regner med. Vi får bare håpe at kampan derute snart vil ta slutt, så vi igjen kan møtes i vårt kjære teater.

HJØLER HITLER? General Wason, BBC's militærkronikør, spør den 23. mai: "Hva er grunnen til at den bebudede tyske offensiv på Ostfronten fremdeles lar vente på seg?" Han nevner 3 momenter som kan tjene til forklaring. 1. Tyskerne har ikke den nødvendige flyoverlegenhet for en vellykket offensiv. 2. Faren fra vest. 3. Faren for en russisk offensiv, særlig hvis denne går mot Balkan.

STERKT - MEN IKKE STERKT NOK. Manchester Guardian understreker at den spredning av sine landkrefter som tyskerne nå frykte allerede er blitt påtvunget deres flystyrker. Det tyske folk er allerede blitt forklart at det er umulig å være sterk overalt, og at ubåtene ikke kan blokere både Middelhavet og Atlanterhavet.

IKKE ETTER KJØREPLANEN. Doktor Ley, sjefen for arbeidsfronten avla nylig et uventet besøk i våpenfabrikker, for, som det het, å overbevise seg om arbeidernes samvittighetsfullhet. Undersøkelser som ble foretatt av arbeidsfrontens sekretær i 72 fabrikker, viste at antallet av arbeidstimer lå 20% under planen. Årsaken er rastoffmangel.

TYSK BLOFF. Tysk og italiensk kringkasting sprer stadig myten om at det tyske luftvåpen fortsatt er sine kraftige angrep mot Storbritania. Disse meldinger blir offentliggjort i den britiske presse og vekker stor misnøye. Mens det britiske flyvåpen hamret løs på Dortmund og Düsseldorf, var det ikke et eneste tysk fly over Storbritania.

PERIFERI OG CENTRUM. Den 22. mai var det 4 årsdagen for undertegnelsen av den sakalte stalpakt mellom Tyskland og Italia. Dr. Goebbels skriver i Das Reich: "Europa er centret for vår krigsførsel. Afrika ligger bare i sirkelens periferi. Afrika er ikke nødvendig for vår krigsførsel." Den 4. januar 1942 skrev Frankfurter Zeitung: "Middelhavet er krigens bronnpunkt og vil fortsette å være det til seiren er vunnet. Det er av aller største betydning for oss."

DEN TYSKE STRAFFELOV. erklærer uttrykkelig at "hensikten er straffbar". En nylig vedtatt tilleggsparagraf tillater henrettelse av barn, "hvis deres åndelige utvikling ikke skiller seg i år fra de voksne".

POLEN. Det polske direktorat for sivil motstand har drept en gestaposjef til, nemlig oberst Schulz.

JØDEFORFØLGELSE. Jødene i Polen er drevet til desperat motstand mot tyskenes bevisste og systematiske ødeleggelse av dem. Etter de siste meldinger som er kommet til London er det lykkes tyskerne å få bukt med jødernes helttemodige motstand i ghettoon i Varsjava. Tyskerne sendte en stor styrke SS-avdelinger og regulære tropper mot ghettoon. Vannfilførselen ble avstengt og det ble brukt artilleri, panservogner, minesprengninger og flammekastere, mens tyske fly kastet spreng- og brannbomber mot ghettoon. Tyskerne

minerte og sprengte bort flere kvartaler hvor de møtte motstand. I dagene omkring den 20. mai dropte tyskerne de jøder som var igjen i ghettoene i Stanislawow og Krakau.

SENSASJONELL PÅSTAND. Den illegale tyske sender GS 1 anklager Terboven og andre høye nasistiske partifunksjonærer for å ha latt alt bevegelig luftvernsskyts ved Mönne- og Ederdemningene flytte til forsvarsverkene i nord 4 dager før den engelske raid.

ANKLAGEMATERIALE. Den russiske utenriksminister Molotov har sendt en note til alle de allierte regjeringer, der han opplyser at Tyskland med vold og makt har evakuert 100.000-vis av russiske undersåtter til tvangsarbeid i Tyskland. Noten angir flere tyske embedsmenn deriblant Rosenberg, ministeren for de okkuperte områder i Øst, og hevder at han, sammen med tyske borgere som utnytter russiske arbeidere i Tyskland, vil bli holdt ansvarlig for sine forbrytelser.

MYTTERI. Ifølge nøytrale meldinger ble en rekke ungarske offiserer og soldater arrestert da de kom tilbake til Budapest fra Østfronten, anklaget for mytteri og for å ha desertert fra sine poster.

DE SORTE FJELLES SØNNER. En ny bølge av motstand og kamp ruller gjennom Jugoslavia. Tyskerne må bruke en rekke divisjoner mot frihetskjemperne i Bosnia og Montenegro. Dette er første gang det har vært nødvendig å sende tyske tropper til Montenegro, som hittil har vært betraktet som italiensk protektorat. Ifølge den jugoslaviske frihetssender er en hel italiensk garnison ødelagt den 13. mai. Montenegrinerne drepte 300 italiener, resten av garnisonen, 400 offiserer og menige overgav seg.

INGEN FRED Å FINNE. Finnlands statsminister E. Linkomies: "Vi kan ikke se noen mulighet til fred og kan ikke i den nærmeste fremtid håpe på at våre sønner får vende hjem igjen."

NERVEFRIG. Daily Express: "Idag stilles italienerne på samme prøve som vi hadde i 1940. Invasjon forestår!"

BRITISKE BOMBFLYTTAL. Flyminister Sinclair opplyste den 26. mai i Underhuset at 287 britiske og 28 amerikanske bombefly er gått tapt over Tyskland og Vest-Europa i april. Stokes, arbeiderpartiet, bemerket at 699 bombefly er tapt i 1943 og spurte Sinclair om han var sikker på at det ikke hadde vært bedre å anvende noen av disse fly til beskyttelse av tilførselsveiene i vest. Sinclair svarte at han var fullstendig sikker på det.

100.000 FLY. De forente Staters flyproduksjon kommer til å gå opp i 100.000 fly i 1943, meddeler visesjefen i krigsproduksjonsrådet William L. Batt i en skrivelse til handelskammeret.

HAWKER TYPHOON er det britiske flyvåpens nyeste og hurtigste jagerfly. Hastigheten er ca. 650 km. i timen og bestykningen er 4 tyvommillimeters kanoner. Den ligner Hurricane-typen, men er større.

KRIGEN TIL SJØS. Stabschefen for de britiske operasjoner i luften: I april måned oppnådde vi rekordresultater mot ubåter. Vi fikk flere i sikte, angrep flere og senket flere enn i noen tidligere måned. En polsk bombefly-eskadron har operert i Biscaya-bukten og senket 7 ubåter. Det amerikanske hangarskip Langley er sjøsatt. 3 amerikanske handelsskip til er gått av stabelen og dermed er ialt 619 skip sjøsatt i år. Fra Pearl Harbour blir meldt at 17 av 22 krigsskip som ble skadet da japanerne overfalt Pearl Harbour nå er i tjeneste igjen.

RESULTATER. Mellom 10. juni 1940, da Italia gikk inn i krigen, og den 13. mai 1943 ble ialt 5.872 aksefly ødelagt under luftkamper over Middelhav sområdet. Det britiske admiralitet opplyser at ca. 40 av aksens krigsskip, forsyningskip og hjelpefartøyer er minesprengt i Middelhavet. Det er sjelden at det gis opplysninger om resultatene av mineleggingsoperasjoner.

KRIGSMONUMENT! Roosevelts spesielle representant i Moskva, Davies, foreslo under en middag i Kreml at Stalingrad ikke skal gjenoppbygges, men forbli en lærdom og et minne for de kommende slekter. Stalingrad burde bli det russiske heltemots helligdom, og en ny by burde bygges 8 km. lenger ned ved Volga.

TYRKIA - HELLAS. Tyrkia har sendt diplomatisk representant til Hellas' regjering i Kairo. Tyrkia har ikke diplomatisk representasjon i noe land som er okkupert av tyskerne.

SABOTASJE. Kong Christian av Danmark har rettet en alvorlig appel mot sabotasje-handlingene. Det har ikke hjulpet. Like etter kongens tale rant det sted 5 nye attentater, mot et maskinverksted, et motorverksted, en konfeksjonsfabrikk, en lin- og hampfabrikk og mot en jernbanelinje.

REPLIKK. Hitler har sagt at nasismen skal bestå i 1000 år. Iblant minnes vi mennesker om at vi er skapt i hans bilde for hvem 1000 år er som en dag.

v v v v v v v

5 JUNI 1943 5 JUNI 1943

LONDON NYTT

De viktigste krigsnyheter pr. 1/6-1943.

SYDFRONTEN. Det allierte hovedkvarter i Nord-Afrika melder at flygende festninger i går på ny angrep Foggia på Østkysten av Italia. Mai på Sardinia og Pantelaria ble også angrepet. Amerikanske Lightning bombefly rettet angrep mot sambandslinjer, dokkanlegg, en kraftstasjon og barakker på Sardinia. Under offensive tokter søndag og mandag angrep fly fra Midd-Østen skip i Egeerhavet. 4 aksefly tapt, 2 all.

VESTFRONTEN. Britiske bombefly eskortert av jagerfly angrep i går mål i Cherbourgs havn, Vlissingen og Zeebrugge. Under jagerflytokter ble 2 tyske fly ødelagt. 1 all. maskin gikk tapt. I ettermiddag ble 4 tyske jagerfly ødelagt over syd-Østkysten av England.

ØSTFRONTEN. Det raser heftige kamper nordøst for Novorossisk. Tyskerne retter kraftige motangrep med infanteri og tanks. Tyskerne tapte 2.069 fly på hele den russiske front mellom den 2. og den 29. mai.

DET FJERNE ØSTEN. Kinesiske styrker trekker sammen omkring 5 japanske divisjoner i Jang-Tse dalen. Under en offensiv langs Jang-Tse i retning av Tschung-King ble japanerne stengt inne av kinesiske styrker som angrep dem fra Hu-Pei provinsen i nord. Et kommunike fra New Delhi i dag melder at japanerne har lidd betydelige tap i Burma. I det nordlige Stillehav har amerikanerne overmannet de siste japanske styrker på Attu-Øya i Aleuterne.

BOMBER OVER NAPOLI. For 2. gang i løpet av 48 t. rettet det allierte flyvåpen i Middelhavet et kraftig dobbeltstøt mot italienske fastland søndag. Hovedmålene var Napoli og Foggia. I strålende solskinn feiet over 100 flygende festninger inn over Napoli og dens omegn. Raiden ble foretatt i 4 sluttede formasjoner, og dokkanlegg, flyplasser og industrianlegg ble enten ødelagt, satt i brann eller styrtet sammen. En av de amerikanske formasjoner konsentrerte seg om havneområdet der et fartøy ble senket og et annet satt i brann og en tankdamper kantret etter en fulltreffer. Direkte treff ble notert på en tørrdokk, rangerbanegården ble revet opp og oljesisterner sprengtes i luften. To formasjoner flygende festninger angrep samtidig 2 flyhavner utenfor Napoli. Her ble bl.a. et av tyskernes kjempestore transportfly av typen Messerschmidt 323 ødelagt. Over en av flyplassene møtte de amerikanske bombefly voldsom motstand fra et kobbel på 30-40 aksejagere og en forbitret luftkamp ble utkjempet. 10 av dem styrtet brannende til jorden. En fjerde formasjon flygende festninger bombet en fabrikk for fremstilling av fly. Bygninger, hangarer og andre anlegg ble etterlatt i lys lue. Angrepet var det 64. angrep mot Napoli og et av de kraftigste som noensinne har rammet byen.

Mens flygende festninger opererte over Napoli gikk ca. 50 Liberator fly inn over flyplassen ved Foggia på den italienske Østkyst. Her notertes fulltreffere på hangarer og barakker. Flere 6-motors transportfly ble ødelagt. Fra dette dobbeltangrep mot det italienske fastland vendte alle allierte bombefly uskadt tilbake. Aksens mistet 14 fly.

ANGREPET MOT LIVORNO. Svenska Dagbladets korrespondent i Roma melder at det ble voldt voldsom skade i Livorno under de flygende festningers angrep fredag. Spiderflyfotografier som er tatt mandag viser at de store oljeraffineriene ennå står i brann.

DEN FRANKE FLÅTEN i Alexandria som består av 1 slagskip, 4 kryssere, 3 jagere og 1 ubåt har gått over til de allierte. Den har ligget uvirksom i nesten 3 år. Man regner med at den skal være aksjonsdyktig ved nyttårstid. Av den opprinnelige bemanning på 6.000 mann gjenstår nå bare 1.500, og mangelen på utdannet menneske er den viktigste grunn til at flåten behøver 1/2 år for å kunne være i aksjonsdyktig stand. Giraud disponerer nå over 2 slagskip - Lorraine og Richlieu, som for tiden repareres i Amerika - 7 kryssere, minst 6 jagere og ca. 10 ubåter. De Gåulles friske franske orlogsstyrke består av 49 fartøyer. De eneste franske krigsfartøyer utenfor Europa som ennå ikke har sluttet seg til de allierte befinner seg i Vest-India der admiral Robert ennå holder på sin loyalitet mot Vichy. Der ligger hangarfartøyet Bearn, den moderne krysseren Emilie Bertin og den gamle treningskrysseren Jeanne d'Arc. Stemningen er imidlertid slik nå at deres overgang til de allierte kan ventes når som helst.

v v v v v v v

a. Mappe 9
Eksp. 1/6
Arg. 1943
O.V.
Jfr.

3889